

Zappen
in de toekomst

Perspex

4e jaargang • 12 • januari 2003

Rouvoet

Perspectief

ChristenUnie-jongeren

Uitgave van Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Colofon:

Perspex wordt uitgegeven door
Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Redactie:

Simcha Looijen (Eindredactie)
Henk ter Haar (Hoofredactie)
Wim Doddema (penningmeester)
Bert Heuvelman
Beverly Joseph

Fotografie:

Rufus de Vries

Cartoonist:

Christian Zomers

Redactieadres Perspex:

Simcha Looijen
Nieuwe Maanderbuurtweg 626
6717 BC Ede
tel.: 06-137 741 34
e-mail: sjlooijen@hotmail.com

Lidmaatschap:

Tot 18 jaar: € 5,-
18 tot 26: € 10,-
27 tot 30: € 15,-

Opzegging van het lidmaatschap
dient schriftelijk te gebeuren, tenmin-
ste 4 weken voor het eind van het jaar

Informatie:

Perspectief, ChristenUnie-jongewren
Postadres:
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
Bezoekadres:
Puntenburgerlaan 91
3812 CC Amersfoort
tel: 033- 422 69 51
fax: 033- 422 69 68
info@perspectief.nu
www.perspectief.nu
www.ebate.nl

Bestuur Perspectief:

Voorzitter:
Marcel Benard
Anjerveld 11
2914 PA Nieuwerkerk a/d IJssel
tel: 06 - 48186059
e-mail: marcel.benard@12move.nl
Secretaris:
Pieter van Eijdsen
pveijdsen@hotmail.com
Penningmeester:
Wiebrand Cnossen
wiebrandcnossen@dolfijn.nl

Vormgeving en Druk:

Douglas Design, Ommen
BDU, Barneveld

Media

Voor je ligt een 'historische' Perspex. Historisch in de zin dat het samen met Handschrift verschijnt? Misschien, maar vooral vanwege de nieuwe opmaak. Met de overstap naar een nieuwe drukker is ook besloten voor een nieuwe look. Voor de redactie was het een lastige keuze welke kant we op wilden. Perspex mag best wat kleurrijker dan tot nu toe, maar de inhoud moet centraal blijven staan. Ik denk dat we uiteindelijk een goede verhouding hebben gevonden tussen inhoud en uitstraling van het blad. Maar graag hoor ik jullie mening. Dus bel of mail eens wat je er van vindt.

Na de val van het kabinet stonden we als redactie ook voor een andere keuze. Het onderwerp Media stond gepland voor dit nummer. We konden weer een heel verkiezingsnummer maken, maar 2 keer binnen een jaar tijd vonden we te veel van het goede. Desondanks mag een interview met André Rouvoet niet ontbreken. Daarnaast worden zijn collega's aan het woord gelaten die bijna nog enthousiaster over hem zijn als wij. Aan het onderwerp media wordt invulling gegeven aan de hand van een aantal interviews. Peter Bergwerff wordt aan de tand gevoeld over de verhouding ChristenUnie versus Nederlands Dagblad, Ad de Boer vertelt over de toekomst van de publieke omroep.

Als laatste mogen we ook 2 nieuwe redactieleden verwelkomen. Beverly Joseph, woonachtig in Den Haag, en Bert Heuvelman, bij menigeen wel bekend als oud-voorzitter van Perspectief. Verder rest mij dan niets meer om u allen een gelukkig nieuwjaar toe te wensen namens mijzelf en de redactie van Perspex.

Simcha Looijen

(3

Rouvoet: 'We gaan ons programma ook niet aanpassen om meer mensen te bereiken' 4

Peter Bergwerff over verhouding Nederlands Dagblad versus ChristenUnie 8

Ad de Boer: 'We overleven de commerciële zenders al twaalf jaar' 12

Drie lokale afdelingen aan het woord 16

André Rouvoet

Door Bert Heuvelman en Simcha Looijen

André Rouvoet heeft eigenlijk geen introductie nodig. Sinds acht jaar zit hij in de Kamer, de eerste 6 jaar voor het RPF en sinds 2 jaar de ChristenUnie. Nu mag hij de lijst gaan trekken.

Het gesprek begint met de simpele vraag waarom mensen op de ChristenUnie zouden moeten stemmen. Rouvoet: "We zijn een uitgesproken christelijke partij met een programma dat is gebaseerd op bijbelse uitgangspunten. We willen de schade die door de liberale wetgeving van Paars 1 en 2 is aangericht niet alleen evalueren, maar ook weer herstellen. Daarin is de ChristenUnie duidelijk ambitieuzer dan het CDA. We willen stoppen met gedogen en de opheffing van het bordeelverbod weer ongedaan maken. Verder klinken in onze standpunten over bijvoorbeeld vreemdelingenbeleid en ontwikkelingssamenwerking de bijbelse noties van gerechtigheid en barmhartigheid krachtig door".

SGP

Het verschil met de SGP weet hij ook aan te wijzen: „Er zijn veel overeenkomsten met de SGP, maar op een aantal principiële punten gaan onze wegen uiteen. Denk maar aan de visie van de staatkundig-gereformeerden op geestelijke vrijheid. In de praktijk verschillen we bijvoorbeeld van mening over het asielbeleid. De SGP sluit zich meestal aan bij de harde lijn van de VVD". Het CDA is volgens Rouvoet een brede volkspartij en heeft daarom een vaag profiel: "Zij spreken zelf ook niet van een christelijke partij, maar nadrukkelijk van een christen-democratische partij. Blijkbaar vinden ze dat ook zelf twee verschillende dingen. Wij kiezen voor een uitgesproken christelijk profiel en niet alleen voor een paar op zichzelf belangrijke, maar niet specifiek christelijke kernwoorden". Hij illustreert zijn bewering met een voorbeeld: "Maxime Verhagen stelde voor om de bede weer een plaats te geven in de Troonrede. Desgevraagd motiveerde hij dat met de opmerking dat een terugkeer van de bede wel goed past bij het debat over waarden en normen. Dat vind ik mager. Waarom motiveerde hij zijn voorstel niet met de belijdenis dat het goed is om Gods zegen over je werk te vragen?" Maar is de ChristenUnie dan een getuigenispartij? Rouvoet: "Nee, de ChristenUnie schuwt het getuigenis

niet, maar blijft er ook niet in hangen. Het gaat in de politiek om invloed en om het verwerven van een meerderheid voor je voorstellen. Macht begint niet pas bij twintig zetels. Kijk maar naar de 'zondagswet' van Leen van Dijke en Jet Bussemaker. Vanuit verschillende motieven vonden ChristenUnie en PvdA elkaar in een gezamenlijk wetsvoorstel. Het is niet waar dat je alleen met een grote partij iets kunt bereiken. Daar kan ik een heleboel voorbeelden van geven. Of het nu gaat om de ChristenUnie of helemaal aan de andere kant D66, dat als kleinste coalitiepartij veel van haar libertijnse ideeën heeft gerealiseerd".

Groen Links en SP

Zijn GroenLinks en de SP concurrenten van de ChristenUnie? "Ik kan me voorstellen dat er nogal wat christen-jongeren zijn met sympathie voor GroenLinks en de SP. Soms maken we ook dezelfde keuzes, bijvoorbeeld als het gaat om het behoud van de schepping en een eerlijkere verdeling tussen arm en rijk in de wereld. Maar soms maken we ook radicaal andere keuzes, bijvoorbeeld inzake de bescherming van menselijk leven en de vrijheid van onderwijs. Die verschillen moeten we niet bagatelliseren. GroenLinks en de SP staan dan bijna altijd lijnrecht tegenover de christelijke politiek". André Rouvoet is niet van plan z'n programma aan te passen om meer mensen te bereiken: "Ik zeg heel onbevangen: dit is ons programma. Dit zijn onze punten. Als je dat aanspreekt, stem dan op ons. En als het je niet aanspreekt, stem dan niet op ons – er zijn nog genoeg andere partijen".

Over deelname aan een regeringscoalitie wil hij zich niet uitlaten: "Daar begin ik niet aan. Kars Veling zei: Wij zijn het meisje. En zo is het. Wij moeten gevraagd worden en als wij gevraagd worden... zijn wij een lastige klant. Inzet is dan ons hele verkiezingsprogramma. Zaken als abortus en euthanasie komen dan weer op de

Die verschillen moeten we niet bagatelliseren. GroenLinks en de SP staan dan bijna altijd lijnrecht tegenover de christelijke politiek

We hebben steeds gezegd dat dit kabinet een experiment was dat gedoemd was te mislukken

politieke agenda. De ChristenUnie doet niet aan politiek om CDA en VVD aan een meerderheid te helpen". De val van het kabinet was te voorspellen, vindt Rouvoet. "Ik had niet verwacht dat het zo snel zou gaan. Premier Balkenende valt niet zoveel te verwijten. We hebben steeds gezegd dat dit kabinet een experiment was dat gedoemd was te mislukken. Maar wat ik Balkenende wel verwijt is dat hij de schade tengevolge van de liberale wetgeving van Paars niet wil herstellen. Hij schreef een boek met de punten die anders en beter moeten, maar in zijn verkiezingsprogramma zie ik daar niet zoveel van terug. Op één punt na. De wet afbreking zwangerschap wordt geëvalueerd. En in het Strategisch Akkoord zie ik er helemaal niks meer van terug. Ik vind het een smoes van het CDA om te stellen dat de wetten van Paars op zo'n korte termijn niet teruggedraaid kunnen worden. Waarom kan dat bij de Referendumwet dan opeens wel?" Hij vindt dat het

CDA in haar verkiezingsprogramma al toeschrijft naar een compromis: "Dat het CDA niet alles kan bereiken wat in het verkiezingsprogramma staat is vanzelfsprekend, want zo gaat het in de politiek. Maar ik vind het een gemiste kans dat het CDA in het programma geen scherpe keuzes durft te maken en in de politieke praktijk geen gebruik durft te maken van haar positie als grootste politieke partij".

Media

Rouvoet stoort zich aan de cartoons in de kranten, waarin de politiek als een circus wordt voorgesteld: "Ik kreeg net een e-mail met een foto van het kabinet Balkenende 2 op de trappen van Huis ten Bosch met ministers als Bassie & Adriaan en Willibrord Frequin. Ik nodig mensen uit om hier te komen kijken. Dan zullen ze zien dat we ons werk als volksvertegenwoordiger heel serieus nemen."

De vraag is hoe dat beeld van een circus ontstaat. Op 3 oktober debatteerde de Tweede Kamer over de 'Staat van de Unie', een belangrijk debat over de ontwikkelingen in Europa. Rouvoet: "Met volksvertegenwoordigers uit de Tweede Kamer en het Europees Parlement en met de leden van het kabinet hadden we een serieus

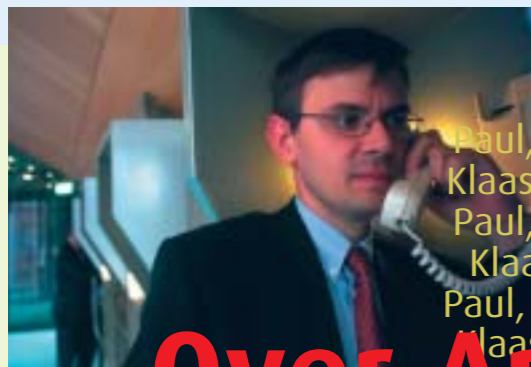
debat gevoerd en het hele debat was geregistreerd door een batterij camera's. Wat zie je 's avonds bij het journaal en de actualiteitenrubrieken? Winny de Jong, die een bedenkelijke maidenspeech houdt over zigeuners en dichte grenzen. Wat is er dan een circus? De politiek of de media?"

Druk

Rouvoet erkent dat de pers ook het rumoer in de politiek moet verslaan. "Met de komst van de LPF is er veel veranderd in Den Haag - niet in positieve zin! - en vanzelfsprekend moet daar aandacht aan gegeven worden, maar ik betreur dat daardoor een beeld ontstaat dat de politiek geen recht doet. De media moeten maar eens kritisch in de spiegel kijken. Ook de christelijke media. Een paar maanden geleden had ik een drukke werkdag met twee lange debatten en twee interviews. En de andere leden van de fractie hadden ook hun handen vol. Maar de volgende dag stond er in het RD dat de ChristenUnie de hele dag met zichzelf bezig was geweest. Dat is geen weergave van de feiten en dat doet geen recht aan het werk dat we verzetten". De NRC maakte melding van een conflict tussen Leen van Dijke en André Rouvoet. "Er kwamen verschillende

collega's naar me toe: "Wat naar dat jullie ruzie hebben!" Maar ik wist nergens van. En Leen ook niet. Als we ruzie hebben, weten we dat toch zeker zelf wel". Hebben de media de crisis binnen de ChristenUnie opgeblazen? "Ik weet niet of er sprake was van een crisis. Er was verschil van mening en er waren serieuze vragen over de samenstelling van de kandidatenlijst. Het congres was de plaats om daarover met elkaar te spreken, om verantwoording af te leggen en om excuses aan te bieden. Dat is gebeurd en mijn gebed dat de dag in een goede verstandhouding zou verlopen en dat we in eensgezindheid uit elkaar zouden gaan is verhoord".

Over de campagne zegt Rouvoet tenslotte: "De belangrijkste doelstelling van de campagne is om de mensen die bij de vorige verkiezingen uit strategische overwegingen een andere keuze gemaakt hebben weer terug te winnen. Maar we willen natuurlijk ook nieuwe kiezers aantrekken, want er is geen maximum aan het aantal kiezers dat we willen winnen voor de uitgesproken christelijke politiek van de ChristenUnie".

Over André...

De nieuwe lijsttrekker van de ChristenUnie mag dan in eigen huis misschien een redelijke populariteit genieten, maar hoe denken zijn collega's in andere fracties eigenlijk over hem? We peilden de mening over André bij een aantal andere Kamerleden.

De geschikte lijsttrekker?

Op de vraag of André de geschikte lijsttrekker is, antwoordt Cees van der Staaij (SGP); "Ja, mits bedoeld is als lijsttrekker voor de ChristenUnie - want ik zou voor de SGP toch liever aan Van der Vlies willen vasthouden." Uiteraard meneer van der Staaij, wij houden ook liever André. Fred Teeven (LN) noemt André "zonder uitzondering de meest charismatische persoon binnen de fractie van de ChristenUnie. Hij is bijzonder geschikt om de lijst aan te voeren." Paul Rösemoller (GroenLinks) roemt André's inhoudelijk kennis; "...En dat is ook verreweg het

belangrijkste. Hij is tevens een goed en helder debater, die absoluut oog heeft voor de belangrijke momenten in het debat." Dat is ook de mening van Thom de Graaf (D'66); "Sterk denker, goed debater, duidelijke belichaming van principiële ChristenUnie-politiek." Ook bij Wouter Bos en Klaas de Vries (PvdA) niets dan positieve geluiden. Bos: "Ik ken André als een sympathieke en deskundige collega dus wens ik de ChristenUnie veel succes met zo'n lijsttrekker" en de Vries: "Hij is recht door zee, communiceert goed en staat sterk in het debat. Hij heeft een sterk normatieve

opvatting over de overheid en dat juich ik toe." Dat komt dus wel goed, die samenwerking met de PvdA! Boris Dittrich (D'66) gaat zelfs nog iets verder: "André is een fijne collega en is voor de Nederlandse democratie een belangrijk kamerlid. Zijn sterke punt is dat André veel weet, belezen is en in heldere bewoordingen ingewikkelde vraagstukken bespreekbaar maakt. In de Kamer heeft hij bij zijn collega's gezag opgebouwd." Zozo meneer Dittrich... Opvallend is dat Joost Eerdmans (LPF) 'aandacht voor de zwakkere' een sterk

punt van André vindt. Misschien mist hij dat in de standpunten van zijn eigen fractie? **Zwakke kanten?** Zijn ze dan allemaal zo positief over André? Ja, maar de meeste hebben wel een kleine maar...hij is soms zo eigenwijs! Boris Dittrich vindt dat André soms wat professoraal overkomt; "Dan wekt hij de indruk dat hij wel even gaat uitleggen hoe het zit". Thom de Graaf vindt dat André zich een enkele keer verliest in principiële betogen waar praktische

oplossing relevanter zijn, maar haast hij zich te zeggen "Het is een aardige vent, met wie ik door de jaren heen goede persoonlijke band heb opgebouwd." Fred Teeven kan maar één zwakke eigenschap vinden; "Hij houdt soms te veel vast aan procedures". En ook Eerdmans kan maar moeilijk een slechte eigenschap vinden. Nou vooruit dan; "hij is op z'n tijd wat dogmatisch en star". Van der Staaij wil het liever niet hebben over mogelijke zwakke kanten van Rouvoet; "ik hecht namelijk aan een goede samenwerking."

Nederlands Dagblad

solidair naar vriendje ChristenUnie

Door Simcha Looijen

Wie meer wil weten van de ChristenUnie is bij het Nederlands Dagblad aan het goede adres. Deze krant belicht het reilen en zeilen van de ChristenUnie uitgebreid. Een gesprek met hoofdredacteur Peter Bergwerff over de verhouding Nederlands Dagblad versus ChristenUnie.

“We zijn verwante organisaties. We hebben deels dezelfde uitgangspunten en begeven ons allebei op het politieke terrein. We gaan in solidariteit met elkaar om, maar hebben geen officiële banden. Het Nederlands Dagblad is solidair naar haar vriendjes en de ChristenUnie is één van die vriendjes. Andersom ook trouwens” zegt Bergwerff. “Maar dat betekent ook dat je elkaar soms terechtwijst. Dat doen vrienden ook.” Het Nederlands Dagblad en de ChristenUnie hebben op z’n tijd ook een gesprek met elkaar. “Kort geleden hebben we een gesprek gehad, op verzoek van de ChristenUnie, over de gang van zaken rond Kars Veling. Daarnaast hadden we vroeger altijd met het GPV en RPF zo eens in de twee jaar een informeel overleg. Dat hebben we met de ChristenUnie in het huidige bestel nog niet gehad.”

“Of het nog mogelijk zou zijn dat de hoofdredacteur van het Nederlands Dagblad in de Kamer zou zitten? Nee, niet meer. Vroeger waren we een krant voornamelijk met lezers uit de vrijgemaakte kring. Onze lezersgroep wordt steeds diverser. Bij die achterban zitten ook CDA’ers. Het aandeel van vrijgemaakte lezers schuift op naar nog maar 50% van de abonnees. Daarnaast moeten we onafhankelijk zijn en kunnen zeggen wat we willen.”

J. P. de Vries, die voor Bergwerff hoofdredacteur was, kwam wel namens het GPV in de Eerste Kamer. Bergwerff: “Hij was al langzaam bezig af te zwaaien bij het Nederlands Dagblad. We willen er ook niet dogmatisch mee omgaan. Maar een aantal jaren eerder was er ook al sprake van dat hij op de kandidatenlijst van het GPV zou staan. Daar heeft de redactie zich toen tegen verzet. Je moet toch je geloofwaardigheid als onafhankelijke krant houden.”

Ook als een redactielid namens de ChristenUnie in de gemeenteraad zou zitten, kan er een probleem ontstaan.

gemeente van Christus moeten we uitkijken dat we niet meegaan met deze ontwikkeling. Wanneer je kijkt naar Gods werkelijkheid is die anders. We zitten niet om een eiland. We hebben allemaal tv en staan allemaal bloot aan invloeden.”

Sinterklaas

“Een ander voorbeeld is die recente reclame van Centerparcs. Daar belt een kereltje van vijf jaar Sinterklaas op en vraagt brutaal waarom die al 3 dagen lang nog niks in z’n schoen heeft gehad. Dat jochie heeft een hele grote bek en dan zegt Sinterklaas ‘maar nu even niet.’ Nu gaat het me om de gedachte die er achter zit. Sinterklaas is het symbool van een oude wijze man. Je moet ouderen met respect behandelen. Je kan het overdreven noemen, maar zulke reclames hollen het respect binnen de samenleving uit. Ik fiets iedere dag van Barneveld naar Voorthuizen. Dan staat regelmatig het fietspad vol met schooljeugd. Als je dan even belt, krijg je tamelijk vervelende opmerkingen naar je hoofd.”

Incidentje

Wanneer Bergwerff wordt herinnerd aan een incidentje met Perspectief van een half jaar terug, moet hij even diep nadenken. “Daar vielen de termen ‘bobo’ en ‘mannen in grijze pakken.’ Ik houd er niet van als jongeren oudere mensen zo afschilderen. Andersom ook niet. Perspectief heeft trouwens de ruimte gekregen om zich te verweren. Wat overigens wel grappig is dat ik laatst voor de eerste keer op een UnieCongres kwam. Daar stond een clubje jongelui uitgebreid in driedelig pak. Hoezo bobo’s?”

“Maar even los van dit, ik walg soms zo van dat idee van jong en flitsend, dan is het goed. Baywatch bijvoorbeeld of dat programma van Bridget en die andere meid, Katja Schuurman. Er wordt een perfect, maar onwaarachtig beeld van de wereld gecreëerd. Als

Hoofdcommentaren

“Ik heb met het ND echt niet de illusie om de Amsterdamse grachtengordel te bereiken. Toch hebben we wel in zekere invloed, ook buiten ons eigen christelijke kringetje. Het NRC laat steevast bij belangrijke gebeurtenissen de hoofdcommentaren van verschillende kranten zien. Daar staan we vrijwel altijd bij. Ook kregen we laatst een brief van het Wetenschappelijk Instituut. Daar stonden een aantal punten in voor de komende campagne. ‘Niet praten over een mogelijke coalitiedeelname, afhankelijkheid van God uitstralen, relevantie van de ChristenUnie aangeven.’ Die brief is bijna uit verhalen in het Nederlands Dagblad weggelopen. Bijna al die punten hebben wij stuk voor stuk genoemd tijdens de vorige campagne.”

Ebate: online debat

over christelijke politiek voor jong en oud

Door Frank Visser

Wil je graag meedenken over christelijke politiek? Surf dan eens naar <http://www.ebate.nl> ! Ebate is een christelijk politiek e-zine dat elke twee weken verschijnt per email. Ebate is in januari 2000 gestart als initiatief van Perspectief, ChristenUnie-jongeren, als cadeau bij de start van de ChristenUnie. Inmiddels heeft Ebate ruim 800 abonnees. In Ebate vind je prikkelende columns, opvallende opinies en actuele stellingen. Daarnaast publiceert Ebate regelmatig pittige dilemma's uit de politieke praktijk en recensies. Tenslotte heeft het wetenschappelijk instituut van de ChristenUnie een vaste rubriek in Ebate waarin wordt ingegaan op de actualiteit.

Ebate wil een creatief medium zijn waar mensen, jong en oud, hun ideeën over (christelijke) politiek en de samenleving op een constructieve wijze kunnen ventileren. Ebate wil hierbij prikkelen en politiek gevoelige issues niet ontwijken. Ebate hoopt zo bij te dragen aan het politieke en maatschappelijke debat, met name binnen de ChristenUnie. De redactie van Ebate is overigens onafhankelijk. Frank Visser, redacteur van Ebate: „Auteurs schrijven allemaal op persoonlijke titel. Wij bieden een platform voor het debat. Doordat wij niet van de partij zelf zijn kunnen schrijvers het zich ook veroorloven om eventueel een kritische houding aan te nemen. Dit verdiept het debat. Ook leden van bijvoorbeeld de SGP leveren regelmatig artikelen aan. Wij willen zo een bijdrage leveren aan het debat over christelijke politiek.“

Actueel

Ebate richt zich op de actualiteit, maar wil ook verder kijken in de toekomst. Politiek bedrijven is vooruitzien. We moeten vandaag nadenken over de problemen van morgen. Ebate wil deze uitdaging aangaan vanuit een christelijke levensvisie. Ebate staat midden in de dynamische samenleving en schuwt niet alle zaken die in de samenleving spelen ter discussie te stellen.

Doordat Ebate elke twee weken verschijnt zit de redactie bovenop het nieuws. Frank Visser: „Wij kunnen veel sneller reageren dan bijvoorbeeld HandSchrift of DenkWijzer (het blad van het wetenschappelijk instituut). Bij actuele gebeurtenissen zetten wij vaak dezelfde dag nog wat op onze site en kan het debat gelijk starten.“ De afgelopen maanden verschenen er in Ebate o.a. artikelen over het normen en waarden debat en de kerk, fatsoen in cultuuruitingen, de toekomst van Europa, de mogelijke aanval op Irak, de VN-milieuconferentie in Johannesburg en de aanloop van de ChristenUnie richting de verkiezingen. Verder bracht Ebate een special met reacties van 10 bekende christenen op de Troonrede.

Debat

Ebate wil het debat stimuleren. Door het uitwisselen van argumenten worden meningen gevormd. Heb jij een interessante en actuele stellingname die kan bijdragen aan het debat? Schrijf een artikel en stuur het naar de redactie van Ebate! Meer informatie hierover kun je vinden op de website. Je kunt ook via het internetforum op <http://www.ebate.nl> reageren op alle bijdragen. Er vinden op dit forum diepgaande discussies plaats. Dat deze discussies worden opgepikt blijkt uit het feit dat Ebate vaak wordt geciteerd in de media en artikelen uit Ebate artikelen regelmatig worden overgenomen in kranten. Ook kamerleden zijn zo nu en dan op Ebate te vinden.

Gratis abonnee worden

Wil je niets missen van de debatten die spelen rond de christelijke politiek? Neem dan vandaag nog een gratis abonnement op Ebate! Je kunt kiezen uit een lange versie (complete artikelen) en een korte versie (korte intro's per artikel met links naar de internetsite). Op <http://www.ebate.nl> kun je je emailadres geven. Je krijgt vervolgens een emailtje welke je even moet bevestigen. Dit is om ongewenste email te voorkomen. Meld je vandaag nog aan!

In de uitgave van Trouw, op 16 november 2002, stond een bericht dat PvdA'ers het meest tv kijken. Het achtuurjournaal wordt het best bekeken door CDA-stemmers. LPF-aanhangers schakelen liever in op het RTL 4-nieuws van half acht. Nederland 2 is de meest bekeken zender en wordt het best bekeken door PvdA-kiezers. Gemiddeld kijkt de Nederlander 2 uur en 20 minuten televisie. De PvdA-groep zit daar 20 minuten boven... Gerrit Zalm pleitte kort geleden voor het schrappen van een van de publieke netten, terwijl 40 procent van de VVD-stemmers het liefst naar de publieke omroep kijkt!

alleen maar programma's uitzenden voor de 'happy few' met andere woorden alleen maar voor de Amsterdamse grachtengordel. Je hebt als publieke omroep, ook wettelijk gezien, de taak om een breed publiek te bereiken. Dit publiek hoeft niet groot te zijn, maar wel gevarieerd, jong en oud, geschoold en ongeschoold. Als je dit niet doet, verlies je als publieke omroep je bestaansbasis maar ook de financierings-

omheen. Zo zou de publieke omroep geen speelbal worden van de jaarlijkse overheidsbegroting. We zijn twee jaar verder en Zalm wil ongeveer een derde deel van dat vastgesteld bedrag bezuinigen. Dat is onbetrouwbaar. Een net eraf zou rampzalig zijn voor de publieke omroep, alles wordt dan samengeperst op twee netten, onherkenbaar voor de kijker. En al deze plannen vloeien voort uit het feit dat de commerciële zenders het moeilijk hebben!"

Publieke omroep in beeld en zappen in de toekomst

Door Jan Bernhard Dijkstra

Tot zover de cijfers, laten we eens de praktijk in duiken met niemand minder dan een directeur van een publieke omroep. Perspex is op bezoek geweest bij Ad de Boer, één van de drie directieleden van de Evangelische Omroep. Ad de Boer is zesenvijftig jaar, woont sinds 1972 met veel plezier in Nijkerk. Ad werkt bij de EO sinds 1973. Hij is begonnen bij de radio en raakte langzamerhand al meer betrokken bij het management. Sinds 1993 zit hij in de directie.

Favoriete programma

„Wat is uw favoriete programma?”

“Moet het een EO programma zijn?”

“U mag een EO-programma noemen en een programma daarnaast.”

“Van onze eigen programma's vind ik het Elfde Uur erg goed, maar een programma, zoals 'Kruispunt' vind ik ook erg goed. Ik kan Schone Schijn van de Tros ook wel waarderen.”

“Naar welk programma kijkt u graag bij de commerciële zenders?”

‘Ik kijk de laatste tijd wel naar Barend en Van Dorp. Dat is zo'n programma waar je niet meer omheen kunt. Het is nieuwswaardig en er zijn vaak interessante gasten. Ik kijk er overigens niet altijd met evenveel vreugde naar.’

“Hoe denkt de publieke omroep de commerciële zenders te overleven?”

“We overleven de commerciële zenders al twaalf jaar. De politiek heeft vaak gezegd dat de publieke omroep heel veel moet overlaten aan de commerciële zenders, en vooral de dingen moet doen die de commerciële zenders niet doen. Je hebt het dan over zwaar informatieve programma's, documentaires en cultuur. Gelukkig heeft de publieke omroep de verleiding weerstaan om dit te gaan doen. Voordat je het weet zit je als publieke omroep in een soort van getto en heb je weinig contact met de buitenwereld.”

Omdat de publieke omroep gefinancierd wordt door overheidsmiddelen mag de publieke omroep nooit

grondslag, want laten we wel wezen, een derde van de inkomsten, wordt gevormd door de STER-reclame. Als de publieke omroep te weinig kijkers trekt, zal ook de politiek zich gaan afvragen of ze een omroep die weinig kijkers trekt, nog wel moet ondersteunen.’

Oude koek en natte vuurpijl

“Over politiek gesproken, wat vindt u van de plannen van Gerrit Zalm om een net van de publieke omroep te schrappen?”

“Ik kan twee dingen zeggen; oude koek en natte vuurpijl, beide is waar. Het is al heel lang het programma van de VVD omdat te willen, dus daarin zit niets nieuws en punt twee, ik vind het onbetrouwbaar. Zalm heeft aan de wieg gestaan van de fiscalisering van de inkomsten van de publieke omroep. Vroeger betaalde elk gezin een bijdrage voor de publieke omroep. Dit geld ging rechtstreeks naar de publieke omroepen toe. Dit is afgeschaft, in plaats daarvan krijgt de publieke omroep nu een deel van de belastinginkomsten. Er is toen afgesproken dat de publieke omroep een vast deel zou krijgen, hier stond als het ware een muur

Teveel commerciële zenders

“Commerciële zenders die het moeilijk hebben? Kunt u dat uitleggen?”

“Er is geen land, zoals in Nederland, waar zoveel commerciële zenders zijn op, relatief gezien, weinig mensen! Er zijn zes commerciële zenders, drie van HMG en drie van SBS. Hierin is Nederland overbezet. De plannen van de VVD constateren dat de publieke omroep maar moet inleveren, om de overvolle commerciële zenders meer ruimte te bieden. Dat is belachelijk, er zijn gewoon te veel commerciële zenders!”

“Kun je ook zeggen als je alleen even naar de kijkcijfers kijkt, dat de publieke omroep beter bekeken wordt dan de commerciële zenders?”

“Nee, zo mag je dat niet zeggen. Er is een redelijke situatie van evenwicht in Nederland tussen de publieke omroepen en de commerciële zenders. De publieke omroep heeft als doelstelling om veertig procent van de kijkers te bereiken. Deze doelstelling is vorig jaar ruim gehaald, nu zitten we op ongeveer achtentwintig procent. De commerciële zenders zitten op ongeveer tweeënveertig procent, de rest gaat naar buitenlandse zenders. De publieke omroep moet het doen met drie zenders en de commerciële zenders met zes. Daarom zijn we ook niet ontevreden over dit resultaat.”

Meerwaarde

“Welke meerwaarde heeft de publieke omroep volgens u, boven de commerciële zenders?”

“Heel basaal. Bij de commerciële omroepen zijn programma's er om geld te verdienen. Het gaat erom, om

de adverteerders en de aandeelhouders te spekken. Programma's waar dus geen geld mee te verdienen valt, worden niet uitgezonden. De publieke omroep zegt niet: 'we hebben programma's om geld te maken', maar zegt: 'we hebben geld om programma's te maken.' Programma's van de publieke omroep dienen over het algemeen een inhoudelijk doel. Omroepen zoals de EO, maar ook de VPRO willen een bepaalde boodschap kwijt."

"Hoe zou de samenleving eruit zien zonder publieke omroep en de EO? Wat voor gevolgen heeft dat? Is dat alleen maar Baantjer kijken met drie hinderlijke reclameblokken of is het ernstiger?"

"Als de hele commerciële omroep Baantjer was, dan viel het allemaal nog wel wat mee. Maar er zit zoveel vuiligheid bij de commerciële zenders. Dan bedoel ik niet alleen seksuele vuiligheid maar ook de 'afzeikprogramma's', zoals 'Idols'. Ik vind dit allemaal moreel verwerpelijk! Als dat alles zou zijn wat mensen thuis te zien krijgen, dan zou ik zeggen samen met mijn collega Andries Knevel: 'Doe dat ding (tv) de deur uit!' Je hoort mij niet zeggen dat alle programma's op de publieke omroep even goed zijn. Er zijn programma's waar ik heel verdrietig van word."

Catherine Keyl

"Gaat het populair willen zijn, ook niet een rol spelen bij de publieke omroepen? Waarom heeft de EO bijvoorbeeld Catherine Keyl aangetrokken?"

"Als eerste, EO-programma-makers hebben er geen enkele behoefte aan om populair te zijn of te worden. Programma's maken of presenteren voor de EO is eerder een last voor mensen dan dat het een vreugde is. Je moet iedere keer weer een eredivisie wedstrijd spelen met vijfhonderd of zeshonderdduizend mensen die zitten te kijken en die allemaal een oordeel hebben over hoe jij het gedaan hebt. Iedere keer is dat weer een bevalling.

Ten tweede, een publieke omroep die niet genoeg kijkers trekt, is ten dode opgeschreven. De EO gaat niet bij de Tros op de bagagedrager zitten en zeggen dat ze bij de Tros wel voor de kijkers zorgen. Dat zouden we stijlloos vinden. De EO trekt met programma's als '2 Vandaag' en 'Ingang Oost' een miljoen kijkers. Daarom kan de EO later op de avond, verkondigende programma's uitzenden, waar ongeveer honderdduizend tot honderdvijftigduizend mensen naar kijken. Zouden we

niet die programma's als '2 Vandaag' en 'Ingang Oost' hebben, dan zouden de TV-coördinatoren van Nederland 1 en 2 zeggen dat die verkondigende programma's maar na half twaalf uitgezonden moeten worden. Als derde Catherine Keyl. De EO vindt het belangrijk om in de eerste plaats met verkondigende programma's mensen te bereiken die de Here Jezus nog niet kennen. Vroeger hadden we Henk Binnendijk met 'Fifty/Fifty' waarbij de ongelovige driekwart van de tijd aan het woord was en Henk een kwart. Nu hebben we gezegd, laten we dat eens omdraaien. We nemen een interviewer die niet gelooft, maar wel erg geïnteresseerd is en die gelovigen interviewt. De gelovige is dan driekwart van de tijd aan het woord en de interviewer een kwart. Dat is winst. Catherine Keyl is niet in dienst van de EO, zij is gevraagd om zes programma's te maken. De reacties zijn goed. Mensen zeggen dat dit het meest verkondigende programma van de EO is, in de afgelopen jaren."

Toekomst

"Laatste vragen, hoe ziet u de toekomst van de publieke omroep concreet en wat zijn de speerpunten van de publieke omroep, met andere woorden, wat kunnen wij verwachten van de publieke omroep?"

"Die toekomst is niet vanzelfsprekend. Ik verwacht dat het politieke klimaat in de komende vijf jaar niet gunstiger wordt voor de publieke omroep. Als tweede, is het voor de publieke omroep enorm lastig om jongeren en jong-volwassenen te bereiken. Je kunt wel een soort van kloon van 'Idols' maken of een eigen soapserie, maar is dat de manier?"

"Een soort TMF, misschien?"

"Relatief gezien, kijken daar niet zoveel jongeren naar. Als derde punt, wil ik de nieuwe mediaontwikkeling noemen. In de toekomst zullen mensen via hun computer herhalingen van programma's kunnen gaan bekijken. Je kunt bijvoorbeeld om 21.30, het journaal van 20.00 bekijken omdat je net thuis bent. Met de ontwikkeling van breedbandinternet zal een geduchte concurrent van de bestaande televisie ontstaan. Publieke omroepen investeren hierin. En we moeten verloren groepen, zoals jongeren, jongvolwassenen en zogenaamde 'Fortuyn-stemmers' en andere maatschappijteleurgestelden terugwinnen met duidelijke, niet-elitaire programma's. Dicht bij de mensen staan dus. Op dat punt kunnen we veel van sommige commerciële programma's leren. Voor de EO betekent het, dat we heel ver moeten gaan in het bereiken van ongelovigen en tegelijkertijd moet je de achterban niet van je vervreemden. Je zit in een soort van spagaat, vaak een hele pijnlijke spagaat. Dat levert spanning op maar het is tegelijkertijd een enorme uitdaging."

"Dus vandaar dat 'Nederland zingt' en een programma met Catherine Keyl naast elkaar kunnen bestaan?"

"Ja, dat zijn twee kanten van dezelfde medaille."

Perspectief brengt spektakel in de politiek!

Perspectief, ChristenUnie-jongeren is de jongerenorganisatie van de ChristenUnie. Een politieke jongerenorganisatie die gelooft in Jezus Christus, de Bijbel en de boodschap van God die daarin naar ons toekomt.

Ja, ik word (voor €10,- per jaar) lid van **Perspectief**

Ja, ik ontvang graag een proefnummer van **SPEKTAKEL** (blad voor jongeren van 12 tot 16 jaar) of **Perspex** (tweemaandelijke periodiek van Perspectief)

Ik ben boven de 30, maar wil wel graag **Perspex** ontvangen. Ik word (voor €23,- per jaar) donateur van Perspectief

Perspectief
ChristenUnie-jongeren

Antwoordnummer 862 • 3800 VB Amersfoort

reactiebon

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Tel.: _____

E-mail: _____

Geboortedatum: _____

Opleiding: _____

Perspectief ChristenUnie-jongeren | Discussieer mee: www.ebate.nl

Lokaal actief

Interview met voorzitters van lokale Perspectief-afdelingen

Perspectief wil zo veel mogelijk ook lokaal actief zijn. Dit kan worden bewerkstelligd door lokale Perspectief-afdelingen. Maar wat gebeurt er dan eigenlijk op lokaal gebied en wat is de samenwerking met de lokale ChristenUnie kiesverenigingen? Drie voorzitters worden kort geïnterviewd over hun Perspectief afdelingen.

door Beverly Joseph

Geschiedenis

Hoe lang bestaat de Perspectief afdeling al?

Johannes: Perspectief Kampen bestaat ± 2 jaar

Jan-Marcus: Perspectief Urk bestaat vanaf maart 2002, 11 maanden dus.

Beverly: Perspectief Den Haag e.o. bestaat ongeveer 4 maanden

Leden

Hoeveel leden zijn er in jullie woonplaats?

Johannes: 60 leden waarvan ongeveer 10 actieve bestuurs-leden

Jan-Marcus: Ongeveer 25-30 leden

Beverly: De afdeling is genaamd Perspectief Den Haag en omstreken, dus naast de stad Den Haag zijn de volgende steden inbegrepen: Delft, Leiden, Leiderdorp, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar, 's Gravendeel, 's Gravenzande, Zoetermeer, Pijnacker en Monster. In totaal heeft Perspectief Den Haag en omstreken ongeveer 90 leden.

Een gedeelte van Artikel 4 van de Perspectief statuten zegt: Elkaar interesseren en enthousiasmeren voor en mobiliseren en toerusten tot actieve deelname van christenen aan het publieke debat in maatschappij en politiek. Hebben jullie dit tot nu toe waargemaakt en hoe?

Johannes: We hebben een Perspectief café achter de rug waarbij we politici hadden uitgenodigd. Er zijn workshops gegeven bij 3 groepen jongeren van verschillende kerken in de leeftijd van 16-25 (meer informatie te lezen op kampen.discussieert.nl, geen www ervoor).

We zijn regelmatig in de media gekomen. Ik zelf heb twee radio-interviews gedaan. Daarnaast wordt de lokale pers door middel van persberichten steeds weer uitgenodigd op onze activiteiten

en kunnen we constateren dat er steeds meer belangstelling is van de pers voor Perspectief Kampen. Regelmatig zijn er artikelen, persberichten en/of advertenties in kranten zoals De Krant en De Brug. Tevens zijn we op radio IJsselmond geweest. Een ontzettend leuke avond hadden we in een publiek debat over de zondagsrust. Perspectief Kampen maakte zo een act de presence, dat iedereen onder de indruk was. Die bewuste avond hebben we met de horeca en de PVDA een bondgenootschap weten te sluiten. De afgevaardigden van de VVD wisten toen niet meer hoe ze het hadden. Zij waren op het laatst de absolute minderheid in hun standpunt.

Jan-Marcus: We zijn naar jongerencafés geweest. Samen met de maatschappelijke jeugdraad hebben we de vorige verkiezingen een debat georganiseerd, in een soort Lagerhuis-setting met stellingen. We zijn de horecagelegenheden afgelopen om met zo veel mogelijk jongeren te praten over de ChristenUnie en over stemmen in het algemeen. Een keer hadden we binnen ongeveer 2 uur 15 nieuwe leden gewonnen. We zijn langs bedrijven gegaan om sponsors te zoeken. Op de ChristenUnie site in onze plaats hebben we een eigen ruimte.

We zitten in de Provinciale Contact Raad van Flevoland We zitten in de schaduwfractie van de ChristenUnie, op die manier kunnen we invloed uitoefenen op gemeente raadsleden.

Beverly: We bestaan nog niet zo lang en hebben tot nu toe alleen onze intro/kennismaking avond gehad op 29 november 2002 (wat zeer geslaagd was overigens) gehad. Vanaf januari 2003 zullen we gaan beginnen met onze afdelingsactiviteiten dus kan ik op deze vraag nog geen antwoord op geven.

Samenwerking

Wat is de samenwerking tussen de lokale Perspectief-afdeling en de lokale ChristenUnie?

Johannes: Er is een goede verstandhouding maar er is weinig samenwerking, simpelweg omdat de kiesvereniging hier weinig activiteiten organiseert. Perspectief mag echter wel spreken op ledenvergaderingen van de ChristenUnie en schrijven in het lokale ChristenUnie blaadje, genaamd Flitsen. Met de ChristenUnie-fractie kunnen we overigens zeer goed samenwerken. Perspectief is vaak aanwezig op de fractievergaderingen. Bij onze publieke debatten die wij hebben georganiseerd was de fractievoorzitter aanwezig en mengde zich in het debat.

Daarnaast heeft Perspectief Kampen ook meegedaan in een publiek debat omtrent wel of geen koffieshop in Kampen.

Jan-Marcus: We zitten in de schaduwfractie. We hebben anderzijds ook veel steun van de ChristenUnie nodig en tot nu toe is deze steun er altijd geweest. Hoewel we natuurlijk zoveel mogelijk onafhankelijk willen zijn met betrekking tot de ChristenUnie, kan het toch voorkomen dat we een steuntje in de rug nodig hebben. Gelukkig heeft de ChristenUnie hier nooit afwijzig op gereageerd.

Beverly: Perspectief deelt in ieder geval de lokale website van en met de ChristenUnie waar al onze activiteiten op komen te staan plus een heleboel extra's. Daarnaast krijgt Perspectief Den Haag e.o. de ruimte in de lokale nieuwsbrief van de ChristenUnie /SGP. De voorzitter van ChristenUnie Den Haag, tevens Perspectief lid, heeft al aangegeven dat zij ChristenUnie en Perspectief meer met elkaar wil laten samenwerken door middel van diverse activiteiten waarbij ook de leden van de ChristenUnie

hopelijk meer geïnteresseerd worden in en meer betrokken voelen bij de partij. Ik heb veel vertrouwen in de voorzitter dus mijn verwachtingen zijn dat dit veel vruchten zal afwerpen.

Toekomst

Wat wil Perspectief, Urk, Den Haag e.o. en Kampen voorname-lijk bereiken in 2003?

Johannes: Een Perspectief café organiseren met het oog op de Statenverkiezingen. Tevens willen we meer workshops organiseren en een visie ontwikkelen voor Kampen (een soort raamwerk) voor de toekomst. Daarnaast zijn de overige activiteiten en doelen van toepassing (bijvoorbeeld: veel in de media proberen te komen etc).

Jan-Marcus: Uitbreiding van het ledenbestand, de jeugdgemeenteraad opzetten samen met andere partijen in Urk. We willen meer activiteiten organiseren voor de leden want in 2002 hadden we niet zoveel activiteiten georganiseerd want dat was ons opstart jaar. We willen activiteiten organiseren wat echt jongeren trekt.

Beverly: Gedurende het eerste jaar in het bestaan van de afdeling (opgericht in september 2002) zal de nadruk gelegd worden op kennismaking en gezelligheid. Natuurlijk zullen er activiteiten georganiseerd worden zoals die bij een gedegen Perspectief afdeling horen. Ik hoop met de leden van Den Haag e.o. een politiek café te organiseren.

Daarnaast zit ik ook te denken aan een training in: debatteren, amenderen, interviewen of presenteren. Hierbij gaat het er vooral om in hoeverre er interesse is voor bovenstaande onderwerpen. Een workshop en een ludieke actie in één van de steden van onze leden zullen hopelijk het enthousiasme opwekken van de huidige leden.

Perspectief Urk

Gouden voorzitters-TIP

Johannes: Bij het opzetten van een afdeling moet men het volgende in gedachten houden: Begin met een klein groepje mensen met kleinschalige activiteiten waarin je interesses liggen en bouw dan verder uit. Het geheim van een goede afdeling: 1. Het is niet zozeer het veel dingen doen maar een paar activiteiten heel goed doen 2. Maak er een soort vriendenclub van 3. Niet teveel vergaderen maar beslissingen maken wat de afdeling gaat doen en een goede verdeling taken.

Jan-Marcus: Probeer in de schaduwfractie van de plaatselijke fractie te komen als Perspectief-afgevaardigden. Hierin heb je namelijk de optimale invloed op de gemeenteraad in de moederpartij ChristenUnie!

Beverly: Eén van de belangrijkste doelen blijft het ontwikkelen en verstevigen van de banden onder elkaar. Banden tussen de Perspectief-leden onderling, tussen de lokale Perspectief-afdeling en de lokale ChristenUnie, en tot slot tussen Perspectief en andere politieke jongerenorganisaties en overige organisaties in de desbetreffende woonplaats of woonplaatsen.

Als je meer wilt weten kun je ze telefonisch bereiken.

Johannes; Perspectief Kampen: 0610763632

Jan Marcus; Perspectief Urk: 0527683943

Beverly; Perspectief Den Haag en omstreken: 0645092014

Verkiezingskoorts

Van de voorzitter
Marcel Benard

Over enkele weken zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Dan zal duidelijk worden hoeveel mensen de ChristenUnie steunen. Voor die tijd wordt er nog druk campagne gevoerd, ook door PerspectieF-ers. Zo zit Bert Heuvelman namens PerspectieF in het campagne team en wordt de politieke cafétour toegespitst op de verkiezingen. Het is belangrijk om campagne te voeren, zodat duidelijk wordt waar de ChristenUnie voor staat: 'Samen leven naar Bijbelse waarden'.

Het is natuurlijk erg belangrijk om te laten zien wat dat nu precies betekent. Daarvoor heeft de ChristenUnie een verkiezingsmanifest uitgegeven, waarin kort en krachtig staat uitgelegd waar de ChristenUnie voor staat. Zo willen we graag de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking terug, om zo aan te geven hoe belangrijk dat voor ons is. Barmhartigheid kent geen grenzen!

Op de avond voor de verkiezingen zijn we met meerdere kamerleden in Rotterdam om daar de campagne voor de Kamerverkiezingen af te sluiten op een groot politiek café. Meer informatie hierover volgt en kun je vinden op onze website (www.PerspectieF.nu). Op de site kun je ook terecht voor informatie over andere activiteiten die PerspectieF organiseert.

Naast alle verkiezingskoorts gaat het verenigingswerk natuurlijk ook nog gewoon door. Zo zijn we druk bezig met het beleidsplan voor 2003. Daarin stellen we ons

de vraag: waar willen we met PerspectieF aan het eind van 2003 staan? Het antwoord op die vraag en de manier waarop we dat willen doen is te vinden in het beleidsplan dat ieder PerspectieF-lid op korte termijn krijgt toegestuurd.

Een aantal dingen staat al vast. Zo is de congrescommissie al weer bezig met de voorbereidingen voor het congres. We hopen dat DV zaterdag 29 maart te houden. Het thema wordt "Veiligheid".

Ook het promotiewerk gaat door. Wanneer het je leuk lijkt om ook op grote evenementen, zoals de EO-jongerevendag, WinterWonderRock of de Theologische Hogeschooldag, PerspectieF te vertegenwoordigen, stuur dan een mailtje naar info@perspectief.nu.

Wat ook erg belangrijk is voor PerspectieF is het werk in de lokale werkgroepen. Vanuit het landelijke niveau willen we initiatieven op lokaal niveau van harte ondersteunen. Wanneer je in jouw woonplaats een politieke activiteit voor PerspectieF-leden wil organiseren, kun je altijd contact opnemen met het landelijk bureau.

Om PerspectieF te laten draaien, zijn we volledig afhankelijk van enthousiaste jonge christenen. Laat aan de mensen zien waar je voor staat op politiek gebied. Heb het erover met je vrienden, met je ouders en met je burens. Politiek hoeft niet saai te zijn: je kan er zelf invloed op uit oefenen!

Het nieuwe blad van PerspectieF, voor jongeren van 12 tot 16 jaar

Vind jij **SPEKTAKEL** ook zo'n spetterend blad?

BON En wil jij ook elk kwartaal >>>>>

Ja, ik word lid van PerspectieF en ik ontvang **SPEKTAKEL** 4x per jaar

Ik wil meer info ontvangen over PerspectieF-ChristenUnie jongeren

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____
Plaats: _____
Tel.: _____
E-mail: _____
Geboortedatum: _____

cool politiek
nieuws in je brievenbus!

Das een makkie!
FF invullen,
en het wordt voor je geregeld.

PerspectieF
ChristenUnie jongeren

Stuur deze bon in een envelop naar PerspectieF o.v.v.
SPEKTAKEL, Postbus 439 • 3800 AK Amersfoort

>>> >>>>> www.perspectief.nu

Commissaris
van de koningin

Perspex

4e jaargang • 13 • maart 2003

Eimert van
Middelkoop

Perspectief

ChristenUnie-jongeren

Uitgave van Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Prikkbord

Blik op...

Lesgevers gevraagd

De schooltour is een onderdeel van de promotiecommissie van Perspectief. Met de schooltour gaan we langs middelbare scholengemeenschappen om les te geven met betrekking tot politiek. Daarnaast willen we de schooltour een nieuw gezicht geven. Ben jij iemand die wil meedenken over hoe de schooltour eruit zou kunnen zien of vind jij het leuk om les te geven namens Perspectief? Geef je dan op via msmidt@christenunie.nl. Als je vragen hebt kun je ook bellen naar 033 - 422 69 56 en vragen naar Mark Smidt.

De toekomst... De angst regeert

Perspectief op veiligheid.

In Venlo wordt iemand op straat doodgeschot. In Rotterdam loop je de kans vermoord te worden als je met sneeuwballen gooit. Wat is er aan de hand in Nederland? Stille tocht na stille tocht wordt georganiseerd, maar toch gebeurt het steeds weer opnieuw. Hoort het er bij? Moeten we het accepteren als iets wat nu eenmaal gebeurt?

Perspectief organiseert op 29 maart aanstaande een groot congres over dit onderwerp in de Gereformeerde Scholen Gemeenschap Guido de Brès, Arnhemseweg 65 in Amersfoort. Het programma zal bestaan uit lezingen, workshops een forum en natuurlijk de debatwedstrijd. Met medewerking van: Tweede Kamerleden van ChristenUnie en SP, het Hoofd veiligheid van het ministerie van Binnenlandse zaken, de plaatsvervangend korpschef Midden-Brabant en een Officier van Justitie en vele anderen.

Het programma begint om 10.00 uur en duurt ongeveer tot 21.30 uur in de avond. Je kunt natuurlijk ook onderdelen van de dag bijwonen. Voor het volledige programma kun je even op onze site www.perspectief.nu kijken.

Wil je van tevoren het congresboek en de set-up ontvangen, meld je dan van tevoren even aan. Dat kan via onze site, of met een telefoontje naar ons bureau (033 - 422 69 51/-56)

Summerschool

Het zal je maar gebeuren. Je komt rood te staan op je bankrekening en er moeten nog veel, heel veel rekeningen betaald worden en je moet natuurlijk ook eten. Je kunt je huur, elektra en telefoon niet meer betalen... je wordt afgesloten... je word op straat gezet... je bent dakloos!

Zomaar een doorsnee situatie die vaker voorkomt in Nederland dan wij denken. Ook dit jaar organiseert Perspectief weer de Summerschool en willen we stil gaan staan bij het thema: "Net niet rond komen..."

Om de Summerschool weer een succes te laten worden zijn we op zoek naar jongeren die deze Summerschool willen organiseren. Wil jij je tijd nuttig en zinvol besteden? Geef je dan op voor de organisatie via msmidt@christenunie.nl.

Summerschool

19 t/m 22 augustus 2003

Locatie: Koetshuis Youth for Christ, Driebergen

Contactpersoon: Mark Smidt, msmidt@christenunie.nl

Voor dat congres zal ook een set-up gemaakt worden, met daarin artikelen die betrekking hebben op dat onderwerp (veiligheid). Wij hebben ook jullie nodig om dat congres tot een succes te maken! Heb jij een artikel dat volgens jou niet mag ontbreken in die set-up, of wil je me helpen om die set-up te realiseren, mail dan naar Peter de Kluyver, peterdekluyver@zonnet.nl

Colofon:

Perspex wordt uitgegeven door
Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Redactie:

Simcha Looijen (Eindredactie)
Henk ter Haar (Hoofdredactie)
Wim Doddema (penningmeester)
Karla Derks
Bert Heuvelman
Beverly Joseph

Fotografie:

Rufus de Vries

Cartoonist:

Christian Zomers

Columnist

Mr. C. M. Verkade

Redactieadres Perspex:

Simcha Looijen
Nieuwe Maanderbuurtweg 626
6717 BC Ede
tel.: 06-137 741 34
e-mail: sjlooijen@hotmail.com

Lidmaatschap:

Tot 18 jaar: € 5,-
18 tot 26: € 10,-
27 tot 30: € 15,-

Opzegging van het lidmaatschap
dient schriftelijk te gebeuren, tenmin-
ste 4 weken voor het eind van het jaar

Informatie:

Perspectief, ChristenUnie-jongeren
Postadres:
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
Bezoekadres:
Puntenburgerlaan 91
3812 CC Amersfoort
tel: 033- 422 69 51
fax: 033- 422 69 68
info@perspectief.nu
www.perspectief.nu
www.ebate.nl

Bestuur Perspectief:

Voorzitter:
Marcel Benard
Anjerveld 11
2914 PA Nieuwerkerk a/d IJssel
tel: 06 - 14275167
e-mail: marcel.benard@12move.nl
Secretaris:
Pieter van Eijnsden
pveijnsden@hotmail.com
Penningmeester:
Wiebrand Cnossen
wiebrandcnossen@dolfijn.nl

Vormgeving en Druk:

Douglas Design, Ommen
BDU, Barneveld

Provincie

Een nummer over de provincie.

Binnenkort verkiezingen, maar wat is het nut van Provinciale Staten, wat doen de politici daar eigenlijk? En zijn er ook jongeren aan het werk voor Provinciale Staten? Allemaal vragen die interessant zijn zo rondom de verkiezingen van 11 maart. Verder een interview met de Commissaris van de Koningin van Utrecht. Waar bestaan de werkzaamheden binnen zo'n functie eigenlijk uit? Boele Staal vertelt hierover in een interview.

Met Eimert van Middelkoop blikken we alvast vooruit op de komende uitbreiding van Europa volgend jaar en Bert Heuvelman doet verslag van het Politiek Café in Rotterdam.

Nieuw is de discussie die onze voorzitter Marcel Benard houdt met voorzitters van andere politieke jongerenorganisaties. In de komende nummers van Perspex zal dit een terugkomend onderdeel zijn.

Tenslotte.

Zoals jullie hebben kunnen merken is Perspex in beweging.

Het vorige nummer werden er al twee nieuwe redactieleden voorgesteld. Ook deze keer kan ik de komst van een nieuw redactielid melden. Haar naam is Karla Derks. Ook zij zal het team dus komen versterken.

Dan wens ik je nu veel leesplezier met het lezen van deze Perspex.

Henk ter Haar

Stemmen niet belangrijk is schijn..en schijn bedriegt 4

Bert Heuvelman bericht uit Rotterdam 7

Interview met Commissaris van de Koningin, Boele Staal 8

Bestuur Perspectief stelt zich voor 12

InDebat: 'Geloof en Politiek moeten gescheiden zijn' 14

Eimert van Middelkoop over toekomst van Europa 18

ChristenUnie-jongeren kandidaat voor Provinciale Staten 20

No time for Losers? Dus wel 22

Cor Verkade: 'Kleren maken de man' 23

Provinciale Staten

Door Beverly Joseph

Op 11 maart zijn er Provinciale Verkiezingen. De opkomst voor deze verkiezingen is vaak erg laag. Net als bij de Tweede kamer verkiezingen. De ervaring is bij velen dat de provincie ver van ons af staat. En dus lijkt stemmen niet zo belangrijk. Maar dat is schijn en... schijn bedriegt. De reden waarom men, en dan vooral jongeren, zich niet zo interesseren voor de provincie is gewoonweg omdat men er weinig van weet. De Provincie heeft een stoffig en vaag imago.

© Rufus de Vries

Geschiedenis

Historisch gezien is het Koninkrijk der Nederlanden de voortzetting van de Republiek der zeven Verenigde Provinciën en in die zeven gewesten (Gelderland, Groningen, Friesland, Utrecht, Overijssel, Holland, Zeeland) was het gezag, 'de Staten', samengesteld uit vertegenwoordigers van de steden en het platteland. Die opbouw uit kleine territoriale gemeenschappen, die tot grotere waren samengevoegd, is in onze staatsorganisatie bewaard gebleven en wordt aangeduid als het beginsel van decentralisatie. Het geldt met name voor de regering en het bestuur. De grondslagen voor de inrichting van provinciale besturen werden in 1814 gelegd. Sinds 1814 zijn deze grondslagen meerdere malen herzien en op 29 Juli 1954 kwam er een ontwerp voor deze grondslagen die onder een nieuwe wet moesten vallen 'De Provinciewet'. De organen die het provinciaal bestuur vormden waren: (Provinciale) Staten, Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koning(in). In het Koninkrijk der Nederlanden wordt provinciaal bestuur een verlengstuk van het nationaal gezag. De inrichting van Provinciale Staten vormt een verlengstuk van nationale autoriteit. Via de Commissaris van de Koning controleert de koning de Staten en indirect de door de Staten gekozen Eerste Kamer. In tegenstelling tot de gemeente krijgen de provincies geen eigen inkomsten.

Met de Grondwet van 1848 werd de gedecentraliseerde eenheidsstaat gevestigd.

De gedecentraliseerde eenheidsstaat Nederland kende op papier drie bestuurslagen: Rijk, provincies en gemeenten. Decentralisatie betekent zoals het woord aangeeft dat regeling en bestuur niet uitsluitend vanuit het centrum worden gevoerd maar plaats vinden door het rijk en door een veelheid van andere, autonome lichamen. Deze decentralisatie strekte zich uit tot de provincies. Het takenpakket bleef gedurende een eeuw ongewijzigd: toezicht op gemeenten en waterschappen, aanleg en beheer van bruggen en kanalen. Pas in 1930 krijgen de provincies met de streekplanning op het terrein van de ruimtelijke ordening een substantiële nieuwe regionale regietaak.

De positie van de Provincie

De Provincie is een bestuurslaag die zich steeds meer kenmerkt door een regievoerende en sturende rol. Zij houdt zich met name bezig met de sociale, fysieke en de economische infrastructuur. Het beleid van rijk en gemeente komt bij de provincie samen. De provincie is een platform waar beleid kan worden gestimuleerd. Daarnaast is het belangrijk dat er een nauw contact is tussen de provincie en de gemeenten. Zo kan de provincie werken aan regionaal gebiedsgericht beleid. Op hun beurt kunnen provincies via het IPO (InterProvinciaal Overleg) pleitbezorgers

zijn richting de landelijke politiek, bijvoorbeeld op het gebied van verkeer en vervoer en de ruimtelijke ordening (bijvoorbeeld onderhoud).

In de provincie komt het beleid van rijk en gemeente samen.

De twaalf provincies werken samen in het Interprovinciaal Overleg, het IPO. Met die samenwerking wil het IPO de condities waaronder provincies werken optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen stimuleren. De kernfuncties van het IPO zijn belangenbehartiging en platform. De belangenbehartiging geeft het IPO vorm door regelmatig te overleggen met onder andere de verschillende overheden en maatschappelijke organisaties. De platformfunctie vullen ze in door gelegenheden te creëren om zo kennis en ervaringen uit te wisselen, gezamenlijke standpunten te bepalen en initiatieven te ontplooiën. Daarnaast ondersteunen ze de provincies bij het uitvoeren van verschillende taken. De provincie is echter veel meer dan een tussenlaag in het openbaar bestuur. Zij heeft duidelijk haar eigen taken en verantwoordelijkheden. Deze taken liggen op terreinen als huisvesting, verkeer en vervoer, economie, natuur en landschap (bijvoorbeeld milieumaatregelen geluid, afval, aanleg van groen/bos), recreatie, cultureel erfgoed, water, zorg en welzijn. Jeugdbeleid en het openbaar vervoer zijn recentelijk ook onder verantwoordelijkheid van de provincie gekomen.

De provincie is veel meer dan een tussenlaag in het openbaar bestuur

De provincie zorgt er ook voor dat plannen van verschillende gemeenten op elkaar worden afgestemd. Er wordt bijvoorbeeld niet in twee steden vlakbij elkaar hetzelfde type pretpark gebouwd.

De provincies zijn al een aantal jaren bezig om zichzelf weer beter en nadrukkelijker op de bestuurlijke kaart van Nederland te zetten. Bovenstaande taken/activiteiten geven de provincies de mogelijkheid om gebiedsgericht beleid te ontwikkelen waarbij rekening kan worden gehouden met de specifieke wensen van elk gebied. De provincies kennen immers hun eigen gebied het beste. De provincie krijgt echter ook veel kritiek. Ze zouden niet marktgericht werken, vooral bezig zijn met hun eigen positionering, bureaucratie, weinig in de publiciteit. De communicatie tussen de provincie en burgers moet verbeterd worden. Sommigen menen dat dit uitgevoerd kan worden als de provincies gedualiseerd zijn.

Het algemeen bestuur (Provinciale Staten) hebben elke vier jaar verkiezingen en wordt verkozen door de stemgerechtigde burgers. Dit democratisch gelegitimeerde bestuur bezit een autonome regelgevende bevoegdheid. Zij die gekozen worden voor de Provinciale Staten, kiezen ook de Eerste Kamer. Ander sterk punt is dat het provinciebestuur in de meest niet-randstedelijke provincies zoals

Friesland een belangrijke drager is van de onder de bevolking levende behoefte aan een eigen regionale identiteit of streekcultuur.

De 12 provincies zijn verantwoordelijk voor een wegennet van ruim 7.000 km. Ook vaarwegen hebben ze in hun pakket. Provincies hebben een sleutelpositie als het gaat om de realisering van energiebesparing in de infrastructuur.

Provincie en jongeren

Hoe betrek je jongeren bij de provincie? Dit is een enorme uitdaging! Op welke manier leg je uit wat het provinciebestuur doet en hoe kun je deze doelgroep naar de statenverkiezingen trekken? In 2000 gaven de Gedeputeerde Staten van Zeeland groen licht voor het project 'Jongeren informeren Jongeren'. Met een budget van ruim € 55.000 per jaar werd een samenwerkingsverband voor drie jaar aangegaan tussen de provincie en de Hogeschool Zeeland. Om de doelstellingen te behalen zouden er initiatieven ontplooid en ontwikkeld worden door stagiaires van de Hogeschool Zeeland. Er werd besloten om een interactieve cd-rom te ontwikkelen voor mensen van 16 tot 18 jaar en diverse eendaagse evenementen om de kloof tussen provinciaal bestuur en jongeren te dichten. In 2002 is er een evenement georganiseerd genaamd Yorpinion. Jongeren konden tijdens verschillende workshops praten met statenleden, burgemeesters en politieagenten. Hier zijn een aantal goede ideeën uitgekomen. Bijvoorbeeld dat de leefbaarheid van het platteland een flinke boost zou krijgen als het gecombineerd wordt met toeristische activiteiten. Flitspalen zouden moeten staan op plaatsen waar de meeste ongevallen gebeuren en het openbaar vervoer moet de allerhoogste prioriteit krijgen. Hier zijn de statenleden meteen mee aan het werk gegaan.

Dualisering gemeente & provincie

De wet Dualisering Gemeentebestuur geldt sinds 7 maart 2002. De wet wijzigt de Gemeentewet. Belangrijke verandering t.o.v. de oude Gemeentewet is de scheiding van bevoegdheden en posities van raad en college. Hierdoor ontstaat een 'dualistisch stelsel' of 'dualisme'.

Raad en college vervullen ieder een eigen functie, wat de kwaliteit, doeltreffendheid en efficiëntie van gemeenten ten goede komt:

Het college houdt zich bezig met bestuur

De raad stelt hiervoor de kaders, controleert het bestuur en vertegenwoordigt de burgers.

De belangrijkste punten uit het wetsvoorstel dualisering gemeentebestuur zijn:

- De ontvlechting van het wethouderschap en het raadslidmaatschap: wethouders mogen niet tegelijkertijd raadslid zijn. Ook niet-raadsleden kunnen wethouder worden.
- De versterking van de volksvertegenwoordigende en controlerende functie van de raad. De raad krijgt hiertoe een aantal nieuwe bevoegdheden, onder andere een onderzoeksrecht en een recht op ambtelijke bijstand. Hiernaast worden bestaande bevoegdheden wettelijk en laagdrems

pelig verankerd, zoals het recht van initiatief en van amendement.

- De invoering van een rekenkamerfunctie en een griffier voor alle gemeenten.

Dualisering gemeente:

scheiding van bevoegdheden en posities van raad en college

Dualisering provincie:

scheiding tussen positie gedeputeerde staten en provinciale staten

De Wet dualisering provinciebestuur brengt een scheiding aan tussen de positie van gedeputeerde en provinciale staten. Gedeputeerde staten besturen en provinciale staten stellen kaders, controleren en leggen zich meer toe op de volksvertegenwoordigende functie. Daardoor nemen gedeputeerde en provinciale staten een meer zelfstandige en dualistische positie ten opzichte van elkaar in. Daags na de statenverkiezingen van 11 maart aanstaande treedt de wet in werking.

ChristenUnie/SGP statenfractie Friesland: NEI IN WEARDEFOLLE PROVINSJE ! Dualisering provincie in vogelvlucht

Op 29 augustus 2000 heeft in de Tweede Kamer een hoofdlijnen debat over dit onderwerp plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan bereidt minister de Vries een wetsvoorstel voor de dualisering van het provinciebestuur voor.

De Staatscommissie Dualisme en lokale democratie (commissie-Elzinga) heeft 17 januari 2000 haar advies uitgebracht aan de regering over de dualisering van het provinciaal bestel. Als reactie daarop heeft het kabinet op 23 mei 2000 haar standpunt over dit rapport aan de Tweede Kamer gezonden.

Op 21 december 2001 heeft de ministerraad ingestemd met het wetsvoorstel dualisering provinciebestuur.

Vervolgens is het wetsvoorstel op 11 januari 2002 voor advies naar de Raad van State gezonden.

Op dinsdag 4 juni 2002 is het wetsvoorstel dualisering provinciebestuur bij de Tweede Kamer ingediend. De Tweede Kamer bepaald zelf wanneer het wetsvoorstel behandeld zal worden.

Op woensdag 16 oktober 2002 heeft de Tweede kamer ingestemd met het wetsvoorstel Dualisering provinciebestuur. De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel op drie onderdelen gewijzigd. Door de behandeling in de Tweede Kamer en de bijna unanieme steun is een grote stap voorwaarts gezet naar de dualisering van de provincies. Alle fracties, met uitzondering van de SP, stemden vóór het wetsvoorstel. De Tweede Kamer steunde het wetsvoorstel en de noodzaak om het nieuwe stelsel op 12 maart 2003 in te voeren. Er is in de Tweede Kamer helder en inhoudelijk gediscussieerd over de inhoud van het wetsvoorstel. De verschillende elementen daarvan zijn op hun waarde geschat en de kern van het wetsvoorstel, de scheiding tussen provinciale en gedeputeerde staten, staat recht overeind en is op onderdelen zelfs versterkt. De aanvaarding in de Tweede Kamer betekent dat de tekst van het wetsvoorstel vaststaat. Er kunnen geen wijzigingen meer in de tekst worden aangebracht.

De Eerste Kamer heeft op 14 januari 2003 zonder hoofdelijke stemming de wet Dualisering provinciebestuur aangenomen. D66, PvdA, ChristenUnie en de SGP stemden niet in met het voorstel. Zij zijn van mening dat het beter is te wachten op evaluatieresultaten van de gemeentelijke dualisering om te bezien of dualisering ook voor provincies aangewezen is. D66 vindt daarnaast dat eerst de Grondwet zou moeten worden gewijzigd, omdat de Grondwet op dit terrein vaak in beeld is, bijvoorbeeld bij de positie van de commissaris van de Koningin en het hoofdschap van de staten.

Andries van Dijk uit Papendrecht: Zoeken naar een balans van de bijbelse opdracht van bouwen en bewaren '

© Rufus de Vries

Bronvermelding

Het bestuurlijk kraakbeen; *uitgave van de Raad voor het Openbaar Bestuur*

Handboek van het Nederlandse Staatsrecht; *uitgave van W.E.J. Tjeenk Willink te Zwolle*

Het onzichtbare bestuur -over provincies, stadsprovincies en regionale vraagstukken-; *uitgave van Eburon*

Handboek voor het Nederlandse Provincierecht; *uitgave van W.E.J. Tjeenk Willink te Zwolle*

Denkwijzer; *uitgave van het wetenschappelijk instituut van de ChristenUnie. Jaargang 2, nummer 3, Juni 2002*

Provincies.nl; *uitgave van Sdu Uitgevers i.s.m. het IPO. Magazine van november en december 2002*

IPO milieuwerk; *uitgave van IPO, december 2002, nummer 4*

http://www.vernieuwingsimpulsprovincies.nl/instrumenten/vernieuwingsimpulskrant/krant4_december2002.htm

<http://www.drentheduaal.nl/actueel.htm>

<http://www.gewestzeeland.pvda.nl/dualisering.htm>

<http://www.vernieuwingsimpuls.nl/index.htm>

<http://www.noordbrabant.christenunie.nl/>

Het is tijd voor nieuwe tijden
En samen staan we sterk
Laten wij nu ijverig strijden
Voor politiek vanuit de kerk

Ook al kennen w' ons ellende
En zijn geneigd tot alle kwaad
Wij zien de Balkenende
In het oog van Neerlands staat

Gaat voorwaarts christenknappen
En christenmeisjes lief
Gaat voort en blijf niet dralen
Sluit je aan bij PerspectieF

- cabaretduo H&S Klinkhamer -

© Rufus de Vries

Politiek café Rotterdam

Door Bert Heuvelman

Op dinsdag 21 januari, vlak voor de verkiezingen, was de politiek café tour neergestreken in Rotterdam. Deze tour staat in het teken van geloof en politiek. Wat is dat eigenlijk voor rare combinatie? Wat kun je met je geloof in de politiek en wat zegt het als je het hebt over 'christelijke politiek'?

Dat dit voor veel jongeren (en gezien de verkiezingsuitslag ook veel ouderen) inderdaad een levende vraag is, bleek wel uit de opkomst. In het kerkgebouw van de vrijgemaakte kerk in Rotterdam Delfshaven was ruim genoeg plaats voor zo'n 300 jongeren, maar al bij het begin van de avond bleek dat al die plekken hard nodig waren. Er kwamen maar liefst 350 jongeren op dit politiek café af.

Van de laatste gelegenheid om persoonlijk een vraag te stellen aan Arie Slob, voordat de keuze bepaald moest worden, werd massaal gebruik gemaakt. Vragen over Irak, de JSF, Israël, euthanasie en de bereidheid tot compromissen zorgden ervoor dat Arie Slob na een korte maar heftige verkiezingscampagne nog niet achterover mocht leunen.

Na de opening begon Arie met een schitterend getuigenis waarom hij als christen actief wil zijn in de politiek. "Wanneer je gelooft in God, dan kan het niet anders dan dat dit ook consequenties heeft voor het publieke leven", aldus Slob. "Hem willen we dienen, ook in de Tweede Kamer." Maar hoe doe je dat dan in het

bepalen van een standpunt ten aanzien van Irak, of ten aanzien van het lijden van oudere mensen? Ook de videoclip van PerspectieF liet dit zien. Bij zondagswet en abortus kun je je er nog iets bij voorstellen, maar als het gaat om de hypotheekafrek of provinciale politiek, wat heb je dan eigenlijk aan je geloof in de politiek?

Na een hoop vragen en een korte discussie was het tijd voor het cabaretduo H&S Klinkhamer. Zij hadden een aantal wijze lessen voor het publiek, zoals: "Als politiek tegenwoordig cabaret is, dan kunnen we Prinsjesdag beter verplaatsen naar 31 december. Op die manier kan de troonrede moeiteloos samenvallen met de oudejaarsconference", of: "de cabaretisering van de politiek is natuurlijk eigenlijk al in 1917 begonnen met de opening van het algemeen kiesrecht. Want, laten we wel zijn, niemand had natuurlijk serieus bedoeld dat vrouwen ook inderdaad van dat kiesrecht gebruik zouden maken". Zo, daar konden we het weer even mee doen.

Het publiek werd meegesleept door de achterkamertjes van de Kleine Komedie, richting het eerste publieke optreden van de fractie Klinkhamer, om via een 0900-bespelletje terecht te komen bij "zwei Deutsche Gunthers, whem eines (nein einem) soziologischen velduntersuch untersuchen".

De avond werd afgesloten met een collecte voor giro 555, om een hongersnood in Afrika te voorkomen. André Rouvoet had voorgesteld om naast de stembus ook een collectebus neer te zetten voor giro 555. Een fantastisch initiatief en dan kunnen we natuurlijk niet achterblijven. Fantastisch dat we die avond meer dan € 200,- op konden halen. Alle gulle gevers in Rotterdam; hartelijk bedankt.

Invloed provincie reikt tot

© Rufus de Vries

Door Simcha Looijen

8) **Iedere provincie heeft een Commissaris van de Koningin. Maar wat doet zo'n man eigenlijk? En hoe word je het? Is het alleen maar een baan voor politici die in Den Haag uitgerangeerd zijn? Een gesprek met Boele Staal, Commissaris van de Koningin in Utrecht.**

Hoe wordt iemand Commissaris van de Koningin?

Vroeger was het een positie die nog wel eens diende als beloning na een ministeriële functie. De laatste dertig jaar is er veel veranderd. Vroeger was het afhankelijk van de samenstelling van partijen wie Commissaris zou worden. Tegenwoordig werkt het op dezelfde manier als bij burgemeesters. Mensen kunnen solliciteren. De minister van Binnenlandse Zaken geeft een aantal namen van sollicitanten, waarvan hij denkt dat ze mogelijk geschikt zijn door aan een vertrouwenscommissie. Die kiest er twee uit. Het kan dus heel anders uitpakken dan verwacht. In Noord-Holland werd Harry Borghouts Commissaris van de Koningin, in plaats van Tineke Netelenbos.

Hoe bent u het geworden?

Voordat ik Commissaris van de Koningin was, ben ik onder meer een aantal jaren korpschef bij de politie geweest. Daar heb ik liefde voor de publieke zaak ontwikkeld. Daarna heb ik een jaar of tien in het bedrijfsleven gewerkt. In diezelfde tijd kwam ik namens D66 in de Eerste Kamer. Toen deze post beschikbaar kwam, heb ik daarop gesolliciteerd. Dan is het overigens wel ver-

standig eerst draagvlak te zoeken binnen je eigen politieke partij.

Wat doet u als Commissaris van de Koningin?

Ik heb drie functies. Ten eerste de toezichtfunctie. Ik moet er op toe zien dat de samenwerking tussen zogenaamde rijksfunctionarissen die in deze regio gevestigd zijn, de krijgsmacht en de inspectie VROM, bijvoorbeeld, en provincie, gemeenten en waterschappen goed verloopt. Verder heb je een soort ombudsfunctie. Zorgen voor bemiddeling bij een gemeentebestuur als er een dreigend conflict is. Meestal word ik er bij geroepen door de burgemeester, tenzij een burgemeester zelf deel uit maakt van het probleem. Daar moet je oog voor hebben. De tweede functie is die van voorzitter van Provinciale Staten. Ik moet er voor zorgen dat het proces democratisch genoeg verloopt. Daarom ga je ook regelmatig met partijen die niet in het college zitten om de tafel zitten. En als laatste ben ik voorzitter van Gedeputeerde Staten, het dagelijks bestuur. Daar heb ik ook een doorslaggevende stem in. Formeel heb ik daarin macht, maar niet inhoudelijk. De commissaris van de Koningin heeft, wanneer de stemmen staken, een doorslaggevende stem, die met name bedoeld is om vraagstukken tijdig op de agenda te krijgen bij provinciale staten. Met drie petten op kan de commissaris een zekere invloed uitoe-

U bent lid van D66. Deze partij wil meer democratie. Zou u wat zien in een gekozen Commissaris van de Koningin?

Als rijksorgaan krijg je een heel ander beeld wanneer je als Commissaris van de Koningin gekozen wordt. Vroeger was de benoeming van een commissaris van de Koningin nog wel eens onderwerp van politiek handje-klap tussen de grote politiek partijen. Daarin is gelukkig veel verbeterd. Doorslaggevend is nu de wens van provinciale staten. Ik ben er voor om het proces zo democratisch als mogelijk te maken en zoveel mogelijk mensen inspraak te geven. Maar het zou een schijnvertoning worden als je komt met 2 kandidaten en dan zegt: 'Zo, nu mag de kiezer bepalen wie het wordt.' Ik zou wel meer zien in een formeel bindend oordeel van Provinciale Staten. Het alleen maar kijken naar verkiezing of benoeming is een gevaarlijke versmalling van de discussie, omdat je het immers niet los kunt zien van taken en verantwoordelijkheden. Dat geldt zeker ook bij burgemeesters, gezien bijvoorbeeld hun bevoegdheden bij de openbare orde.

Maar waarom dan wel een gekozen premier?

Een premier wordt indirect nu al gekozen. De laatste verkiezingen stonden daar ook van in het teken. Het VVD-congres hield een congres in het teken van 'Zalm

huiskamer en balkon

fenen. Je houdt toezicht op de politie, bemiddelt tussen gemeentes, bent schakel tussen gemeente en provincie en bij dreigende rampen kan ik ingrijpen. Dat is kort samengevat de rol van een Commissaris van de Koningin.

Hoe druk bent u met uw werk?

Dit werk is een 24-uurs verantwoordelijkheid. Werkdagen duren meestal een uur of 12. Dat komt ook doordat je er dingen bij doet. Je kan zelf bepalen hoeveel dat is. Maar veertig uur ben ik al wel kwijt door de gewone bezigheden. Er zijn ook nevenfuncties en regelmatig word ik door organisaties gevraagd deel uit te maken van hun bestuur. Onlangs ben ik gevraagd als voorzitter van de ANWB.

Mag je zoveel verschillende petten wel op hebben?

Mensen roepen al snel: 'Belangenverstrengeling.' Onzin. Als het er op aankomt heb je niet zoveel macht. Wel veel mogelijkheden die je probeert ten goede ten keren. In Nederland is veel transparantie rondom publieke posities. Als er sprake is van belangenverstrengeling, dan val je al snel door de mand.

for President." De minister-president maakt zichzelf altijd tot inzet van de verkiezingen. 'Kies Kok' bijvoorbeeld. Een kabinet regeert bij de gratie van het parlement. Een Commissaris van de Koningin daarentegen moet onafhankelijk zijn en boven partijen staan. Dat zal in het dualistische stelsel alleen maar toenemen.

Bent u niet bang dat mensen u associëren met D66?

Ik zie mijzelf niet als politicus, maar als een bestuurder, die door het feit dat hij benoemd is een bijzondere positie en verantwoordelijkheid heeft. Ik ben lid van D66, met name omdat de indeling rechts of links mij niet aanspreekt. Bovendien ben pragmatisch ingesteld. Als ik aan het einde van de week terugkijk, wil ik resultaat zien."

U heeft ook regelmatig overleg met de Koningin en andere Commissarissen?

Een gedeelte wat ook behoort tot het takenpakket van een Commissaris van de Koningin is het overleg tussen Commissarissen onderling. We hebben een maandelijks overleg en daarna spreken we met de minister van Binnenlandse Zaken. Dan spreken we over mogelijke

beleidsvoornemens of de gevolgen van beleidsvoornemens. Wat zijn de gevolgen van een oorlog op Irak? Gaat daar onrust door ontstaan? Hoe gaan we mogelijke problemen aanpakken? Coördinatie van problemen is een primaire taak.

Daarnaast zijn er ook gesprekken met de Hare Majesteit. Als Commissaris ben je een soort van vooruitgeschoven post in de provincie. Er wordt gesproken over wat speelt in de provincie. Wat daar precies wordt besproken, vertel ik natuurlijk niet. Dat behoort tot het geheim van Noordeinde.”

Hebben mensen echt een beeld van het werk van een Commissaris van de Koningin?

Mensen denken vaak dat ik de hele dag linten doorknip. Dat gebeurt ook wel eens, maar dat en andere vormen van representatie, is maar tien procent van het werk. Het hoort er allemaal wel bij. Het meest belangrijke werk van een commissaris gebeurt doorgaans achter de schermen.

Wordt u herkend op straat?

Gelukkig niet heel veel. Bij maatschappelijke organisaties kent iedereen de commissaris van de Koningin, omdat je veel met elkaar te maken hebt. Je naamsbekendheid wordt groter naarmate je langer op deze positie zit. Mensen zien je gezicht bij de nieuwjaarsreceptie of tijdens een toespraak. Ook word je zo nu en

dan geciteerd. In Renswoude word ik wel meer herkend dan in de stad Utrecht. Dat heeft met de Randstad te maken. Daar ben je veel anoniemer en naarmate je meer uit de Randstad gaat, neemt de naamsbekendheid toe. In Friesland en Groningen is de Commissaris van de Koningin een begrip.

Het belang van regionale tv en ‘sufferdjes’ in de plaatselijke kranten, neemt ook ontzettend toe. De provincie moet zich bewust zijn van deze communicatiemiddelen.

Is de lage opkomst bij verkiezingen ook een gevolg van het onbekend zijn met Provinciale Staten?

Nederland heeft teveel verkiezingen. We gaan voor vier verschillende besturen stemmen. Landelijk en gemeentelijk springen in het oog. Als mensen dan een keer niet gaan, is dat al snel bij de Europese verkiezingen of die voor Provinciale Staten.

De invloed van de provincie reikt tot in de huiskamer, tot op het balkon. Natuur, water, recreatie. Allemaal punten waar de provincie over gaat. Op gemeentelijk niveau is er het bestemmingsplan, maar dat is weer ontleend aan het streekplan. Maar daar zijn mensen zich over het algemeen niet bewust van.

Verkiezingsuitslag

© Rufus de Vries

De avond van 22 januari werd met spanning afgewacht. Wat zou de uitslag zijn? In de peilingen schommelde de ChristenUnie constant heen en weer tussen drie, vier of vijf zetels. Uiteindelijk bleken drie van de 150 zetels naar de ChristenUnie te zijn gegaan.

Teleurstellend? Om eerlijk te zijn wel. De afgelopen campagne werd door de meeste mensen als positief ervaren en dat geeft ook enige verwachtingen.

Teleurstellend des te meer omdat in mei er ook al zetelverlies was geweest.

© Rufus de Vries

Maar we moeten niet bij de pakken neer gaan zitten. De schouders er weer onder en op naar de Provinciale Statenverkiezingen van 11 maart! Ook deze keer willen we ons daarbij afhankelijk weten van onze Vader, Hij die alle dingen bestuurt en weet wat het beste is ook voor de ChristenUnie. Laten we tot Hem gaan in dankzegging en gebed en Hem vragen om Zijn zegen voor de komende tijd.

Jaarverslag 2002, beleidsplan en begroting 2003

Binnen het bestuur is druk gewerkt aan het afronden van het Jaarverslag 2002 en het opzetten van het Beleidsplan 2003. Over de begroting is binnen het bestuur al hevig gediscussieerd. Aankomend jaar hebben we, onder andere door de verkiezingsuitslag, minder geld dan vorig jaar te besteden. De subsidie die we van het Rijk krijgen is namelijk afhankelijk van het zetelaantal dat de moederpartij heeft. Deze drie stukken zullen op de Algemene Ledenvergadering van 28 maart aan de leden voorgelegd worden ter goedkeuring.

Dit jaar wil het bestuur zich meer gaan richten Perspectief-lokaal. Het bestuur wil de lokale afdelingen meer body geven. Dit is ook in het beleidsplan terug te vinden.

Op de avond van 28 maart is zoals je ongetwijfeld al gemerkt hebt, de Algemene Ledenvergadering. Deze begint om 19.30 op het partijbureau van de ChristenUnie aan de Puntenburgerlaan 91 in Amersfoort. Op zaterdag 29 maart houdt Perspectief haar congres. Dit congres heeft de titel gekregen: 'De angst regeert...' Hiervoor is al een aantal prominente Nederlanders uitgenodigd zoals onze eigen André Rouvoet en Mat Herben (fractievoorzitter LPF).

Als je van ver komt, bieden we je de mogelijkheid aan om in Amersfoort te overnachten in verband met het Perspectief-congres. Wil je hier gebruik van maken, stuur dan een mailtje naar info@perspectief.nu

Tot 28 en 29 maart!

Namens het bestuur,

Pieter van Eijsden
algemeen secretaris

ps. Vergeet 11 maart niet te stemmen!

In Perspex flitsen regelmatig de namen voorbij van PerspectiefF-ers, waaronder vaak de namen van bestuursleden. Maar wie gaan er schuil achter die namen? Om op die vraag antwoord te geven stellen onze mannenbroeders en Els zichzelf eens goed voor. En als je zin hebt de club te versterken, er wordt nog iemand voor mediazaken gezocht (Zie advertentie)

Even voorstellen... het bestuur

Marcel Benard

Voorzitter

Marcel studeert Bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. De 19-jarige Nieuwerkerker was, voordat hij voorzitter werd, achtereenvolgens lid en voorzitter van de commissie Politieke Verdieping en Politiek Secretaris.

Zijn belangrijkste hobby's zijn: vriendin Minke, lezen, poolen en squashen.

Klaas Pieter Derks,

Algemeen bestuurslid Perspectief

Klaas Pieter is 23 jaar en sinds januari 2002 getrouwd met Karla Wolthuizen. In het dagelijks leven studeert hij rechten aan de Rijksuniversiteit Groningen. Vanaf eind 2001 is hij bestuurslid van Perspectief, en daarvoor al 3 jaar actief voor Perspectief Friesland. In zijn zeer schaarse tijd vindt hij het leuk om te koken, lezen en muziek te luisteren vaak samen met Karla.

Jurgen van Houdt

Bestuurslid externe communicatie

Jurgen is 4e jaars student Bestuurskunde aan de Universiteit Twente. De 21-jarige Enschedeër neemt, naast zijn eigen portefeuille, ook die van internationaal politiek secretaris waar. Verder is hij lokaal actief als lid van de steunfractie van de ChristenUnie-Enschede.

Wiebrand Cnossen

Penningmeester

Wiebrand is 24 jaar en is werkzaam bij Ernst & Young Accountants te Zwolle, daarnaast studeert hij aan Universiteit Nyenrode voor Register Accountant. Vanaf 23 september 2000 zit Wiebrand in het bestuur, waarmee hij de nestor van het huidige Perspectief bestuur is. De belangrijkste hobby's van uw penningmeester zijn: Perspectief, skeeleren, volleyballen.

Van links naar rechts: Marcel Benard, Johannes de Jong, Els ter Haar, Pieter van Eijdsden, Klaas Pieter Derks, Peter de Kluijver, Jurgen van Houdt en Wiebrand Cnossen. Johannes de Jong en Peter de Kluijver worden op het komende congres voorgedragen respectievelijk als bestuurslid internationaal en politiek secretaris

© Rufus de Vries

Pieter van Eijdsden

Algemeen secretaris

Hij is al zo'n 2 jaar actief binnen het bestuur. Op het moment is Pieter bezig met het laatste jaar van zijn opleiding Pabo, in Zwolle. Naast notuleren, brieven schrijven en studeren besteedt hij z'n tijd als buitensportinstructeur, zeilen, schaatsen of skeeleren. Ook houdt hij van een goed boek en is muciseren op orgel en trompet zijn grootste hobby.

Els ter Haar

Algemeen bestuurslid

Els is 20 jaar en studeert verpleegkunde (Hbo-V) in Zwolle op de Gereformeerde Hogeschool. Ze doet haar werk met veel plezier. In de toekomst hoopt alle Perspectief-ers tot dienst te kunnen en dat die ook helpen om haar werk goed te doen. De afgelopen tijd heeft ze gemerkt dat het soms best wel moeilijk is om de mening van je achterban goed te vertolken. Els roept iedereen op om met een actief- kritische blik toe te zien op het werk en enthousiast deel te nemen aan activiteiten.

BLIK OP...

In een nieuw politiek landschap wil Perspectief, ChristenUnie-jongeren, zich profileren als politieke jongerenorganisatie die met een ruime blik op de toekomst, het debat wil aangaan en christelijke politiek hoog op de agenda wil plaatsen. De naam zegt het al; perspectief op de toekomst in een Unie met christenen. In opdracht van de achterban geeft Perspectief twee magazines en een E-zine uit. Om deze communicatiemiddelen goed in te kunnen zetten wil het bestuur van Perspectief de redacties stimuleren en aansturen. Hiervoor zijn wij opzoek naar een nieuw

bestuurslid mediazaken

Als bestuurslid mediazaken ben je verantwoordelijk voor de afstemming tussen de verschillende communicatiemiddelen van Perspectief, te weten Perspex, Ebate en Spektakel. Je zorgt in overleg met de redacties dat de inhoud van deze communicatiemiddelen zijn afgestemd op de lezers en nieuwsfeiten uit de politiek. Naast deze sturende taak ben je ook bereid om actief het medialandschap te verkennen, een netwerk op te bouwen in dat medialandschap en in samenwerking met de voorzitter zorgen voor nieuwe mogelijkheden om Perspectief op de Politieke kaart te krijgen.

Hiervoor zoeken wij iemand die:

- Kennis heeft van informatieoverdracht
- Visie heeft op communicatie en journalistiek
- Schrijverskwaliteit en kennis heeft van de Nederlandse taal
- Een brede interesse in de Nederlandse politiek, maatschappelijke en religieuze zaken heeft
- redactionele vaardigheden heeft of bereid is zich hierin te verdiepen
- mensen kan stimuleren en aansturen
- in teamverband kan werken

Ben jij het Perspectief-lid dat wij zoeken als aanvulling op ons bestuur? Ben jij diegene die zich wil inzetten voor een aantal belangrijke communicatiemiddelen binnen Perspectief, ChristenUnie-jongeren? Dan ben jij diegene die wij zoeken voor

... DE TOEKOMST

Schriftelijke reacties aan:

Klaas Pieter Derks

Huygensstraat 103, 9727 JW Groningen

kpderks@vizzavi.nl

n D e b a t

Geloof en politiek moeten gescheiden zijn

'InDebat' is een nieuwe rubriek in Perspex. Hier gaat Perspectief-voorzitter Marcel Benard in debat met de voorzitter van een andere politieke jongerenorganisatie. Danielle Paulssen van de Jonge Democraten (D66-jongeren) steekt de loef af.

Danielle: We leven in een seculiere staat. De kerken staan los van politieke beslissingen. In Nederland en veel andere landen is dit het geval. Dit omdat wij vinden dat beslissingen genomen moeten worden op basis van rationale processen en niet op basis van spirituele processen. De Jonge Democraten zien dan ook niet in waarom geloof belangrijk is in de politiek, waarom geloof je keuze zou moeten en kunnen bepalen.

Marcel: Dat we een scheiding tussen kerk en staat hebben, is een groot goed en dat zouden we ook absoluut niet kwijt willen. Daarin zijn we het dus eens. Maar dat betekent niet dat we ook scheiding tussen geloof en politiek hebben of willen hebben. Het is onmogelijk en onwenselijk dat politici hun overtuiging, hun ideologie, achterlaten wanneer ze het politieke proces binnestappen. Onmogelijk, omdat de meeste mensen niet zo schizofreen zijn dat ze hun overtuigingen uit het dagelijks leven achter zich kunnen laten.

Koele rationaliteit bestaat niet, is een fictie uit de Verlichting. Het is ook onwenselijk, omdat politiek gaat over het stellen van kaders, over richting geven en over regels stellen. Waar moeten politici normen vinden hoe ze dit zouden moeten doen? Dat kan volgens mij niet anders dan uit iemands persoonlijke overtuiging komen.

Danielle: De scheiding tussen kerk en staat betekent dat we kerken niet toelaten invloed uit te oefenen op het politieke proces. We vinden dus ook dat iemand zijn geloof niet de basis moet zijn van iemands politieke beslissingen. Als we dat wel zouden doen gaan we voorbij aan de samenleving. Maar een klein deel van de samenleving gelooft. Dat kleine deel is ook nog aanhanger van verschillende kerken. De politiek zou juist kaders moeten scheppen om iedereen in de maatschappij zijn of haar plaats (op basis van gelijkwaardig) te geven. De politiek moet er voor zorgen dat iedereen correct is in de publieke ruimte. Hiermee bedoel ik dat iedereen zich schikt naar elkaar. Thuis, in je eigen vriendenkring of met je gezin mag en moet je kunnen zeggen en doen wat jij wilt, zolang niemand anders daardoor geschaad wordt. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de overheid normen en waarden gaat

© Rufus de Vries

prediken die maar voor een klein deel van de samenleving gelden. De overheid moet er zijn om iedereen gelijke ontplooiingskansen te bieden en niet om christelijke of andere denkbeelden voor te schotelen. Een politicus hoeft zijn overtuiging niet achter zich te laten. Hij of zij moet echter wel beslissingen nemen in het belang van alle Nederlandse onderdanen. Beslissingen nemen op basis van de Bijbel, Koran of Thora is niet wenselijk in onze samenleving. De Jonge Democraten geloven in een samenleving waar niemand, behalve jijzelf beslissingen neemt over je eigen leven. Je weet zelf wat goed voor jou is, dat hoeft niemand je te vertellen. Een overheid moet dus ook geen beslissingen voor jou nemen of richting geven aan jouw leven. Jij moet jezelf kunnen zijn. De interpretatie van de Almachtige mag hier geen invloed op hebben, tenzij het jouw eigen interpretatie is en niemand dit van tevoren heeft opgelegd.

Marcel: Geloof en levensovertuiging zijn wat mij betreft vergelijkbaar als je het hebt over de vraag waar je je politieke overtuiging vandaan haalt. Mijn stelling is dat iedere politicus zijn politieke overtuiging baseert op zijn levensovertuiging. Dat jij vindt dat de overheid er moet zijn om iedereen gelijke ontplooiingskansen te geven, is omdat jij een bepaalde levensovertuiging hebt: dat ieder mens het beste af is, als hij nergens toe gedwongen wordt, maar zichzelf kan zijn. Dat mag jij zo vinden, maar het is een levensovertuiging die van invloed is op je politieke stellingname. Het is dan flauw om van christenen te vinden dat zij hun levensovertuiging buiten de politiek moeten houden. Dat ik er van overtuigd ben dat de geboden die God geeft het beste zijn voor de samenleving, is in wezen geen andere stelling dan jouw stelling dat gelijke ontplooiingskansen

voor iedereen het beste zijn voor de samenleving. Nog zo'n denkfout is dat christelijke politieke keuzes niet voor alle Nederlandse onderdanen zouden kunnen zijn. Natuurlijk kan dat wel! We willen niemand's geweten binden en we willen ook niemand via de overheid bekeren, maar we willen juist wel dat de overheid richting geeft in het politieke debat. Jij gaat uit van de veronderstelling dat liberalen het alleenrecht hebben op de juiste manier van leiding geven, namelijk: iedereen vrijlaten wat alles betreft. Tegelijk ben je dan niet consequent, omdat ook jij het met me eens zal zijn dat de overheid gedrag van burgers aan banden moet leggen als dat volgens jou slecht is voor anderen of voor het milieu. Als ik vuil wil dumpen, mag dat volgens jullie niet. Als ik het kind van mijn buurman in elkaar wil slaan, mag dat ook volgens jullie niet.

Danielle: Levensovertuiging is volgens mij niet alleen geloofsovertuiging. Je overtuiging hangt af van al je levenservaringen en hoe je daar op terugkijkt. Geloof in God of de mens is hier uiteraard een deel van. Jij stelt dat de overheid richting moet stellen, maar waarom? Je kunt niet van bovenaf bepalen wat mensen zouden moeten vinden. Een normen en waarden debat is flauwekul als je daar richting in wilt geven. De samenleving bepaalt de uitkomst uiteindelijk zelf. Natuurlijk kun je je vuil niet ergens storten of een kind slaan, je schaadt dan immers iemand anders. In de publieke ruimte moet je ervoor zorgen dat iedereen zoveel mogelijk vrijheid heeft, ongeacht geloof, culturele achtergrond, geslacht, leeftijd of seksuele geaardheid. Ik ga nu kijken naar de hypothese dat een van ons de macht zou krijgen. Bij mij zou iedereen zijn leven kunnen leiden zoals hij dat zelf wil, mits hij geen anderen

schaadt. Iedereen is gelijkwaardig en krijgt dezelfde ontplooiingsruimte. In de openbare ruimte is iedereen gebonden aan de wet en moet zich dus ook goed gedragen. Iedereen; Islamiet, homofiel, gereformeerd, atheïst, vrouw, etc kan zijn of haar leven blijven leiden. Als men zich maar in de openbare ruimte aan de regels houdt. Als jij de macht krijgt leven we hier allemaal volgens de normen en waarden van de Bijbel, geïnterpreteerd door jou. Iedereen moet leven volgens de Christelijke mores, of je nu Christen bent of niet. De retorische vraag die nu volgt: Bij wie is de hele Nederlandse bevolking het beste af?

Marcel: Mijn punt blijft staan, dat ook jij wilt dat de overheid regels stelt: dat is richting geven. Het grote probleem uit de u-vraagt-wij-draaien-democratie, zoals jij die voor je ziet, is de positie van minderheden. Een overheid die klakkeloos achter de meerderheid aanloopt heeft geen verweer tegen 'verkeerde' meerderheden. Het verwijt dat je in onze richting uit, is niet op zijn plaats. Sterker nog: de overheid die jij voor je ziet, loopt eerder het gevaar minderheden te schaden dan de overheid die ik voor me zie. Christelijke denkers vanaf de Reformatie hebben gewezen op het belang van rechten van minderheden. Vrijheid van godsdienst en van meningsuiting. Vrijheid van onderwijs. Wij leggen geen gewetensdwang op, dat is onzin. Natuurlijk zal de overheid andere regels stellen, maar wie zegt dat die minder goed zijn? Wellicht is de Nederlandse samenleving wel beter af als er andere regels worden gesteld. Ik kan niet begrijpen dat jij met zo'n verhaal bij een partij zit die de vrijheid van onderwijs wil afschaffen. Hoezo dwang van de overheid?"

Daniëlle: Wij willen iedereen gelijkwaardige vrijheid geven. Wij willen mensen niet opsluiten of laten opsluiten in een religieuze of culturele zuil. Daarom moet je er ook voor zorgen dat geloof en politiek volledig gescheiden zijn, anders sluit je mensen op. Mensen vrijlaten in hun leven. Niet geloven opleggen of zij-effecten van geloof integreren in de samenleving. Iedereen moet zijn leven kunnen leiden zoals hij wil, zonder betutteling van overheidswege of private, niet vrijblijvende instellingen. Politiek en geloof moeten gescheiden zijn. Jouw geloof is niet het geloof van anderen, daar moet je je bij neerleggen. Waar een politicus wel voor moet zorgen is dat ieders rechten gewaarborgd worden door middel van wetgeving aan te nemen, te verwerpen en te ontwerpen. Je geloofsovertuiging kan daar een rol in spelen, maar zeker geen doorslaggevende. Je moet mensen niet beperken in hun keuzevrijheid, je kan wel keuzes toevoegen. Zou het niet beter zijn daar je energie in te steken als politicus dan anderen in hun vrijheid en rechten te beperken? Geloof en politiek scheiden kan een kunst zijn, maar zeker de moeite waard!

© Rufus de Vries

De uitbreiding van Europa is een beschavingsproject

Jarenlang was hij als Kamerlid de portefeuillehouder op de beleidsterreinen Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Europa, VROM, Antillen en Algemene Zaken. Een lange periode voor het GPV en later voor de ChristenUnie. Eimert van Middelkoop, buitenlandspecialist en Europakenner. Aan de vooravond van de toetreding van tien nieuwe landen tot de Europese Unie een gesprek over de grenzen van EU-deelname, de zin en onzin van een Europese grondwet en het bijzondere karakter van de uitbreiding.

Door Karla Derks en Wim Doddema

Eimert van Middelkoop houdt zich momenteel vooral bezig met allerlei 'interim'-werk. Veel dingen vloeien voort uit het Kamerwerk. Na de verkiezingen van mei 2002, zou hij in geval van herkiezing, misschien wel voorzitter zijn geworden van de enquêtemissie die onderzoek gedaan heeft naar Srebrenica. In opdracht van TweeVandaag heeft hij toen de commentaren verzorgd over de Srebrenica-enquete.

'Vervreemdend' noemt hij de wissel van de politiek naar de journalistiek.

Daarnaast is hij nauw betrokken geweest bij de campagne van de ChristenUnie.

Zijn voornaamste taak is het voorzitterschap van een interdepartementale onderzoekscommissie Defensie en Financiën, een ambtelijke commissie die onderzoek doet naar het Europese defensiebeleid. Een eenduidig defensiebeleid kent Europa niet en de commissie probeert dit in kaart te brengen. De wereld van generaals is hem niet vreemd, als defensiespecialist binnen de ChristenUnie.

Wat mist u aan het Kamerwerk?

"De Tweede Kamer is een omgeving met een hoog informatiegehalte. Als je eenmaal aan het Binnenhof werkt, word je in een continu proces op de hoogte gehouden van alle ontwikkelingen. Ik zou het liefst politiek actief blijven, om die informatie-stroom vitaal te kunnen houden. Aan de andere kant heeft mijn vertrek ook z'n voordelen. Als kamerlid had ik wel eens de behoefte aan een sabbatical, maar dat kan gewoonweg niet. Nu na 27 jaar aan het Binnenhof, waarvan 12 á 13 jaar als kamerlid, is die kans er nu en dat is toch wel plezierig. Momenteel lees ik veel over de multiculturele samenleving en de Islam. Daar heb ik me graag in willen verdiepen en daar

heb ik de tijd nu voor gekregen. Verder heeft het Nederlands Dagblad lange tijd gevraagd of ik als columnist voor hen wilde schrijven en dat heb ik eindelijk toe kunnen zeggen.

Na mijn vertrek uit de Kamer is er veel veranderd. Medewerkers en oud-collega's schieten mij nog regelmatig aan, vol verbazing over de verruwde sfeer in de Kamer. Er heeft daarnaast een grote wisseling van personen plaatsgevonden die niet bekend zijn met de werkwijze van de Kamer. Ik ben heel actief geweest voor Israël. De RPF was een Israëlgezinde partij, het GPV in mindere mate. Theologische verschillen kun je als politieke partij niet oplossen, maar je kunt wel goede betrekkingen tot stand brengen en houden. Die goede betrekkingen zijn er tussen Israël en mij altijd geweest. Er staat zelfs een boom van mij in Israël, in dank geschonken door het CIDI. Met betrekking tot Israël heb ik veel politiek samengewerkt met Maxime Verhagen (CDA) en Frans Weisglas (VVD). Maxime is nu fractievoorzitter en Frans Weisglas is Kamervoorzitter geworden. Er is erg veel veranderd."

Bij de Europese conventie voor de toekomst van Europa zie je een streven naar een Europese grondwet. Wat is het belang daarvan?

"Grondwet vind ik een groot woord. In de bestaande EU-verdragen zitten al constitutionele elementen, hoewel deze vrij ondoorzichtig zijn. Zelf vind ik een Europese grondwet overbodig. Er zijn veel overeenkomsten tussen de grondwetten van de afzonderlijke lidstaten en die zijn voortgekomen uit de afzonderlijke tradities van de lidstaten. Die tradities moeten blijven bestaan. Een voorbeeld van zo'n traditie is de wet op het bijzonder onderwijs. Dat is uniek voor Nederland en daar is een zware schoolstrijd aan vooraf-

gegaan. Dat behoort tot onze geschiedenis. Laat dat nationale nu maar bestaan. Daar moet de EU zich niet mee gaan bemoeien."

Wat is het belang van de uitbreiding?

"De uitbreiding van de EU noem ik graag een beschavingsproject. Met de toetreding van de tien nieuwe landen behoort de tweedeling van Europa definitief tot het verleden. Die tweedeling behoort tot mijn eigen geschiedenis. Vroeger gaf je vanuit Nederland steun aan de broeders en zusters achter het IJzeren Gordijn. Je steunde bijvoorbeeld de ondergrondse kerk in Roemenië. In de kerk werd daar voor gebeden. Die nieuwe EU-lidstaten behoren cultuurhistorisch al tot Europa. Het is bijzonder om straks een eenheid te vormen en één te zijn met die landen waar in het verleden veel voor gebeden is. We horen ook niet alleen vanuit onszelf te redeneren. De toetre-

ders hebben ons ook nodig voor hun sociale markteconomie en om de democratiseringsgedachten te leren."

De twijfelachtige houding van de Nederlandse regering was dus ongepast?

"Ik wijs die twijfelende houding van Nederland sterk af. Het was heel kwalijk geweest als Nederland een veto had uitgesproken. De toenmalige Engelse premier, mevrouw Thatcher, heeft aan het eind van de tachtiger jaren eens gezegd dat Warschau, Praag en Boedapest Europese steden zijn. Daarmee deed zij een belofte. Tussen de toetredingslanden en de Europese landen zijn in het verleden veel verdragen opgesteld die al stappen waren op weg naar toetreding. Een twijfelende opstelling van Nederland is daarom af te wijzen. Ik haal dan vaak psalm 15 aan: 'Heeft hij tot zijn schade gezworen, hij verandert het niet.' Daar heeft ook

© Rufus de Vries

Nederland zich aan te houden als het om de toetreding gaat. En zo is het gelukkig ook gegaan.”

Een morele verplichting?

“Het was meer dan ongepast geweest om ‘nee’ te zeggen.”

Hoe ver reiken de grenzen van uitbreiding?

“Je mag je de wet niet voor laten schrijven door geografische ligging. Er zijn veel verschillende meningen over deze kwestie. Oekraïne en Wit-Rusland zijn geen kanshebbers voor toetreding. Daar is geen beginnen aan. Beide landen zijn rechtstatelijk gezien een ramp.

En dan Turkije. Ik ben tegenstander van EU-lidmaatschap voor Turkije. Het is niet nodig om dat land entree te verschaffen tot de EU. Begrijp me goed, ik ben een groot voorstander van goed nabuurschap en sterke economische betrekkingen. Maar dat is al heel goed geregeld tussen Europa en Turkije, zoals in de NAVO. Turkije behoort niet tot Europa.

De EU wordt vaak aangeduid als een waardengemeenschap. De EU kent een gezamenlijk pakket van waarden, zoals democratie, mensenrechten en vrijheidsrechten. Turkije voldoet niet aan die criteria. Het is een land met een seculiere grondslag. Sluiers zijn daar verboden, vooral in de publieke taken, en het leger speelt daar een grote rol. Als het die vrijheden zou honoreren vrees ik voor de ondergang van het land. De argumenten die ik nu noem zijn van puur politieke aard. Toch is het als christen vaak moeilijk gebleken om die discussie te voeren. Ik herinner me vurige kamerdebatten waarin mijn argumenten beschouwd werden als weerstand tegen de Islam. In Nederland is geen oog voor de politieke kracht van godsdienst, terwijl in landen als Turkije godsdienst een groot motief is binnen het politieke krachtenveld. Dat wordt daar wel onderkend. In de jaren '60 is trouwens al eens een toezegging gedaan aan Turkije en ook hier zal wellicht de

morele regel van psalm 15 gehonoreerd moeten worden. Maar het zou me een lief ding waard zijn als men alleen tot goed nabuurschap zou besluiten.”

Zal Europa ooit de positie krijgen die de VS hebben?

“Hoe kun je die vraag stellen op het moment dat de NAVO over Irak verdeeld is en de Europese landen tegenover elkaar staan? De kracht van Europa ligt in economische, monetaire en sociale elementen. Ik ben altijd een groot voorstander geweest van de regierol van de VS. De NAVO zou op veiligheidspolitieke zaken achter de VS moeten gaan staan. De EU moet op dat punt bescheiden blijven.

Belangrijk is ook hoe je de rol in de wereld definieert. Daar bestaat binnen Europa al geen eenduidige visie op. Frankrijk, en ook Duitsland, houdt er een heel ander idee op na dan Groot-Brittannië. Op dit moment lijkt Schröder een pacifist, terwijl Blair het maatje van Bush is. Die hou-

dingen zijn divers en geven geen duidelijkheid over hoe de rol in de wereld is of moet worden ingevuld.”

Heeft de ChristenUnie bondgenoten binnen Europa?

“Ik denk niet in termen van bondgenoten. Het is belangrijk om mee te denken over de fundamentele principes in de nieuwe lidstaten. Hoe zij dit politiek oppakken is een aangelegenheid

van het land zelf. De nieuwe landen zijn aan een noodgedwongen inhaalrace begonnen en daar moeten de ‘huidige’ lidstaten hun zo goed mogelijk in bijstaan. Neem de wetgeving op financieel en economisch gebied. Dat zal daar in korte tijd moeten worden ingevoerd en dat zal geen gemakkelijke klus worden.”

Nog eenmaal blikt Van Middelkoop terug naar zijn werk als kamerlid. Hij herinnert zich

een reis naar de Baltische staten Estland, Letland en Litouwen. Die staten hadden zich toen juist onafhankelijk verklaard. Als vers kamerlid mocht hij deze trip meemaken. Eén ding van die reis is hem in herinnering gebleven: “De Baltische staten zeiden daar: jullie zijn vijf jaar bezet geweest, maar wij vijftig jaar. Dat heeft diepe indruk op mij gemaakt. Ze zijn nu welkom in onze Europese Unie.”

Even voorstellen: kandidaten Provinciale Staten

Door Josha Sietsma

Harmannus Blok is 24 jaar en woont in Zuidwolde, een klein dorpje 5 kilometer ten noorden van de stad Groningen, in de gemeente Bedum. Hij staat op nummer 15 van de kandidatenlijst voor de Provinciale Staten in Groningen. Verder maakt hij deel uit van het Provinciaal Promotie Team en is penningmeester van de, nu nog, GPV-kiesvereniging in Zuidwolde.

Mijn ambities zouden zijn, als ik zou worden gekozen, het zo goed mogelijk overbrengen van het gedachtegoed van de ChristenUnie. En met name dan laten zien dat dat gedachtegoed niet alleen iets theoretisch of dogmatisch is, maar dat het ook praktische oplossingen biedt voor allerlei maatschappelijke problemen. En dat dat gedachtegoed ook 'heilzaam' is voor alle mensen, niet alleen voor (kerkgaande) christenen. Kortom, dat de ChristenUnie ook praktische oplossingen biedt voor de diverse beleidsterreinen vanuit haar gedachtegoed.

Ik vind het belangrijker dat iemand op de ChristenUnie stemt vanuit zijn/haar overtuiging, in plaats van dat ze alleen op mijn persoon stemmen omdat ik misschien zo'n aardige jongen ben. Wel zal ik, stel dat ik gekozen werd, veel waarde hechten aan contact met de 'achterban'. Ik vind het belangrijk te weten hoe je 'achterban', die jij immers vertegenwoordigt, denkt over allerlei problemen en wat zij belangrijke onderwerpen vindt. Daar zouden wat mij betreft volksvertegenwoordigers in alle bestuurslagen wat meer aandacht aan kunnen besteden.

Marleen Boven-Mast is 27 jaar, getrouwd en moeder van 2 kinderen. In Flevoland staat zij op de 17e plaats.

Mijn 'loopbaan' bij de ChristenUnie is nog maar kort geleden van start gegaan. Sinds september 2002 werk ik als secretaresse voor de fractie in Flevoland.

Eigenlijk ben ik er via via ingerold, zonder politieke ervaring. Maar ik zag dit wel als de kans om mijzelf te ontplooien en om inzicht te krijgen hoe de provinciale politiek in elkaar zit. Inmiddels zijn we een half jaar verder en kan ik wel zeggen dat mijn interesse is aangewakkerd. Met heel veel plezier zet ik mij in voor alle taken die door de fractie naar mij worden toegeschoven (en dat zijn er op het moment nogal wat). Het is geweldig om dat te doen bij een partij die je zelf een warm hart toedraagt. De fractie vertrouwdde het mij toe om een plaats op de kandidatenlijst in te nemen. Eigenlijk met als doel statenleden bij eventuele afwezigheid te kunnen vervangen bij commissievergaderingen. Dat was voor mij een kans die ik niet voorbij wilde laten gaan. Gezien mijn plaats op de lijst ga ik er niet vanuit dat ik word gekozen (en dat is ook niet het doel).

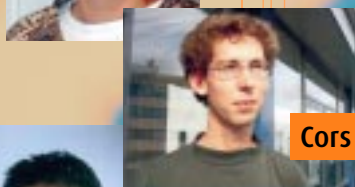
Esme Wiegman is ook 27 jaar, ook moeder van 2 kinderen, Niels en Lars. Voor de ChristenUnie in Overijssel staat ze op de 10e plek.

Ik ben sinds een klein jaar gemeenteraadslid voor de ChristenUnie in Zwolle, een functie waar al gauw zo'n tien tot twintig uur per week werk in gaat zitten.

Het gemeenteraadswerk is bijzonder boeiend in een stad als Zwolle. De beginselen en het gedachtegoed van de ChristenUnie bieden een goede basis en goede uitgangspunten voor het politieke werk. Verder schrijf ik af en toe wat (met name boekrecensies) voor het vrouwenblad Eva. Ik sta kandidaat voor de Provinciale Staten, maar op mijn verzoek op een onverkiesbare

Harmannus Blok

Marleen Boven-Mast

Cors Visser

Frank Visser

Esme Wiegman

plaats vanwege het gemeenteraadswerk dat ik al doe. Het waarom van mijn kandidatuur kan beter beantwoord worden door de mensen die deze lijst hebben opgesteld. Ik geloof dat het een combinatie is van inmiddels opgedane politieke ervaring en gegroeide bekendheid, mijn leeftijd en mijn vrouwelijke geslacht. Mijn motivatie: Als ik wat kan betekenen voor de ChristenUnie op wat voor manier dan ook, dan doe ik dat graag en van harte! De kans dat ik word gekozen, is dus klein.

Cors Visser is 27 jaar en heeft de eer van rode lantaarndrager in de provincie Utrecht. Hij is getrouwd met Hanneke, woont in Utrecht en werkt bij het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie. Daarnaast houdt hij zich bezig met promotie onderzoek en is actief in de kerk.

Ik sta kandidaat omdat ik de provincie een interessante bestuurslaag vind, veel ruimtelijke ordening, dat is mijn vakgebied. En omdat ik het belangrijk vind dat er af en toe nieuwe namen op een lijst moeten staan.

Als ik word gekozen ben ik van plan te zorgen dat er ruzie ontstaat in de ChristenUnie fractie zodat deze zich gaat splitsen. De reden daarvoor is dat ik op nummer 30 sta en dat als ik word gekozen dat betekent dat de ChristenUnie de absolute meerderheid heeft. Dat lijkt met erg ongezond.

Frank Visser is 25 jaar, woont in Haarlem en staat 7e op de gezamenlijke lijst van ChristenUnie-SGP in Noord-Holland. Frank is redacteur voor Ebate en daarnaast 3 jaar bestuurslid van Perspectief geweest.

Het is allereerst mijn ambitie om gekozen te worden, al is die kans erg klein. Maar een paar extra

voorkeurstemmen voor de partij is nooit verkeerd. Mocht ik gekozen worden dan ga ik gewoon aan de slag, handen uit de mouwen. Ik wil de provincie dichter bij de burger brengen, een echte volksvertegenwoordiger zijn. Zo hoop ik regelmatig een digitale nieuwsbrief te verspreiden, op werkbezoek te gaan en kerken en jongerenclubs te bezoeken. Ik hoop dat ChristenUnie-SGP dan over vier jaar in Noord-Holland zo bekend is dat we nog verder groeien! Ik heb een brede interesse, kan goed debatteren en ben enthousiast. Ik wil mij inzetten voor beter openbaar vervoer in Noord-Holland, een goede jeugdzorg en betere voorlichting aan jongeren over risico's van drugs en alcohol. Ik wil gaan voor een betrouwbare overheid, dicht bij burgers. Geen loze beloften, maar opkomen voor zwakkeren en goed zorgen voor de schepping. De Bijbel geeft de beste richtlijnen voor een gezonde samenleving en vanuit die basis wil ik bezig zijn in de politiek. Geen woorden maar waarden!

Meer weten? Kijk op www.frankvisser.nl

Naast deze 5 staan er nog meer 'jongeren' op de kandidatenlijsten voor Provinciale Staten. Friesland is topleverancier met maar liefst 4 jongeren op de lijst. De jongste jongere, Gerjan Pranger, komt uit Groningen en staat op plaats 8.

Andere jongeren:

Zuid-Holland: Sander Luitwieler, plaats 30,

Zeeland: Arjan Beekman (23), plaats 6 en

Lennard Openneer (26), plaats 7;

Noord-Brabant: W. Boerma (26), plaats 18;

Friesland: Wilhelm Cossen (23), plaats 10,

Tienke Stellingwerf-Bloem, (25), plaats 15

Christiaan Hilverda (24), plaats 16,

Corine Lagerweij-Huijser (27), plaats 20;

Overijssel: Haddasa Ytsma (23), plaats 20

'No time for losers, cause we are the champions.'

Het kampioenenlied van Nederland. Perspex breekt met de traditie en besteedt wel tijd aan de verliezers. Is er leven na de verkiezingen?

Haitske van der Linde, lijsttrekker van Leefbaar Nederland is één van diegenen die na de verkiezingen pas op de plaats moest maken. Voor haar is er ook geen hoop meer op snelle termijn terug te keren. Haitske moet op zoek naar nieuw werk: "Ik ben op dit moment werk aan het zoeken. Ik werkte voor de fractie, maar die bestaat niet meer, dus."

Leefbaar Nederland ging een lijstcombinatie aan met de Vrije Indische Partij om gezamenlijk meer stemmen te halen. Het mocht niet baten: Rob Koop: "Waarom wij niet zijn gekozen? Ik denk door het gezeur over strategisch kiezen van CDA en PvdA samen met VVD." En Haitske zegt: "Er zijn bij deze verkiezingen maar 3 partijen in staat geweest zetels te winnen, namelijk: CDA, PvdA en VVD. Als je ziet dat zelfs een partij als de ChristenUnie, met een bijzonder loyaal en vast kiezerspubliek stemmen kwijtraakt aan Balkenende, dan weet je dat het bijzonder moeilijk is."

Ze voert nog een andere reden aan. "Leefbaar Nederland had de naam van een ruzie-partij gekregen, met name door de kwestie-Ratelband." Leuk detail: Haar grote rivaal Emiel Ratelband belandde op de voice-mail van Perspectief als reactie op een e-mail. Helaas was hij al weer onderweg naar Irak, dus niet bereikbaar voor een reactie.

Ook de 'politieke' feestbeesten van de Partij van de Toekomst kregen niet genoeg stemmen voor een zetel. Maar niet getreurd, we blijven optimistisch. "Ons primaire doel was het behalen van naamsbekendheid. Hierdoor had onze campagne meer de insteek van een 'presentatie'. Ons hoofdmotto was niet voor niets 'Ga stemmen, desnoods op ons' en aangezien er weer meer mensen zijn gaan stemmen is dat doel behaald.' Toch is Johan Vlemmix de eerste lijsttrekker die sneuvelde na de verkiezingen. Verdacht? Maar niet te veel over nadenken.

Een andere partij die ook niet werd gekozen, maar waar we in de toekomst waarschijnlijk meer van zullen horen is de Partij voor de Dieren. Partijvoorzitter Ton Dekker: "Dat wij geen zetel hebben gehaald, hangt samen met het feit dat we relatief kort voor de verkiezingen zijn opgericht. Hierdoor konden wij onze registratie in de kiesdistricten niet vlekkeloos afronden: in het district Overijssel waren we een aantal

minuten te laat, waardoor we in dat district niet aan de verkiezingen mochten meedoen."

Wat missen we eigenlijk? Dekker (PvdD): "Wij hadden met één of meer kamerzetels het thema dierenwelzijn meer gewicht kunnen geven, ook onder een dier- en natuurvijandig Kabinet. De permanente aanwezigheid in de Kamer biedt hiervoor goede mogelijkheden."

En of het antwoord van Partij voor de Toekomst een serieus antwoord is of grap, word niet helemaal duidelijk. "Het liefst hadden wij middels een zetel toegang gehad tot dezelfde middelen en informatie als onze 'gevestigde' collega partijen. Hetgeen Nederland nu gaat missen is het feit dat het omgekeerd nu niet de beschikking heeft over de informatie die wij hebben." Diva van de nieuwe politiek, Winny de Jong, reageerde niet, maar beantwoord op haar website de vraag: 'Waar heeft u dat schattige hoedje van de poster gekocht?'

Het antwoord: Beste Helga, Dat is een Borsalino hoed. Da's eigenlijk voor mannen en is in de meeste hoedenwinkels wel te krijgen. Ik heb de hoed in Rotterdam gekocht, in een hoedenzaak aan de Meent (vlakbij Coolsingel).

Gouda,
mr. C.M. Verkade

Kleren maken de man...

© Rufus de Vries

De oud-minister-president Wim Kok heeft een bijzonder leven achter zich liggen. Hij werd ooit bekend als schreeuwerige stakingsleider met wilde lange haren en bijbehorende kleding. Daarna werd hij FNV-leider. Zijn kapsel paste zich snel aan aan de nieuwe functie en ook zijn kledingkeuze wijzigde: hij droeg zo waar

een colbertje, maar dan wel zonder stropdas. Toen hij kamerlid voor de PvdA werd kreeg hij een net kapsel en vanaf het moment dat hij fractieleider van de PvdA was, droeg hij zelfs een stropdas. Vervolgens werd hij vice-premier en minister van Financiën en later zelfs minister-president en hij ging zich netter en netter kleden, totdat er geen verschil meer te zien was tussen de kleding- en kapselkeuze van hem en die van bijvoorbeeld de pas herkozen voorzitter van de Tweede Kamer – het is verblijdend dat de gegadigde van het CDA (welke partij bij de voorzittersverkiezingen weer in oude politiek dreigde te vervallen) niet gekozen is - de VVD-er Frans Weisglas.

Wijzigende gedachtesprongen

Wat bleek? Kleding en haardracht vertolkten zijn innerlijk! Aanvankelijk stond hij op de barricaden te roepen over het verderfelijke grootkapitaal en hoe slecht de directieuren van bedrijven bezig waren. In zijn volgende functie moest hij gaan overleggen met werkgevers en verdwenen de ergste en domste eenzijdigheden uit zijn visie. In het begin van zijn kamerlidmaatschap was dit nog behoorlijk schreeuwerig. (Wie herinnert zich niet zijn geschreeuw tijdens het CDA-VVD-kabinet toen hij de verontwaardigde oppositieleider speelde?) Toen de PvdA mocht meeregeren, werd Kok door de tacticus Lubbers in een goede stoel gemanoevrerd. Hij werd minister van Financiën, een functie waarbij hij de schatkist moest bewaken en hij zijn linkse Sinterklaasachtige (maar dan met andermans geld) vrienden moest bedwingen en moest leren wat bezuinigen is. Had op die stoel een CDA-er gezeten, dan was dat een onder het kabinet tikkende tijdbom

geweest (steeds weer zouden de PvdA-ministers om meer geld gesmeekt hebben, en steeds weer zou de CDA-minister de hand op de knip moeten houden), maar met Kok op die stoel hield het kabinet het vier jaar vol. En inderdaad, Wim ging door de belangrijke en verantwoordelijke functie anders praten en denken. Hij leek van Keynes nooit gehoord te hebben. Hij leek plotseling te begrijpen dat je niet meer geld kan uitgeven dan je verdient...

Vervolgens werd Wim minister-president en ... deed precies dezelfde dingen als Lubbers (hoe graag zou ik in die periode in de Kamer elk debat begonnen zijn met een citaat van Wim van zo'n tien jaar geleden, waarin hij rechtstreeks het tegendeel beweerde) alleen dan zonder religieuze en zelfs zonder sociale bevlogenheid. Het dieptepunt was dat hij bij de jaarlijkse Den Uyl-lezing (nota bene een lezing vernoemd naar de idealistische Joop den Uyl) vol trots vertelde dat hij de ideologische veren van de partij had afgeschud.

Hoe moest dit verder gaan?

Sinds 6 februari 2003 is het duidelijk. Wim Kok is de man van het grootkapitaal. Hij wordt lid van de raad van commissarissen van Shell en ING. De kleurverarming is geëindigd: kleur heeft hij niet meer. Nu gaat hij zich op het grote geld storten. Zijn twee commissariaten leveren hem zo'n 80.000 euro op. Het is duidelijk: Kok is kapitalist... Churchill zei het al: wie op zijn twintigste geen socialist is, heeft geen hart. Wie het op zijn veertigste nog is, heeft geen hoofd. Zelfs Wim Kok geeft Churchill uiteindelijk gelijk, maar zijn inzichten komen wel 25 jaar te laat...

Durf te kiezen...

De commissie internationaal zoekt:

- een penningmeester
- een 'webmaster'
- talenknobbels (Engels en/of Duits en/of Frans)
- denkers met een HBO- / WO-opleiding en interesse voor Europese ontwikkelingen

De commissie wordt aangestuurd door de internationaal secretaris, de penningmeester en de voorzitters van de werkgroepen. Er zijn twee werkgroepen;

De werkgroep internationale contacten houdt zich bezig met de organisatie van de contacten met verwante Europese politieke jongerenorganisaties, samenwerking met andere Nederlandse jongerenorganisaties op internationaal terrein en de organisatie van activiteiten rondom de Europese verkiezingen in 2004.

De werkgroep publicatie houdt zich bezig met het publiceren van artikelen en scripta's over Europese zaken. Daarnaast worden er kerndocumenten van ChristenUnie en PerspectiefF vertaald als ondersteuning aan de verwante jongerenorganisaties in Europa.

Beide werkgroepen richten zich in hun activiteiten ook op de leden van PerspectiefF
Voor aanmelding en informatie: Johannes de Jong, jdjong@mail.thuk.nl, 038-3330742

...voor de toekomst!

ebate

CHRISTELIJK POLITIEK E-ZINE
WWW.EBATE.NL

EBATE IS EEN CHRISTELIJK POLITIEK E-ZINE DAT ELKE TWEE WEKEN VERSCHIJNT. BIJDAGEN IN EBATE WORDEN OP PERSOONLIJKE TITEL GESCHREVEN. OP DE SITE KAN WORDEN GEDEBATTEERD OVER ARTIKELLEN EN STELLINGEN UIT EBATE EN NIEUWE DISCUSSIES KUNNEN WORDEN GESTART.

EBATE IS ER VOOR JOU: JIJ KUNT JOUW IDEEËN OVER (CHRISTELIJKE) POLITIEK EN DE SAMENLEVING OP EEN CONSTRUCTIEVE WIJZE VENTILEREN. EBATE WIL PRIKKELEN EN ONTWIJKT DAARBIJ GEEN POLITIEK GEVOELIGE ISSUES. EBATE RICHT ZICH OP DE ACTUALITEIT EN KIJKT OOK VOORUIT.

LOG IN, DOE MEE, DISCUSSIEER MEE

EBATE IS EEN UITGAVE VAN PERSPECTIEF, CHRISTENUNIE-JONGEREN EN WORDT VERZORGD DOOR EEN ONAFHANKELIJKE REDACTIE.

OP WWW.EBATE.NL

Perspex

Willem Donkers
directeur Memisa

4e jaargang • 14 • mei 2003

Congres Veiligheid

Perspectief

ChristenUnie-jongeren

Uitgave van Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Afrika

Prikbord

Perspectief biedt aan:

Debattraining 'Cicero'

Een debattraining van hoog niveau die geleid wordt door professionele debaters van het Debatinstituut DCCC.

In deze cursus

- kom je meer te weten over debatvaardigheden
- word je daarin getraind en gecoacht
- treed je onder begeleiding in debat
- doe je mee aan een debatwedstrijd
- krijg je tips en trucs mee

De training is opgedeeld in drie avonden die plaatsvinden in september. De kosten zullen ongeveer € 20,- bedragen. Een koopje dus, vergeleken met andere professionele cursussen.

De cursus gaat alleen door bij voldoende aanmeldingen. Geef je dus gauw op bij Peter de Kluijver, via e-mail (peterdekluyver@zonnet.nl) of met een belletje naar 06 - 52 06 66 65.

We houden je op de hoogte. Mis het niet!

Actiedag Lokale Afdelingen

Beste Perspectief'er,

Weet je dat Perspectief op dit moment al zo'n 23 afdelingen heeft? Dit is een groei van ongeveer 90% in twee jaar tijd. Veel van deze afdelingen zitten momenteel nog wél in de opstartfase. Om die en andere redenen organiseert Perspectief dit jaar weer een **actiedag voor lokale afdelingen**, die plaatsvindt op **zaterdag 21 juni** op het partijbureau in Amersfoort.

Deze dag wordt georganiseerd voor leden die een afdeling van Perspectief willen opstarten en voor afdelingen die in de opstartfase verkeren. Ervaringsdeskundigen zullen alles vertellen over het opzetten en organiseren van een Perspectief-afdeling.

Het programma bevat

- workshops
- presentatie van het nieuwe stappenplan voor lokale afdelingen
- een aanmoedigingspeech van een ChristenUnie-kopstuk
- gelegenheid om ervaringen uit te wisselen en vooral ook gelegenheid om Perspectief-ers van andere afdelingen te ontmoeten...

Omdat blijkt dat afdelingen nog het meest van elkaar leren, roepen we ook alle actieve afdelingen op met hun kennis en ervaring andere afdelingen op te bouwen.

Houd de website in de gaten en geef je s.v.p. zo vroeg mogelijk op bij de jongerenwerkers van Perspectief: via e-mail info@perspectief.nu of telefonisch via 033 - 422 69 56 en vraag naar Mark Smidt.

Introductiecursus ChristenUnie

Voor wie? Perspectief-leden die meer politieke verdieping willen.

Wat? In één dag politieke verdieping in sneltreinvaart.

Waar? In het partijbureau in Amersfoort

Waarom? Jouw kans om, eenmalig, in één dag, de BASICS van de ChristenUnie onder de knie te krijgen.

Wanneer? **Zaterdag 10 mei 2003 van 10:00 tot 16:00 uur**

Hoe? Met behulp van readers die je na aanmelding opgestuurd krijgt en met behulp van workshops.

Informatie over de cursus kun je vinden op de website van de ChristenUnie: onder introductiecursus 1 en introductiecursus 2. De laatste is een geheel nieuwe cursus!

Je kunt je opgeven via info@perspectief.nu of met een telefoontje naar 033 - 422 96 51 of 033 - 422 96 56.

Politiek café Kampen: Buitenlands beleid van de ChristenUnie

Op **4 juni a.s.** organiseert Perspectief Kampen een Politiek Café met dhr. Eimert van Middelkoop over "Buitenlands Beleid". In verband met de kwestie-Irak is dit thema op het moment hoogst actueel. De vraag die centraal staat: hoe staat de ChristenUnie hierin?! Je bent **vanaf 19.30 uur** van harte welkom in De Mix, Venestraat 8 te Kampen.

Colofon:

Perspex wordt uitgegeven door
Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Redactie:

Simcha Looijen (Hoofredactie)
Karla Derks-Wolthuisen (Eindredactie)
Henk ter Haar
Wim Doddema (penningmeester)
Bert Heuvelman
Beverly Joseph
Josha Sietsma

Fotografie:

Rufus de Vries

Cartoonist:

Christian Zomers

Columnist

Leon Meijer

Redactieadres Perspex:

Postbus 439
3800 AK Amersfoort
tel.: 06-137 741 34
e-mail: perspex@perspectief.nl

Lidmaatschap:

Tot 18 jaar: € 7,-
18 tot 27: € 12,-
27 tot 30: € 17,-

Opzegging van het lidmaatschap
dient schriftelijk te gebeuren, tenmin-
ste 4 weken voor het eind van het jaar

Informatie:

Perspectief, ChristenUnie-jongeren
Postadres:
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
Bezoekadres:
Puntenburgerlaan 91
3812 CC Amersfoort
tel: 033- 422 69 51
fax: 033- 422 69 68
info@perspectief.nl
www.perspectief.nl
www.ebate.nl

Bestuur Perspectief:

Voorzitter:
Marcel Benard
Anjerveld 11
2914 PA Nieuwerkerk a/d IJssel
tel: 06 - 14275167
e-mail: marcel.benard@12move.nl
Secretaris:
Pieter van Eijnsden
pveijnsden@hotmail.com
Penningmeester:
Wiebrand Cnossen
wiebrandcnossen@dolfijn.nl

Vormgeving en Druk:

Douglas Design, Ommen
BDU, Barneveld

Hopeloos Afrika

“In totaal worden 30 miljoen mensen met honger bedreigd. Maar door het Early Warningsysteem hebben we gelukkig steeds op tijd voldoende noodhulp kunnen geven. Het Early Warning Systeem betekent dat verschillende organisaties van de VN al in een vroeg stadium aan de bel trekt, omdat er een hongersnood aan dreigt te komen. Het probleem is dat mensen alleen geven bij schokkende beelden. Wanneer je kinderen ziet met holle ogen en bolle buikjes wordt er veel meer gegeven. Dat hele genuanceerde verhaal, het voorkomen van de dood van een hele hoop mensen, spreekt veel minder aan en heeft veel minder effect dan allerlei afschuwelijke beelden.”
Aldus Willem Donkers, directeur van de Samenwerkende Hulporganisaties en Memisa. Hij leidde de organisatie van de actie voor Afrika, Giro 555. Perspex had een gesprek met hem over tegenvallende resultaten, consumentenboycotten en de verwoestende werking van de ziekte aids.

Minne Prins reisde 5 weken door de binnenlanden van Angola. “De kokkin van ZOA-Vluchtelingen zorg in het vluchtelingenkamp Chipindo vertelde dat ze in 15 jaar tijd 3 keer weduwe en 12 keer moeder geworden was. Alledrie haar echtgenoten en elf van haar kinderen zijn door de oorlog overleden. Ze heeft nu nog één dochter.” Even verderop: “Werkelijk overal en nergens liggen lijken begraven en de restanten daarvan dringen door in het grondwater. Via het grondwater verspreiden de ontbindende lijken dodelijke ziektes als cholera en tyfus.”

Terwijl ik mijn bord spaghetti leeg eet, lees ik over honger in Afrika. Niet alleen een aantal van 30 miljoen mensen is onwezenlijk, ook een begrip als honger is voor ons hooguit een abstractie. Al die 30 miljoen mensen hebben hun eigen verhaal en hun eigen emoties. Is de dood voor ons een ingrijpend ongeluk, vooral wanneer hij te vroeg komt, in grote gedeelten van Afrika ligt de dood voortdurend op de loer. En ook de verwoesting van de ziekte aids brengt de dood als een regelmatige bezoeker in de huiskamer.

Dit nummer staat boordevol van Afrika; naast het interview met Willem Donkers en het reisverslag dwars door Angola, een artikel over aids, recensies van een aantal interessante boeken en wat zijn Mercy -ships eigenlijk?

Heel veel plezier met het lezen van deze Perspex. Hopelijk krijg je door het lezen van dit nummer een duidelijker beeld van Afrika.

Bert Heuvelman

“De vraag is ‘willen wij zelf onze welvaart afstaan?’” 4

Impressie van het congres ‘De angst regeert’ 8

Hopeloos Afrika? Een recensie 9

Hiv en aids: geen mythe 10

Bestuursnieuws 13

Een reisverslag door de binnenlanden van Angola 14

Leon Meijer: ‘Illusiepolitiek’ 17

InDebat: “Nieuwe politiek heeft gefaald” 18

Mercy Ships; ‘Varend ziekenhuis voor de kust van Afrika’ 20

Gedeelde wereld: een recensie 22

Hij studeerde sociale geografie, stond een aantal jaren voor de klas als aardrijkskundedocent, deed een periode lang de PR voor Clingendael, daarna tien jaar de voorlichting bij Foster Parents en is nu al weer zo'n zeven jaar directeur van Memisa. Willem Donkers, een man die uit de soms troosteloze situaties juist perspectief en hoop ziet in de kleine lichtpuntjes. "Als je naar het 'nu' kijkt, kun je denken dat het hopeloos is, maar je moet naar de langere termijn kijken en dan zie je dat de positieve effecten er wel zijn." In het hoofdkantoor in Den Haag hadden we een intrigerend gesprek met hem. Over de hongerdreiging in Afrika, over ontwikkelingshulp en over het maken van de individuele keuze tussen welvaart en welvaart afstaan.

foto's: Rufus de Vries

Willem Donkers, directeur Memisa:

De vraag is 'willen wij een deel

4)

Memisa is in de jaren twintig ontstaan. De naam staat voor Medische Missie Actie. De hulporganisatie maakt deel uit van de samenwerkende hulporganisaties, de SHO. De SHO komt in actie wanneer er grote humanitaire rampen zijn of dreigen. Je kunt daarbij denken aan oorlogssituaties of aan grote natuurrampen. Het samenwerkingsverband is in '84 ontstaan omdat de media graag één aanspreekpunt wilden hebben voor grote media-acties, spotjes, documentaires, of andere mediaondersteuning. Het voorzitterschap van de SHO wordt om de beurt opgevuld door één van de betrokken organisaties. Op dit moment vervult Memisa / Cordaid het voorzitterschap en zo was Willem Donkers tot voor kort ook voorzitter van de SHO. Hij zat achter giro 555, de actie voor Afrika.

Kun je zeggen dat de aandacht voor grote hulpacties in de loop van de tijd steeds minder wordt? Bij de eerste grote televisieacties zaten we nog aan de buis gekluisterd...

"Iedereen roept dat er zo weinig aandacht voor deze actie was, maar wat wij merken is dat deze actie toch wel heel veel heeft opgeleverd. Tot nu toe 12 miljoen euro, dat is niet weinig. Gezien de middelen die we heb-

ben gebruikt is de actie succesvol. Het publiek is in mijn perceptie niet donatiemoe. Maar het is wel zo dat we niet één grote avond voor Afrika hebben gehad. Meestal als je een avondvullend programma hebt gehad, stroomt het geld in grote bedragen binnen. Het is vrij lastig om Hilversum, met al z'n netmanagers, op één lijn te krijgen. We hebben er niet bewust op aangestuurd om een avondvullend programma te maken, maar de publieke omroepen hebben het ons ook niet aangeboden. In het nieuws hebben we wel gemerkt dat Afrika toch een beetje naar de achtergrond verdrongen is door onze binnenlandse politiek van vorig jaar; de moord op Fortuyn, de perikelen rond de LPF. Nu is er de oorlog in Irak die ons in het nieuws verdringt. We hebben daarom onze maart-actie naar voren geschoven, omdat we wisten dat er een oorlog aan zat te komen. Het risico is dat onze actie naar pagina 7 van de kranten verdwijnt."

Het is ongenueanceerd om te roepen dat alles toch in de zakken van corrupte regeringsleiders verdwijnt.

Is het niet heel frustrerend om naar de achtergrond te worden geschoven terwijl je weet dat een humanitaire ramp dreigt?

“Soms denk je wel ‘waarom is er nu zo weinig aandacht voor, waarom gaan er geen journalisten naar Afrika’. Verschillende organisaties van de VN werken tegenwoordig met een Early Warning System. Dat betekent dat men nu al in een vroeg stadium aan de bel trekt, omdat er een hongersnood aan dreigt te komen. In het verleden werd men opeens met een hongersnood geconfronteerd, terwijl het dan eigenlijk allang te laat was. Deze hongersnood werd al in juni vorig jaar door de VN voorspeld. Toen heeft men al aan de bel getrokken. Eerst dacht men dat de hongersnood in december echt zou uitbreken, maar door allerlei hulp en donaties kon er tot maart voedselhulp gegeven worden. Nu kunnen we gelukkig al hulp geven tot juni. Het Early Warning System heeft dus echt geholpen.”

Hoe groot is het probleem?

“In totaal worden er 30 miljoen mensen met honger bedreigd. In de zuidelijke landen zo’n 15 miljoen en in noordelijk Afrika, zoals Ethiopië, Eritrea en Sudan nog eens zo’n 15 miljoen. Maar door het Early Warning

erger wordt. Is dit de ergste hongersnood die er ooit geweest is?

“In sommige landen is de situatie nog nooit zo slecht geweest. Dat komt met name doordat er nu landen bij betrokken zijn die deze problemen vroeger nooit kenden. Zimbabwe was bijvoorbeeld altijd de graanschuur van Afrika. Die had zelfs een groot overschot en grote reserves. En nu is er ook in Zimbabwe een voedseltekort. Dat komt door een grotere droogte, maar zeker ook door politieke factoren. Een groot gedeelte van de boerenbedrijven in dat land functioneert niet meer. In de Afrikaanse situatie is bijna altijd sprake van voedseltekorten tussen de oogsten in. Meestal, door zelf

voorraden aan te leggen kan men door de moeilijke situatie heen komen, maar als de oogst uitblijft door bijvoorbeeld droogte, maar zeker ook door politieke

want toestanden, dan kan de situatie zo verslechteren dat er echt sprake is van hongersnood. Dan moet er hulp van buitenaf komen.

Tegenwoordig komt er ook meer aandacht voor structurele oplossing en verbeteringen van de landbouw. Daarin zie je dat de situatie ook structureel verbeterd kan worden voor de komende jaren.”

Het probleem is dat mensen alleen geven bij schokkende beelden.

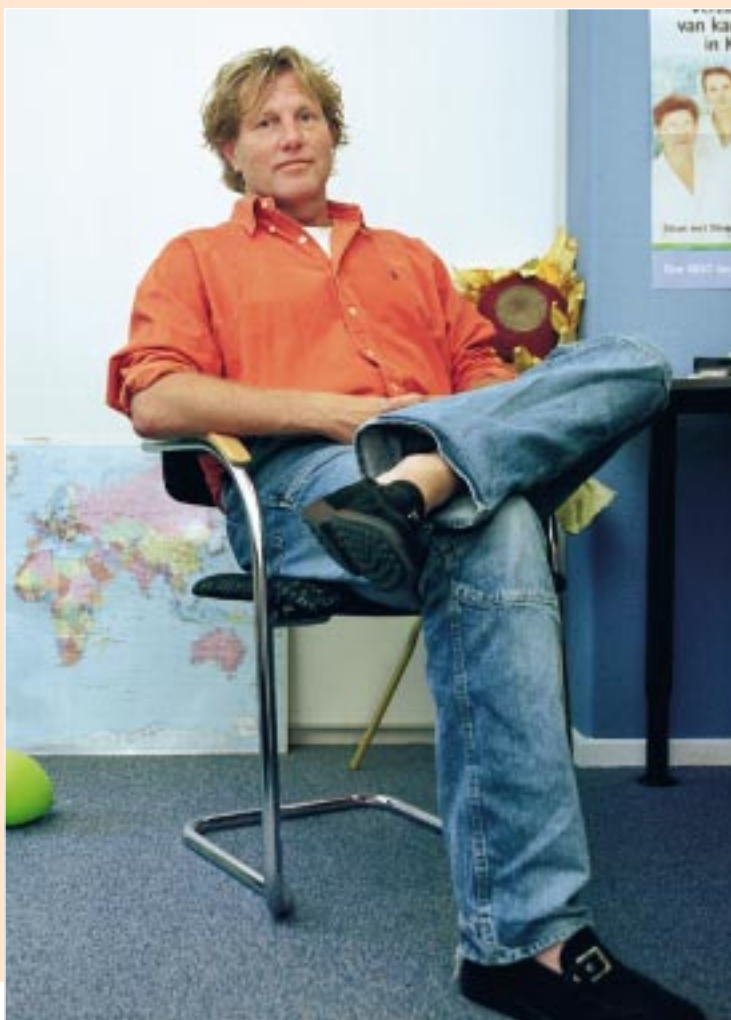
van onze welvaart afstaan?’

System is er dus gelukkig nooit echt sprake geweest van een hongersnood. We hebben steeds genoeg op kunnen halen om noodhulp te bieden. In juni hopen we dat er weer een nieuwe oogst geweest is, dat het klimaat wat gunstiger is en dat we de hongersnood echt hebben kunnen voorkomen.

Het probleem is dat mensen alleen geven bij schokkende beelden. Wanneer je kinderen ziet met bolle buikjes en holle ogen of andere schokkende beelden, wordt er veel meer gegeven. En het is lastig uit te leggen dat als je nu geeft, je de dood van een hoop mensen kunt voorkomen. Dat hele genuanceerde verhaal spreekt veel minder aan en heeft veel minder effect dan die afschuwelijke beelden waarin je ziet dat mensen echt van de honger omkomen.

We vonden het voor onszelf moreel onverantwoord als we niet nu al met deze actie waren begonnen, maar gewacht hadden tot er daadwerkelijk duizenden en duizenden mensen zouden sterven van de honger. Juist doordat je eerder begint met een actie, heb je uiteindelijk ook minder geld nodig om het probleem aan te pakken.”

Als je de aantallen hoort van 30 miljoen mensen, dan lijkt het wel alsof het steeds

Op welke manier werkt Memisa samen met die landen? Via gouvernementele en niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties (NGO's)?

“Het ministerie van Buitenlandse Zaken (Buza) geeft veel geld via internationale organisaties van de VN, zoals het World Food Program en de UNHCR.

Daarnaast geeft Buza veel geld aan de verschillende hulporganisaties. Het voordeel daarvan is dat deze hun eigen accenten in de hulpverlening hebben en hun eigen lokale contacten en netwerken hebben, waardoor transport lokaal geregeld kan worden en hulp eerder op de plek van bestemming komt.

Het belangrijkste is een goede efficiënte coördinatie van de voedselhulp, om te voorkomen dat werk dubbel gedaan wordt. Dat is één van de belangrijkste redenen waarom Buza via organisaties van de VN werkt.

Bovendien coördineren deze organisaties ook activiteiten en initiatieven van allerlei NGO's ter plaatse. Daar wordt met name de laatste jaren veel aandacht aan besteed.

Wij werken samen met veel lokale organisaties. In elk land is een bepaalde sociale structuur. In een nood-situatie kan die structuur tijdelijk wel weg zijn, maar er is altijd een erfenis van die

structuur. Om een land weer opnieuw op te bouwen, moet je ook gebruik maken van de oude aan-

wezige structuren. Door samen te werken met lokale organisaties kun je er mede voor zorgen dat die structuur, na de nood situatie weer wordt opgepakt. Zo werkt Memisa vaak samen met de oude katholieke netwerken van zuster- en patermissies. Omdat dit de hulpverleningsnetwerken van vroeger zijn.”

Maakt noodhulp eigenlijk niet ontzettend afhankelijk?

“Het probleem is dat je geen alternatief hebt. Je kunt die mensen niet gewoon laten sterven. Alleen: je moet natuurlijk wel zorgen dat je zoveel mogelijk probeert de structurele oorzaken van de hongersituaties aan te pakken. En dan loop je soms tegen nationale overheden

of internationale handelsbarrières aan. Nu voeren bijvoorbeeld veel Afrikaanse landen veel grondstoffen uit naar het westen, daar verdienen ze op zich niet veel aan. Het westen maakt daar weer halffabrikaten van en die worden voor een veel hogere prijs weer terugverkocht aan landen in Afrika. Je moet dus veel meer aandacht gaan besteden aan de productie ter plaatse. Wij hebben aan de andere kant ook nog eens heel hoge tariefmuren opgebouwd waardoor er oneerlijke concurrentie ontstaat. Op mondiaal niveau zou je er voor moeten zorgen dat landen uit het zuiden op een eerlijkere manier hun producten af kunnen zetten in het Westen en er dus meer aan kunnen verdienen.

Daarnaast speelt de schuldenkwesitie een belangrijke rol. Sommige landen moeten voedselreserves verkopen om aan hun verplichtingen richting de Wereldbank of andere landen te kunnen voldoen.

Om dit op te lossen is er een mondiale aanpak nodig.”

Wie is daar verantwoordelijk voor?

“Ja, wereldpolitiek, wereldleiders, westerse landen... Maar heel basaal komt het er ook op neer: willen wijzelf, de mensen in de straat, een gedeelte van onze welvaart afstaan? Willen wij meer betalen voor onze producten? Want al die tariefmuren zijn er om de prijzen van onze producten te beschermen. En waarom doen we dat? Omdat we verdienen aan onze producten en zo onze welvaart opbouwen.”

Hoe kan ik als klein persoon invloed uitoefenen op die grote internationale situatie?

“Als een enkel individu kun je je afvragen: waarom is er zoveel rotzooi in de wereld? Hoe kan dat nu en hoe kan ik daar iets aan doen? Dan zie je in de eerste plaats dat er ontzettend veel belangen spelen die je als burger niet allemaal kunt overzien. Maar ik denk dat je via je stemkeuze in de politiek al invloed uit kunt oefenen. Er zijn

een hoop politieke partijen waarin ontwikkelings-samenwerking een belangrijke plek inneemt.

Nederland is bovendien één

van de landen die het meest doet aan ontwikkelingssamenwerking. Op die manier geeft ze internationaal, samen met de Scandinavische landen, de toon aan en heeft dus ook vrij veel invloed op andere landen. Mensen die niet gaan stemmen geven hun invloed hierin al uit handen.

Daarnaast kun je je aansluiten bij allerlei bewegingen en organisaties die steeds wijzen op de oorzaken van honger en internationale oneerlijkheid. Zij gaan voortdurend in debat en proberen de publieke opinie te beïnvloeden. Door je met zo'n gezelschap te engageren, beken je ook al kleur.

Heel concreet kun je natuurlijk zelf ook meewerken aan initiatieven, door te doneren.”

Is al die ontwikkelingshulp niet weggegooid geld? Je pakt toch de oorzaken niet aan?

“Er zullen vast voorbeelden zijn waarin het niet goed gaat, maar er zijn ook meer dan genoeg voorbeelden waarin het wel goed gaat. En zeker ook als je ziet wat we met onze actie van giro 555 kunnen doen, waardoor we mee hebben kunnen helpen om een hongersnood daadwerkelijk te voorkomen.

Het is ongenueanceerd om te roepen dat alles toch in de zakken van corrupte regeringsleiders verdwijnt.

Natuurlijk zijn er zaken die minder gaan, maar juist daarom is het ook een voordeel dat wij samenwerken met lokale organisaties die los staan van eventuele corrupte overheden. Het geld gaat dus niet naar die zakken toe, maar wordt rechtstreeks aan (in ons geval nood-)hulp besteed.

Waar ik ook echt wel in geloof zijn consumenten-boycotten. Of bijvoorbeeld het consequent kopen van Max Havelaar-koffie. Als

iedereen dat doet werkt dat écht! Dan zorg je er concreet voor dat die tussenhandel uitgeschakeld wordt en de koffieboeren écht een betere prijs krijgen voor hun producten.

Een ander heel concreet voorbeeld: het eten van vlees. In een stuk vlees zit ontzettend veel voedsel, omdat een koe eerst ook flink moet eten voordat hij een dikke biefstuk af kan leveren. Als je dus minder vlees en wat vaker groente eet help je ook al mee aan een eerlijkere verdeling van voedsel in de wereld. Het klinkt allemaal misschien heel idealistisch, maar als iedereen dat zou doen, als er bijvoorbeeld een trend zou ontstaan, dan bereik je wel wat, hoe klein ook. Ik zie dat ook wel als een morele verplichting. Het consequent afstaan van een gedeelte van je welvaart en je welzijn. Daar komt het op aan. Daar begint het.”

Welke problemen spelen er nog meer, behalve de hongersnood?

“Het grootste probleem van Afrika is aids. Door aids is de gemiddelde levensduur met wel 20 jaar naar beneden gegaan. Hele generaties, van hoog tot laag op de sociale ladder, zijn besmet met het virus. Dat is een immense tragedie. Een groot gedeelte van de productieve bevolking, die moeten zorgen voor de opbouw van het land, sterft. Je komt nu de situatie tegen dat opa’s en

oma’s voor twintig tot dertig kinderen moeten zorgen. Maar ook in die uitzichtloze situaties zie je toch elke keer weer perspectieven, bijvoorbeeld dat er opeens medicijnen voor triple-therapie beschikbaar zijn. In Zuid-Afrika zijn we nu bezig om op grote schaal deze medicijnen beschikbaar te stellen.”

Heeft de omvang van het aids-probleem ook te maken met de acceptatie, of liever gezegd het ontbreken van acceptatie van aids?

“In die landen wordt aids heel slecht geaccepteerd, maar mensen zijn wel ziek en weten dat ze ziek zijn en slikken dus de medicijnen. Ze zullen niet zeggen dat ze aids hebben, dat is een enorm taboe. Ik heb zelfs meegemaakt dat ik bij een aids-patient was, hij zag er ontzettend slecht uit en hij vertelde me: “Ja, ik heb aids, ik weet het, maar ik heb het mijn moeder niet verteld want ze mag het nooit weten.” Zijn moeder laat me uit en zegt: “Ik

weet dat hij aids heeft, maar ik zal het nooit aan hem vertellen.” Van het aids-probleem kan ik heel moedeloos worden.

Maar toch kun je niet zeggen dat Afrika verloren is, je ziet toch op allerlei vlakken dat situaties ook verbeteren. De cijfers van aids-besmetting zijn nu het laagst in Uganda, terwijl daar in de tijd van Iddi Amin aids ontzettend heerste en het aantal besmette mensen hoger was dan in andere Afrikaanse landen. Daar zijn toen voor het eerst grootscheepse voorlichtingscampagnes geweest. Je ziet dus dat zulk soort dingen wel effect hebben, maar dat gaat niet van de ene op de andere dag. Als je dus naar het ‘nu’ kijkt, kun je denken dat het hopeloos is, maar je moet naar de langere termijn kijken en dan zie je dat de positieve effecten er wel zijn.”

Een conclusie?

“Geven aan Afrika heeft zin, het is geen bodemloze put. Bovendien kunnen we veel van Afrika leren. Mensen zijn ondanks alles toch altijd vrolijk, verwerken veel door bijvoorbeeld te dansen, de zon schijnt veel. Dat geeft een heel andere situatie dan bijvoorbeeld het grauwe Oost-Europa. Memisa heeft ook een aantal projecten in Kazachstan, maar als je daar over straat loopt, tussen de grauwe flatgebouwen door, dan loop ik toch echt liever in Afrika.

In Afrika vind je ook een grotere gemeenschapszin, iets wat wij vergeten zijn. Wij stoppen onze ouderen weg in bejaardentehuizen. Respect voor de ouderdom is bij ons helemaal verdwenen, terwijl je die gemeenschapszin in Afrika wel vindt. Als de één wat heeft, deelt hij dat met de ander, omdat hij nu wat heeft, maar net zo gemakkelijk zo meteen niets meer heeft en dan deelt de ander ook met hem. Gedeelde armoede noemen we dat. Of gedeelde rijkdom.”

Zaterdag 29 maart organiseerde Perspectief het voorjaarscongres met als thema 'De angst regeert'. Het congres vond plaats in de Guido de Brès scholengemeenschap in Amersfoort. Om tien uur werd de dag geopend door dagvoorzitter Bert Heuvelman, met ongeveer 40 aanwezigen. De lezing werd verzorgd door de criminoloog dr. Nijboer, universitair hoofddocent aan de Rijksuniversiteit Groningen.

perspectief op veiligheid

Daarna werden de aanwezigen opgesplitst in groepjes voor de vier workshops, die tot de lunch duurden. De onderwerpen waren strafmaat, reclassering, Politie en (kleine) criminaliteit en het veiligheidsproject 'Veilig Amersfoort'. Bedoeling was om naast informatie over het onderwerp te geven, er ook praktisch mee aan de slag te gaan. Zo presenteerde het team van 'Veilig Amersfoort' een nieuwe cd-rom met 'de Aso test', bedoeld om jongeren bewust te maken van hun eigen gedrag.

Repressie of preventie

Het middagprogramma werd afgetrapt door Frank Visser met een gesproken column, gevolgd door een forum onder leiding van Reinier Koppelaar. Het forum werd gevormd door SP-kamerlid Jan de Wit, plaatsvervangend korpschef Teun Visscher van district Midden en West Brabant en André Rouvoet. Het begon met de stelling 'repressie of preventie', een gebied waarop De Wit en Rouvoet het akelig eens waren: "Handhaving, natuurlijk. Maar preventie is ontzettend belangrijk". Visscher werd gedurende het forum regelmatig geraadpleegd om meningen op de juiste feiten te toetsen. Ook werd gesproken over de problemen van het huidige soft-drugsbeleid. En gelukkig, nu stonden de meningen recht tegenover elkaar en was er sprake van een stevig debat.

Aansluitend kreeg het project 'Veilig Amersfoort' de gelegenheid hun Aso-test aan het hele congres te presenteren. Jan de Wit mocht hem in het bijzijn van alle aanwezigen proberen en kwam tot zijn grote opluchting als een goede vriend uit de bus.

Na een korte koffiepauze gingen André Rouvoet en Hans Valkenburg met elkaar en de zaal in debat over de oorlog in Irak. In alle rust konden beiden hun argumenten toelichten en duidelijk maken waarom zij tot hun verschillende standpunten kwamen. Het was erg nuttig om zo met elkaar van gedachten te wisselen. Wat opviel was dat de zaal redelijk gelijk verdeeld was over de steun aan de oorlog.

Het laatste uur tot de pauze werd gevuld door een talkshow onder leiding van Nico Schipper. Onderwerp was de normen en waardendiscussie, maar dat werd snel uitgebreid tot onder andere ontwikkelings-samenwerking en landbouwbeleid. Het was erg positief om zo met elkaar in debat te gaan. Dit is iets wat meer moet worden gestimuleerd. De eerste aanzet daartoe werd na het diner gegeven door Hans Valkenburg, die een debatcursus gaf en daarna een debatwedstrijd leidde. Concluderend kan worden gezegd dat de opkomst enigszins tegenviel, maar dat de inhoud ijzersterk was.

8)

Hopeloos Afrika

Door Klaas Quist

De komende maanden zijn cruciaal voor grote delen van Afrika. Vele miljoenen inwoners van verschillende landen in zuidelijk Afrika, maar ook in de Hoorn van Afrika worden met de dood bedreigd vanwege grote tekorten aan voedsel. Vanuit ons rijke westen zien we Afrika maar al te vaak als een hopeloos continent. Niet alleen de bevolking is zwart, hun toekomst ziet er ook zo zwart uit. Het continent kent vele problemen; oorlogen tussen staten en bevolkingsgroepen, corrupte machthebbers, 'goudzoekers', grote armoede, aids, analfabetisme, misoogsten, etc.

Patronagesysteem

Met zijn boek "Afrika, van de koude oorlog naar de 21e eeuw", is Roel van der Veen er in geslaagd om met feiten en analyses te schetsen hoe (Sub-Sahara) Afrika er voor staat en hoe ze daar is gekomen. De titel van het boek geeft aan hoe cruciaal de koude oorlog voor het continent is geweest. Daarnaast is de dekolonisatie ook een grote factor van belang. De grote vraag in dit boek is hoe de Afrikaanse machthebbers zich wisten te handhaven en wat dat voor Afrika betekende. Een van de grote problemen van de Afrikaanse machthebbers was dat hun macht niet stelde op binnenlandse steun door middel van eerlijke en vrije verkiezingen. De staat was niet een middel om het land verder te ontwikkelen, maar vooral een middel om het eigen levensonderhoud veilig te stellen. Politieke en economische belangen vielen samen. Zogenaamde checks and balances, scheiding van machten en controle op de macht was er niet. Alleen dankzij een uitgebreid patronagesysteem wisten zij zich te handhaven, internationaal maar ook nationaal, met alle gevolgen van dien.

Hopeloos?

Hoe verder? Dat is niet in twee of drie woorden te zeggen. Daarvoor is het probleem te ingewikkeld. Een van de slotzinnen uit het boek wil ik je niet onthouden. "Een eenvoudige uitweg uit de gegroeide situatie is er niet. Voorwaarden voor verbetering zijn slechts embryonaal aanwezig."

Meer weten over dit prachtige continent? Ik zou zeggen, koop en lees het. Het kost een paar centen, maar dan heb je ook wat.

Klaas Quist is IMD partijcoördinator namens de ChristenUnie

Reageren? Kquist@christenunie.nl

Institute for Multiparty Democracy

Het Netherlands Institute for Multiparty Democracy (IMD) is een samenwerkingsverband tussen bijna alle Nederlandse politieke partijen die in de Tweede Kamer zitten. Het IMD probeert politieke partijen te ondersteunen in landen die op weg zijn naar een meerpartijendemocratie. De ChristenUnie is nauw betrokken bij het programma dat IMD in Tanzania heeft. Voor meer informatie over IMD zie www.nimd.org.

Hiv en aids: geen mythe

foto's: Rufus de Vries

Door Josha Sietsma

Een dodelijk virus. Een ziekteverwekker die efficiënt en effectief is. Dit schepseltje, kleiner dan welke bacterie ook, stuurt mensen zonder pardon naar het dodenrijk. Dagelijks raken, naar schatting, meer dan 13.700 mensen geïnfecteerd met dit hardnekkig wezentje. Dat zijn 570 personen per uur. Negen en een half (?) wereldburgers per minuut. Het aantal doden is schrijnend en dit is maar het begin. Schrikbarende cijfers die niet liegen.

Volgens Geert Haverkamp, medewerker van Pharm Access International, zal het ontwikkelen van een vaccin tegen hiv nog jaren duren. Een bijkomend probleem is dat praten over hiv en aids in veel landen nog steeds in de taboesfeer hangt. Zelfs in deze huidige samenleving.

Pharm Access International

Geert Haverkamp is werkzaam bij Pharm Access International. De stichting is twee jaar geleden opgericht en heeft als doel het opzetten van behandelcentra en het constant aanleveren van medicijnen voor mensen met hiv en aids in ontwikkelingslanden. Ook bekijken ze de kwaliteit van behandelklinieken en zien ze erop toe dat de geldstroom zodanig blijft stromen dat de projecten draaiende blijven. 'Werken aan een wereld zonder aids' is dé uitdaging voor deze non-profitorganisatie. Volgens Haverkamp werkt Pharm Access, in samenwerking met lokale overheden, bedrijven en organisaties, aan programma's om lokale artsen en verpleegkundigen training te geven. Dit allemaal om epidemische gevolgen van hiv en aids te beperken.

Hiv-virus

Het taaie virus mikt vooral op mensen in ontwikkelingslanden, aldus Haverkamp. "Van de 60 miljoen mensen die besmet zijn (geweest) met hiv, zijn er 20 miljoen aan aids overleden. En van de 40 miljoen personen die nog in leven zijn, zijn er 30 miljoen woonachtig in Afrika." Het Humaan Immunodeficiëntie Virus, afgekort tot hiv,

"De schatting is dat binnenkort 30 miljoen kinderen wees worden."

tast het menselijk immuunsysteem aan. Mensen die besmet raken krijgen een slechte weerstand en worden dus zeer kwetsbaar voor ziektes en uiteindelijk dodelijke infecties, weet Haverkamp. "Kleine virusdeeltjes komen in je lijf terecht. Die nemen de taak over van de afweercellen en zorgen ervoor dat het immuunsysteem gaat haperen en vervolgens niet meer zal functioneren." Met een slecht afweersysteem kan je lichaam niet meer de strijd aan met de kwaaltjes waar wij dagelijks mee in aanraking komen.

De T-helpercellen, verantwoordelijk voor de aanmaak van antistoffen in ons lichaam, worden zwaar aange-tast. Het hiv-virus verwijderd die helpercellen. Eenmaal buiten spel gezet, kan de vijand aanvallen en het lichaam ziek maken. Het stoffelijk omhulsel, het menselijk lichaam, kan dan terugstoten met alle kracht, maar dat zal niet baten. Personen met hiv worden ook wel seropositief genoemd.

Hiv is geen aids

Een persoon krijgt pas aids als hij of zij een infectie oploopt als gevolg van het zwakke en aangetaste immuunsysteem. Normaal gesproken zou een mens met een gezond afweersysteem dit virus niet toelaten. Deze opportunistische infecties zijn vaak levensbedreigend. Hebben de infecties eindelijk de gelegenheid om toe te slaan, dan kunnen hiv-patiënten een dodelijke longontsteking krijgen, maar net zo goed bepaalde vormen van kanker. Ben je besmet met hiv en krijg je een infectie, dan is de kans groot dat je aids (Acquired Immuno Deficiency Syndrome) hebt. Mensen die denken dat ze besmet zijn, kunnen zich laten onderzoeken. Ondanks geruchten dat deze testen onbetrouwbaar zouden zijn, zegt Haverkamp dat deze toch voor 99 procent betrouwbaar zijn. Let op: als ze correct en volgens de regels worden afgenomen.

Verschrikkelijke cijfers

Onlangs hebben de Verenigde Naties nieuwe cijfers uitgebracht. Wereldwijd zijn er meer dan 42 miljoen mensen met het hiv- of aids-virus. Dit is nog maar het beginstadium, zeggen de VN; men vreest voor wat de toekomst zal brengen.

Haverkamp: "De toekomst ziet er zeer somber uit. De helft van de besmette mensen is van de vrouwelijke sekse tussen de 18 en 40 jaar." Het zijn naar schatting 19,2 miljoen besmette vrouwen met merendeels kinderen. Het aantal besmettingen zal alleen maar toenemen en de schatting is dat binnenkort 30 miljoen kinderen wees worden.

UNAIDS, het 'aidsbureau' van de VN, bracht ook cijfers uit over de personen die zijn gestorven als gevolg van aids. Het jaar 2002 was zeker turbulent te noemen. Charismatische figuren zorgden voor veel opschudding. Een chaotische instabiele politieke situatie. Een vrij

rondlopende Osama Bin Laden. Brazilië wordt Wereldkampioen voetballen. Een sneeuwuijl wordt ergens in Nederland gesignaleerd.

En 3,1 miljoen aids-doden alleen al in 2002 en 13 miljoen weeskinderen. Het zijn cijfers die in veel gevallen niet doordringen bij de mensen. In totaal zijn er, volgens UNAIDS, meer dan 22 miljoen mensen aan aids overleden.

Een ramp voltrekt zich over de wereldbol. Het is een epidemie die niet de aandacht krijgt die het verdient. Dagelijks sterven er duizenden mensen aan de gevolgen. Het moet wereldwijd doordringen dat dit onacceptabel is.

Medicijn

Het beste medicijn tegen aids is voorkomen om hiv op te lopen. Een goede voorlichting speelt hierbij een grote rol. Haverkamp: "Het is makkelijker om een boodschap over te brengen dan om mensen te behandelen." Pharm Access besteedt inmiddels meer geld aan voorlichting dan aan behandeling.

Uit onderzoek blijkt dat hiv alleen overdraagbaar is als een persoon in aanraking komt met besmet bloed. Dat kan bijvoorbeeld door bloedtransfusies, maar ook door injectiespuiten, seksueel contact en van de moeder op een nog ongeborn of pasgeboren kind.

Veel mensen stellen nog vragen bij de manier van voorlichting: condooms of bijbels? "Ik ken veel Afrikanen die hartstikke gelovig zijn maar toch hiv oplopen. Bijbels

uitdelen en wijzen op een leven van monogamie is in de praktijk niet echt geholpen” aldus Haverkamp. “Wel of niet gelovig. Het maakt niet zoveel uit.”

Cultuuromslag

In onze samenleving is het eigenlijk een beetje normaal geworden om met meerdere vrouwen naar bed te gaan.

Het is een norm met universele karaktertrekjes zonder christelijke waarden. Een monogaam seksleven is in Nederland grotendeels onvindbaar. De spotjes op televisie voor veilig vrijen zijn er niet voor niks.

Uit Europese cijfers over het jaar 2002 blijkt dat 51 procent van de personen met hiv dit hebben opgelopen na heteroseksueel geslachtsverkeer. Bij 36 procent van de gevallen was er sprake van homoseksueel contact. Misschien is een cultuuromslag een goede oplossing. Aids zorgt voor ontwrichting in deze wereld die hunkert naar rust en vrede.

Ontwikkelingslanden lopen achter op het gebied van voorlichting. Het gebrek aan geld en ‘goodwill’ van internationale politieke leiders heeft ervoor gezorgd dat particulieren deze verzorgende taak overnemen. Daar is niks mis mee. Mensen die elkaar helpen is een goede zaak, want dat is hard nodig in veel Afrikaanse landen. Hierbij is ook een taak weggelegd voor de Nederlandse overheid, vindt Haverkamp. “Fondsen steunen en geld geven aan landen die niet de capaciteiten hebben om zelf aan projecten te werken, dat is belangrijk.” Projecten zoals Global Fund, De Wereld Bank en Stop Aids Now hebben als doel fondsen te werven om aids-projecten te steunen. Maar Haverkamp vindt dat de patiënten ook best wat actiever mogen demonstreren en eisen. “In de jaren ’90 waren de mensen actiever, werden er eisen gesteld en dat heeft alleen maar geholpen.”

“Het is makkelijker om een boodschap over te brengen dan om mensen te behandelen.”

Oplossing

Helaas is er nog geen medicijn gevonden om het hiv-virus te doden. Wel zijn er oplossingen gevonden om de verspreiding van dit virus in het bloed te reduceren.

Mensen die het zich kunnen veroorloven om deze behandeling te betalen, moeten constant pillen innemen die ervoor zorgen

dat het hiv-virus wordt geremd. In Nederland wordt de behandeling grotendeels gedekt door het ziekenfonds maar in ontwikkelingslanden is het wel anders. “De medicijnen zijn erg duur. In Afrika kunnen maar weinig mensen deze behandeling betalen. Particulieren die in staat zijn om te betalen hebben een voordeel. Maar er zijn bijna geen voorzieningen, zelfs niet voor de mensen met geld”, zegt Haverkamp.

Veel organisaties houden zich eveneens bezig met het streven naar een veilig, effectief en betaalbaar vaccin. Dat vaccin zou wereldwijd beschikbaar moeten worden gesteld, zodat aids voorgoed uitgebannen zou kunnen worden. Maar de komst van zo’n vaccin zal nog jaren duren, volgens Haverkamp. “Minimaal vijf jaar en het maximum is onbekend.”

Mensen moeten meestal twee à drie keer per dag een handjevol hiv-remmers slikken. Dit kost veel inspanning en ook de neveneffecten kunnen lastig en pijnlijk zijn. Mensen kunnen hun levensduur verlengen met soms vijf jaar maar zelfs met tien jaar.

Ondanks het sombere perspectief blijft er hoop. Voor directe en structurele oplossingen is meer dan geld nodig. Mensen met wilskracht en veel motivatie kunnen het leven van patiënten vaak verzachten. Hopelijk dringt het tot de wereld door dat het onacceptabel is dat ontwikkelingslanden (bijna) geen toegang hebben voor een behandeling met aids-remmers. Een medische cocktail is van levensbelang voor miljoenen mensen.

Een medische cocktail is van levensbelang voor miljoenen mensen

Voor meer informatie over kun je kijken op:

www.stopaidsnow.nl
www.degroteonderneming.nl
aids.pagina.nl
www.unaids.org
www.pharmaccess.org

Een paar weetjes:

- Marihuana zorgt voor verlichting bij aids-patiënten in behandeling
- Wereldwijd dragen 36.000.000 mensen het hiv-virus
- Een kwart van de Zuid-Afrikaanse bevolking heeft hiv
- Elk jaar op 1 december is het Werelds Aids Dag
- Ongeboren baby’s met hiv-besmette moeders hebben een kans van 15 á 25% om besmet te raken
- Door gebruik van hiv-remmers kan een patiënt vaak langer overleven

Van het bestuur...

Door Marcel Benard

De afgelopen periode stond politiek gezien met name in het teken van de oorlog in Irak en de – inmiddels mislukte – formatiepoging tussen CDA en PvdA. Voor Perspectief stonden er ook belangrijke zaken op de agenda, zoals de algemene vergadering en het congres.

foto Rufus de Vries

Algemene vergadering

Op 28 maart werd de ledenvergadering van Perspectief gehouden. De opkomst viel erg tegen: ongeveer 1 % van de leden heeft de moeite genomen naar Amersfoort te komen. Het bestuur vindt dit erg jammer en zoekt naar manieren om dit bij de volgende vergadering beter te laten zijn. Er stonden namelijk belangrijke zaken op het programma, waaronder de benoeming van twee nieuwe bestuursleden, het beleidsplan en de begroting voor 2003.

Bij de begroting werd door leden die betrokken zijn bij diverse lokale werkgroepen een motie ingediend om de contributie te verhogen met twee euro. Het bestuur had al voorgesteld om de contributie met één euro te verhogen, maar de leden wilden dat er meer geld vrijgemaakt zou worden voor het lokale werk en wilden daar een extra euro per persoon voor vragen.

De contributietarieven voor 2003 zijn dan ook vastgesteld op € 7,00 voor leden van 12 tot 17 jaar, € 12,00 voor leden van 18 tot en met 26 en € 17,00 voor mensen van 27 tot en met 30. De andere contributietarieven zijn ongewijzigd. Naast de begroting werd ook het jaarverslag 2002 en het beleidsplan 2003 vastgesteld door de ledenvergadering.

De vergadering stemde in met de voordracht door het bestuur van Peter de Kluijver en Johannes de Jong als nieuwe bestuursleden. Zij gaan zich in het bestuur bezighouden met respectievelijk de portefeuilles Politiek Secretaris en Politiek Secretaris Internationaal. We zijn blij met hun komst in het bestuur.

Dassen

In het vorige nummer van Perspex stond een foto van het bestuur afgedrukt. Hierop zijn verschillende reacties gekomen. Deze reacties kwamen er op neer, dat verschillende leden de foto niet representatief vonden voor de leden. De foto is genomen op de verkiezingsavond van de ChristenUnie, waar de bestuursleden nette kleding gepast vonden. Het bestuur heeft hiermee niet willen suggereren dat het belangrijker zou zijn dan 'gewone' leden, zoals wel gezegd is.

Angola, land van grote olie- en diamantvoorraden. In potentie één van de rijkste landen van Afrika, misschien wel van de wereld. Angola, land van 25 jaar burgeroorlog, aids, hongersnood en grote vluchtelingenkampen. Hoe is dat mogelijk? Minne Prins, netwerkbeheerder in het gewone leven, reisde 5 weken door Angola. Hij vertelt over de lijken in de berm, wat hij zag in de vluchtelingenkampen en de rol van goede communicatiemogelijkheden voor de ontwikkelingshulp.

Een persoonlijk reisverslag: Drie dagen in de binnenlanden van Angola

Mijn ouders zitten nu 1,5 jaar voor ZOA-Vluchtelingen zorg in Angola. Ze wonen in de economische hoofdstad en minst getroffen stad van Angola, Lubango. De stad ligt in het zuiden van het land, terwijl de burgeroorlog zich met name in het midden en noorden afspeelde, in de buurt van de diamanten en olievelden. Mijn vader is onder andere verantwoordelijk voor allerlei logistieke zaken van de projecten die in de binnenlanden worden opgezet en uitgevoerd door de ontwikkelingswerkers ter plaatse. Daarnaast zorgt hij voor de juiste financiële verantwoording van de projecten.

Eind januari 2003 stapte ik op het vliegtuig om mijn ouders te bezoeken. Na een kleine vierentwintig uur vliegen, landde ik in Windhoek. Daar kreeg ik voor het eerst te maken met de vreselijke hitte in Afrika. Het was op de landingsbaan, ik had nog mijn Nederlandse (weliswaar lichte) winterkleden aan, maar toen ik daar uitstapte liep ik tegen een hitte van ongeveer 40 graden aan. En dat is vrij warm! Daar maakte ik ook voor het eerst kennis met midden-Afrika en zijn bureaucratie. Wat een ellende zeg!! Ik heb wel 2 uur moeten wachten tot ik door de douane was en m'n koffers kon ophalen. Om over

mijn visum nog maar te zwijgen...

Om dat visum te regelen moest ik met de taxibus naar Oshakati. Dat zijn van die bussen waar veel te veel mensen en bagage in en op en over gaan. Wat een avontuur zeg! Ik ben onderweg veel dingen tegengekomen, om er maar een aantal op te noemen. Heel veel springbokken, hyena's en schitterende uitzichten op een onvoorstelbaar mooi land. In Oshakati hebben we het visum kunnen regelen en dat wel binnen een halve dag en voor Afrikaanse begrippen is dat behoorlijk rap...

10 februari 2003: Chipindo; de dagelijkse realiteit in een dorpsgemeenschap

's Ochtends vroeg, 10 februari, stapte ik in een wankel (één propeller) MAF-vliegtuigje om een tocht te maken door de binnenlanden van Angola. We gingen daar een

Executeurs en familieleden van geëxecuteerden moeten soms in één gemeenschap wonen

aantal ZOA-projecten bezoeken die gekenmerkt worden door 'resettlement', de reïntegratie van soldaten uit het rebellenleger 'UNITA' in de 'normale' maatschappij. Tegelijkertijd worden grote vluchtelingenstromen teruggebracht naar hun oorspronkelijk woongebied. Zo kan het gebeuren dat executeurs en familieleden van geëxecuteerden in één gemeenschap samen moeten wonen. Dader en slachtoffer zijn opeens burens. Gek genoeg gaat dit redelijk. Mensen kennen geen wraakgevoelens, ze willen vooruitkijken. Wat achter hen ligt is al ellendig genoeg. Het werd ook een reis dwars door het hart van de Afrikaanse problematiek. Onderweg zagen we honger, grote armoede, slechte hygiëne en sterfte. Vaak ziekten die bij ons met een simpel penicillinekuurtje op te lossen zouden zijn geweest.

Wat me het meeste trof waren de verhalen van gewone burgers. Zo vertelde onze tolk Henrique (een jongen van 21) zijn verhaal. Op negenjarige leeftijd zag hij voor zijn ogen hoe een gevechtsvliegtuig de auto, waarin zijn moeder en drie van zijn zussen zaten, aan flarden schoot. Toen we op de plek kwamen waar dit gebeurd is, kon je nog steeds de kogelinslagen in het wegdek zien zitten. Een ander verhaal hoorde ik van de kokkin (35 jaar) van één van de ZOA-projecten in het dorp Chipindo. Ze vertelde dat ze in 15 jaar tijd, drie keer weduwe en twaalf keer moeder is geworden. Alledrie haar echtgenoten en elf van haar kinderen zijn aan oorlogsgeweld overleden. Ze heeft nu nog één dochter over.

Na een paar uur vliegen kwamen we aan in het vluchtelingendorp Chipindo. Het dorp is werkelijk waar compleet kapot geschoten. Van de weinige huizen die nog rechtop staan is geen enkele bewoonbaar. Naast ZOA-Vluchtelingenzorg zijn in Chipindo nog een NGO, de VN en tot voor kort ook Artsen Zonder Grenzen actief. Het dorp heeft een oppervlakte die even groot is als de provincie Utrecht. En met z'n onbegaanbare wegen is het een ontzettend lastig gebied om hulp te verlenen. De rest van de dag heb ik er over gedaan om de gemeenschappen binnen dit dorp te bezoeken. We reden met een auto van ZOA-Vluchtelingenzorg door het gebied en elke keer als we bij een gemeenschap kwamen werd de bevolking bij elkaar geroepen rond de auto. De hulpverleners inventariseren de behoeften van de mensen. Er is een

grote vraag naar zout en zeep, omdat dit de enige twee goederen zijn die ze niet zelf kunnen verbouwen.

Eens in de maand wordt geïnventariseerd hoeveel vluchtelingen zich in het dorp bevinden, omdat er nog dagelijks nieuwe vluchtelingen bij komen. Dat geeft grote problemen met de distributie van hulpgoederen, doordat je door de doorgaande groei van de vluchtelingengemeenschap voortdurend achter de feiten aanloopt.

Je kon de kogelinslagen nog in het wegdek zien zitten

In een vluchtelingenkamp hoef je natuurlijk geen 3-sterrenrestaurant te verwachten, dus er wordt

gegeten wat voor handen is. En dat is niet veel. De maaltijd bestaat avond aan avond uit rijst met tomatensaus, macaroni met tomatensaus, spaghetti met tomatensaus en bij hoge uitzondering uit aardappels met tomatensaus. En dan is er een feestje!

11 februari 2003: lijken in de put

De volgende dag ben ik aan de slag gegaan om een e-mail-systeem aan te leggen, waarmee de hulpverleners vanuit het veld kunnen e-mailen wanneer ze maar willen. Dat is een enorme vooruitgang in de communicatie en het versnelt het hulpverleningsproces enorm. Zonder dit systeem waren de lokale hulpverleners verstoken van communicatie met de buitenwereld, anders dan de schaarse radiocontacten.

Hulpgoederen zijn veel sneller besteld. Voor moeilijke en gevoelige beslissingen die discreet besproken moeten worden hoeven geen dagenlange reizen gemaakt te worden. Er is een veel geregelder contact met het thuisfront, waardoor het voor gezinnen gemakkelijk wordt om in de binnenlanden hulp te gaan verlenen. En ook contacten met medische specialisten zijn bij ongevallen veel sneller en directer te leggen.

De rest van de dag heb ik in de directe omgeving van de ZOA-compound rondgelopen. In het dorp zelf woont geen mens meer. Alle bewoners zijn in de laatste paar jaren van de burgeroorlog weggevlucht toen hun dorp dan weer door de ene en dan weer door de andere strijdende partij onder vuur werd genomen. Naderhand zijn de vluchtelingen gekomen die nu allemaal om het oorspronkelijk dorp heen wonen. Maar het dorp zelf is helemaal verlaten. De kapotgeschoten huizen, scholen en kerken, fonteintjes die niet meer werken en opvallend

genoeg veel waterputten, die laten zien dat het spookdorp Chipindo een redelijk ontwikkeld en rijk dorp was. Aan de restanten zie je nog duidelijk de Portugese invloeden vanuit de koloniale periode van Angola. De projectleider van ZOA-Vluchtelingen­zorg, Peter, vertelt me dat de waterputten geen van alle te gebruiken zijn, omdat het water overal verontreinigd is. Dat komt doordat de rebellen de putten gebruikten als dumpplaats voor de lijken. Dit water zal ook in de toekomst niet bruikbaar zijn.

Het is één van de grote problemen van Angola. Werkelijk overal en nergens liggen lijken begraven en de restanten daarvan dringen door tot in het grondwater. Als je een glas water drinkt zul je er weinig vreemds aan merken, maar het is niet verstandig om dit te drinken. Vooral niet voor een westerling die geen of weinig afweerstoffen heeft voor alle bacteriën die hier in het grondwater kunnen zitten. Al het water moet eerst gezuiverd en gefilterd worden omdat de ontbindende lijken dodelijke ziektes als cholera en tyfus verspreiden via het water.

Met de ondergaande zon ga ik, omdat er totaal niets te doen is, maar naar bed. Als ik in het pikkedonker op mijn bed lig en letterlijk geen hand voor ogen zie, realiseer ik me wat een echte nachtdonkerte eigenlijk is. Zo donker heb ik het in Nederland nog nooit mee gemaakt.

12 februari 2003: 4-wheeldrive in de modder

Vandaag gaan we op reis van Chipindo naar Kaluqumbue, een dorp van slechts 50.000 inwoners. Het was een reis van zo'n acht uur over hobbelige zandwegen. In 25 jaar burgeroorlog is er weinig tot niets gedaan aan onderhoud van, op zich goede, wegen. Veel van de normale wegen zijn niet of nauwelijks berijdbaar. Daarom zijn er naast de 'normale' wegen allerlei secundaire zandwegen gevormd. Deze wegen zijn eigenlijk alleen maar geschikt voor wendbare 4-wheeldrive voertuigen. Vooral in tijden van regen zijn het grote modderpoelen met enorme diepe kuilen en plassen. Het weinige Angolese handelsvervoer dat er is, maakt echter wel vaak gebruik van gewone vrachtwagens. Auto's

Wat me het meest is bijgebleven is de vriendelijkheid van de mensen

die in Nederland vaak allang niet meer door de APK zouden komen, zijn hier tot de nok toe en hoger gevuld met allerlei handelswaren. Vaak zitten er mensen op het dak van de vrachtwagens om de gammele spullen bij elkaar te houden. Dat dit niet goed kan gaan kwamen we ongeveer halverwege onze reis tegen in de vorm van een omgeval­len vrachtwagen. Maar geen nood, met man en macht en hulp van een grote legertruck werd de auto uit de modder getrokken, waarna het zijn reis kon vervolgen.

Onderweg werden we ook hard geconfronteerd met de realiteit van de burgeroorlog. De chauffeur waarschuwde ons dat de weg het enige veilige stukje land was. De enige veilige strook grond in een landschap dat bezaaid ligt met landmijnen. Aan de oppervlakte een schitterend panorama met een fantastische natuur, maar vlak daaronder de onzichtbare explosieven en hun slachtoffers. De skeletten kunnen niet begraven worden omdat de grond levensgevaarlijk en daardoor onbegaanbaar is.

Geen zwaarden, maar ploegscharen

Wat ik vooral heb ontdekt in de binnenlanden is dat armoede vreselijk relatief is. In Lubango hebben mensen lang niet altijd stromend water of elektriciteit, maar men is tevreden en dat merk je eigenlijk aan alles. Terwijl wij rijke westerlingen Lubango al arm vinden is het een paradijs vergeleken bij de dorpen waar ik geweest ben.

Wat me het meest is bijgebleven is de vriendelijkheid van de mensen. Ondanks vele jaren burgeroorlog kunnen mensen het toch nog opbrengen om 'gewoon' met elkaar te gaan samenleven en elkaars burens te worden. Mensen verlangen ernaar om in vrede te leven en zet-

ten daarbij, hoe moeilijk ook, gevoelens van haat en wraak opzij. Een kindsoldaat zit gewoon weer op school en soldaten worden boer of werken keihard om hun zoons naar school te kunnen sturen.

Kindsoldaten

Uit een rapport van de Coalitie tegen het gebruik van Kindsoldaten bleek dat er momenteel in heel Afrika meer dan 120.000 kinderen van onder de 18 jaar deelnemen aan gewapende conflicten. Er zijn zelfs kinderen bij die niet ouder zijn dan zeven of acht jaar. In Algerije, Angola, Burundi, Kongo Brazzaville, de Democratische Republiek Kongo, Liberia, Rwanda, Sierra Leone, Soedan en Oeganda is het probleem het grootst. Kinderen worden ontvoerd door milities, maar ook Afrikaanse overheden stoppen kinderen onder dwang in haar leger.

Leon Meijer is chef de bureau en beleidsmedewerker van de Eurofractie ChristenUnie-SGP op de terreinen landbouw en plattelandontwikkeling en visserij. Met ingang van deze Perspex vind je hem op deze plek.

Illusiepolitiek

De 'containment policy' van Veerman heeft niet gewerkt. Zijn aanpak van isolatie bevat inmiddels voldoende ingrediënten voor Chicken run II. Met een pluimvee-uitgaansverbod en kippenvrije bufferzones wilde Veerman de Gelderse Vallei afsluiten van de gevederde buitenwereld. Helaas duikt het virus op in Limburg. Zonder bemoeienis van de Veiligheidsraad stuurt Veerman het leger erop af. De troepenopbouw in de regio verloopt volgens de burgemeester van Ospel tergend langzaam. Het 42ste tankbataljon uit Havelte is ruim een etmaal onderweg, maar goed dat ze niet naar Basra moeten. Het Belgisch leger, gestationeerd op granaatworpafstand, had sneller ter plaatse kunnen zijn. Premier Verhofstad, fel voorstander van een snelle Europese reactiemacht, is echter pertinent tegen de inzet van zijn leger in internationale conflicten. Geheel tegen gangbare militaire strategieën in kiest Veerman voor het ruimen van binnenuit: hij begint bij de haard en ruimt vervolgens naar buiten toe.

Gepensioneerde analisten en zelf verklaarde specialisten melden dagelijks bij het NOS journaal dat je van buiten naar binnen moet ruimen. Ze verbazen zich overigens wel over meerdere militaire strategieën. Veerman trekt zich er niets van aan. En terwijl er op de straten van Amsterdam geen haan naar kraait, worden miljoenen van zijn soortgenoten vergast.

In een ander deel van de wereld heeft containment policy ook niet gewerkt. Althans zo meent men van Anglo-Amerikaanse zijde. Niet iedereen is daar van overtuigd. Nederlandse politici die van oudsher meer met Moskou gelieerd waren, kunnen hun anti-Amerikanisme niet zomaar opzij zetten. Datzelfde geldt voor wereldmachten uit de antieke oudheid. De Franse president Chirac, wiens

troepen net terugkeren uit Ivoorkust waar ze orde en rust herstelden zonder VN mandaat, gunt Saddam meer tijd. Chirac kent Irak, hij tekende voor de levering van een kerncentrale die in 1981 door de Israëli's werd gebombardeerd. Een vooruitziende blik van een profetisch volk. Schröder is überhaupt tegen oorlog. De Duitse geschiedenis is tenslotte een schoolvoorbeeld van hoelang je een dictator met rust moet laten. Ook Poetin die zojuist Tsjetsjenië nog bezocht heeft, ziet niets in een aanval op het toch altijd met olie betalende Irakese regime.

Nederland steunt de oorlog alleen politiek. Dankzij kolonel Jan Blom weet de wereld niet meer wat dat betekent. Niemand is voor een oorlog, maar beweren dat de containment policy werkt, is beweren dat het vogelpestvirus beperkt is tot de Gelderse Vallei. Illusiepolitiek van het soort Al-Shahaf, Iraaks minister van ontkenning: "There are no Americans in Bagdad." Ik kies graag een betrouwbaarder woordvoerder: Rouvoet spreekt voor mij!

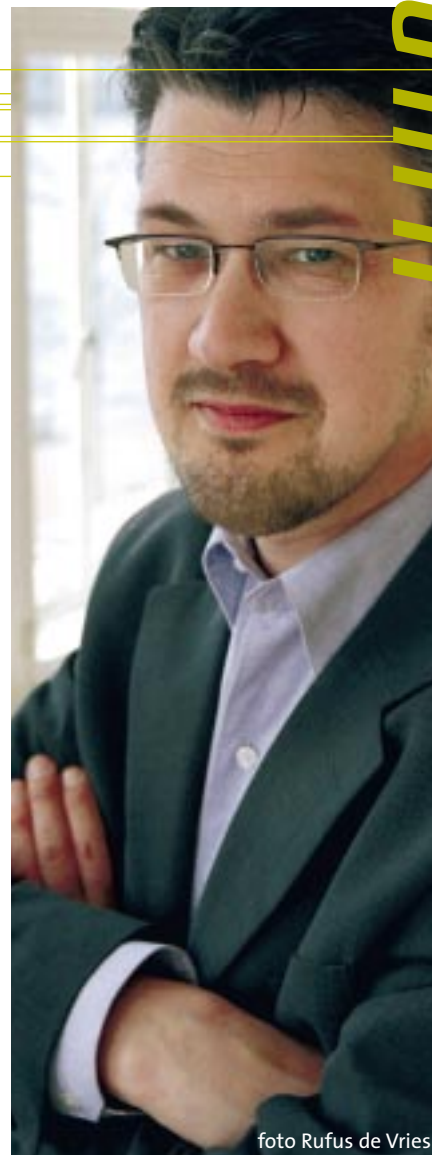

foto Rufus de Vries

In deze rubriek gaat **Perspectief-voorzitter Marcel Benard** in debat met de voorzitter van een andere politieke jongerenorganisatie. Voor dit nummer bond hij de strijd aan met **Wouter Wijnmaalen**, voorzitter van de Jonge Fortuynisten.

Marcel: Ik vermijd liever het gebruik van de term 'nieuwe politiek', want wat ik er van gezien heb, was bepaald niet nieuw. Het behartigen van eigen belangen en het bovenaan stellen van de 'Not in my back yard'-gedachte is beslist al ouder dan een à twee jaar.

Laat ik echter beginnen met een positieve opmerking. Ik waardeer het streven van de LPF naar minder overheidsbureaucratisme. Daarin staan ChristenUnie en LPF dicht bij elkaar. Met name in gebieden als het onderwijs en de zorg moet het bureaucratisme teruggedrongen worden.

Over het algemeen genomen heeft de politiek van nieuwe partijen als Leefbaar Nederland en de LPF gefaald. Niemand is in staat gebleken na de gruwelijke moord op Pim Fortuyn een zelfde aantrekkingskracht uit te oefenen op burgers en

foto's: Rufus de Vries

De nieuwe politiek heeft gefaald

partijgenoten. Het gebrek aan een samenbindende politieke inhoud zorgde voor ruzies en mooie mediatijden. Het zou komisch zijn om te zien als het voor het land niet zo triest was.

Wouter: Ik ben het niet eens met de vergelijking van de term 'nieuwe politiek' zoals gevoerd door de LPF en het behartigen van eigen belang en het bovenaanstellen van de 'Not in my back yard'-gedachte. Deze vergelijking is nergens op gebaseerd. Weliswaar is er veel gerotzooi geweest. Echter had dit te maken met een aantal factoren. Zo is de LPF een nieuwe partij met alle problemen van dien, is de lijsttrekker vermoord, bestond de fractie uit 26 "managers" die altijd eigen baas zijn geweest en nu ineens in teamverband moesten werken, was er geen politieke ervaring, heeft de media ook niet echt in ons voordeel gewerkt en tal van andere oorzaken die het geruzie kunnen verklaren. Natuurlijk waren er ook een aantal mensen die gewoon niet geschikt waren om te functioneren als politicus. Deze problemen hebben geen enkel verband met de term 'nieuwe politiek'. De nieuwe politiek houdt in dat de burger weer betrokken is, dat mensen weer naar de stembus gaan, mensen het nieuws weer gaan volgen, weer geïnteresseerd zijn in de politiek. En hierin heeft de nieuwe politiek zeker niet gefaald. De bevolking is zich sinds de opkomst van de Lijst Pim Fortuyn veel meer gaan interesseren voor de poli-

तिक dan voorheen. Een tweede aspect van de nieuwe politiek is het verminderen van bureaucratie. Niet alleen op de departementen, maar ook in de Tweede Kamer. Door oeverloze procedures en regels wordt het debat ondermijnd en is de twee-

de kamer een saai grijs gebeuren waarbij het voor de normale man op straat erg moeilijk is om zich hiervoor te interesseren. De tweede kamer is één groot ritueel om minister Nawijn te citeren. Het feit dat direct de volgende dag de gehele tweede kamer en de regering een hele dag heeft besteed aan het ouwehoeren over dat Nawijn dat niet had mogen zeggen stelt Nawijn al in het gelijk. Deze verloren dag had besteed kunnen worden aan belangrijker zaken. Een derde aspect van nieuwe politiek is de pragmatische non-ideologische aanpak waarbij ook het eeuwenoude links/rechts spectrum doorbroken wordt. Oplossingen worden niet meer gezocht in de eigen ideologie wat zijn beperkingen heeft. De basis van politiek bedrijven is in de nieuwe politiek het analyseren van de problemen die in de samenleving spelen. Hierom is het ook van belang dat goed naar de burger wordt geluisterd. De zogenaamde proefballonnen komen hier goed van pas. Nadat problemen gesignaleerd zijn worden alle mogelijke oplossingen op een rijtje gezet waarna een selectie wordt gemaakt om tot een paar oplossingen te komen welke de beste oplossing bieden. Veel wetten zijn dan ook al eeuwenoud en al lang niet meer van toepassing op de huidige samenleving. Dit in tegenstelling tot de aanpak van de oude politiek waarbij in de eigen ideologie en in het eigen

"De nieuwe politiek houdt in dat de burger weer betrokken is, weer naar de stembus gaat en het nieuws weer gaat volgen"

rechts/links spectrum naar een oplossing wordt gezocht, waarbij dit plaatsvindt in achterkamertjes, zonder volksraadpleging.

Marcel: Het is nog maar de vraag of burgers meer betrokken zijn geraakt bij de politiek. Er is weliswaar veel gepraat over Pim Fortuyn, over Harry Potter, over Heinsbroeks waarden en over de vliegtuigspottende Herben, maar dat is voor mij nog

geen betrokkenheid bij de politiek. Die betrokkenheid moet blijken uit een meedenken over problemen in de samenleving. Dat is naar mijn smaak veel te weinig gedaan door burgers. En de politieke punten waar men dan warm voor loopt (veiligheid, immigratie, buitenlanders) worden dan ook nog eens puur benaderd vanuit de eigen problemen. Zo'n benadering – die ik een 'Not in my back yard'-benadering noem – kan niet verder komen dan het over de heg gooien van de problemen. Mensen moeten begrijpen dat burgerschap niet alleen rechten, maar ook plichten met zich meebrengt. Dit alles neemt uiteraard niet weg, dat er problemen zijn die serieus genomen moeten worden door politici. De problemen in zorg en onderwijs en de problemen rondom veiligheid moeten aangepakt worden met alle mogelijke middelen. In het bestrijden van problemen mogen democratische spelregels echter niet zomaar overboord gegooid worden. De

opkijken als zij enkele rechten kwijt raken. Iemand die een moord pleegt hoeft in de gevangenis niet als prins behandeld te worden en hoeft wat mij betreft ook geen overdreven privacy rechten te hebben zoals nu het geval is. De nadruk moet gelegd worden op de slachtoffers en niet op de daders zoals nu het geval is. Dit zorgt er namelijk ook voor dat mensen het vertrouwen in de politiek kwijt raken. Mensen snappen het rechtssysteem niet meer en gooien de knuppel in het hoenderhok en geven de hoop op. De politiek moet er juist voor zorgen dat een systeem wordt gecreëerd waarin mensen vertrouwen KUNNEN hebben, en stoppen met het verdedigen van systemen die gefaald hebben. In plaats van de verdediging te kiezen zouden zij het systeem juist moeten verbeteren, wijzigen. Natuurlijk moet de regering aanspreekbaar zijn op uitlatingen van ministers, maar dit moet niet overdreven worden en alleen gebeuren als er daadwerkelijk

“Nieuwe politiek is de pragmatische non-ideologische aanpak, waarbij ook het eeuwenoude links/rechts spectrum doorbroken wordt”

regering moet aanspreekbaar zijn op uitlatingen van ministers. Politiek moet met meer waarden rekening houden dan alleen met efficiëntie en doeltreffendheid, denk bijvoorbeeld aan wetmatigheid, rechtvaardigheid, gelijkheid en privacy. Een overheid die alleen maar efficiënt wil zijn, is voor burgers een grotere ramp dan een overheid die geld verspilt omdat democratische procedures gevolgd moeten worden.

Wouter: Het is juist niet erg als er ook met enige humor over politiek wordt gepraat, want dit houdt de mensen bij de les. En zorgt ervoor dat mensen ook beter opletten als het over belangrijke zaken gaat. Humor is dan ook een goed middel om de politiek wat aantrekkelijker te maken. Het moet geen regentengebeuren zijn dat alleen door enkele intellectuelen te volgen is, dat is de arrogante houding “Wij weten het wel beter, de burger is maar dom”. Met het feit dat het burgerschap ook plichten met zich meebrengt ben ik het volkomen eens. Dit moet dan ook veel meer benadrukt worden en mensen die hun plichten niet nakomen moeten ook niet gek

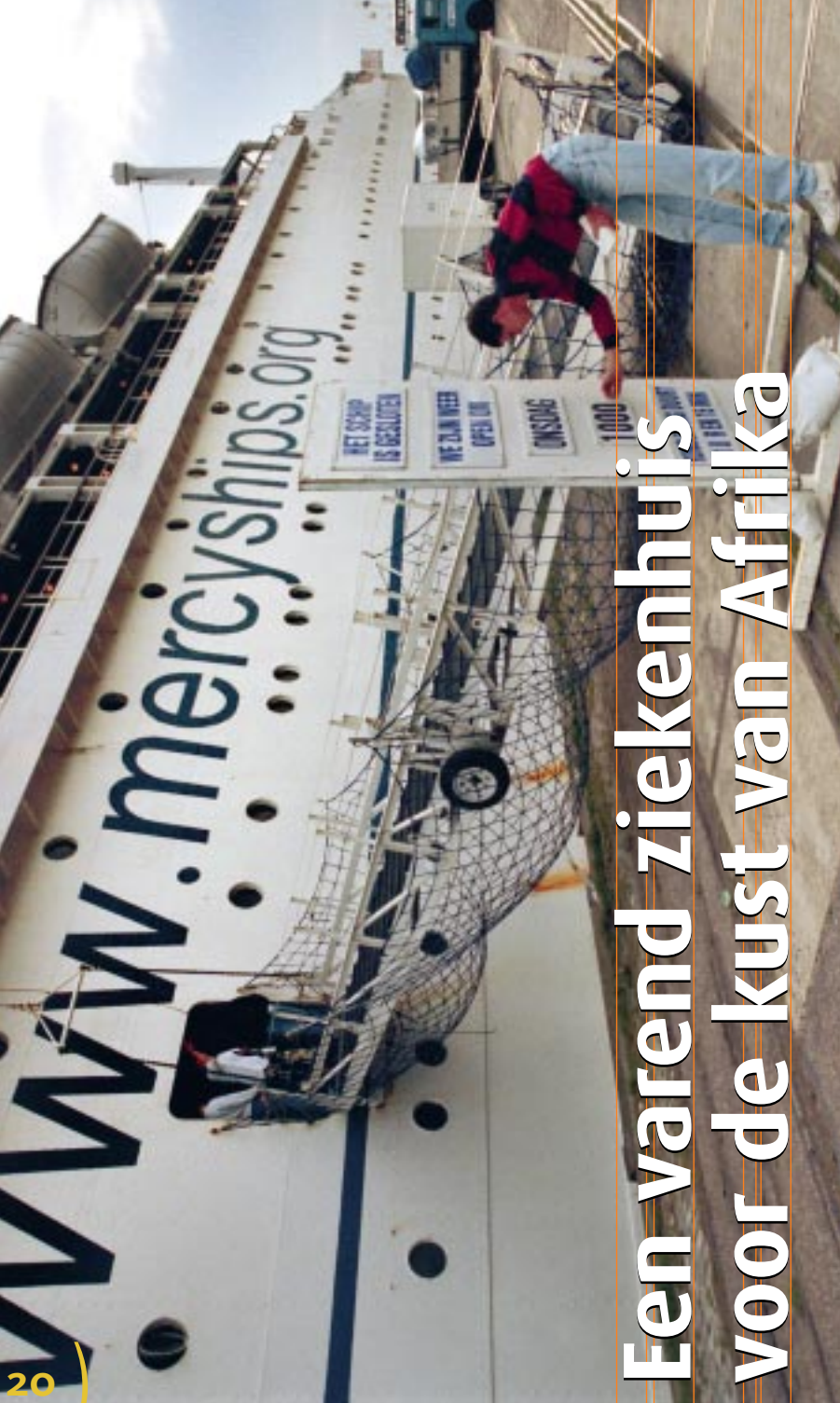
wat aan de hand is. De manier waarop dit nu gebeurt komt erg kinderachtig over. Natuurlijk heb ik niet gezegd dat we alles overboord moeten gooien en ons alleen nog maar moeten richten op de efficiëntie. Er moet een balans gevonden worden in efficiëntie en regels. Naar mijn mening zijn in de huidige situatie veel te veel regels.

Marcel: Waar systemen falen, moeten ze inderdaad veranderd worden. Gelukkig zie je in dat er meer meespeelt dan alleen maar efficiëntie. Dat brengt soms met zich mee dat bepaalde veranderingen niet of niet zo snel doorgevoerd kunnen worden. Maar zoals ik ook in het begin al zei, moet er waar dat mogelijk is gewerkt worden aan minder regelrang. De stelling is echter dat de 'nieuwe' politiek gefaald heeft. Daarvan blij ik zeggen dat die klopt omdat ook de 'nieuwe' politiek niet het vertrouwen in de politiek heeft terug kunnen brengen.

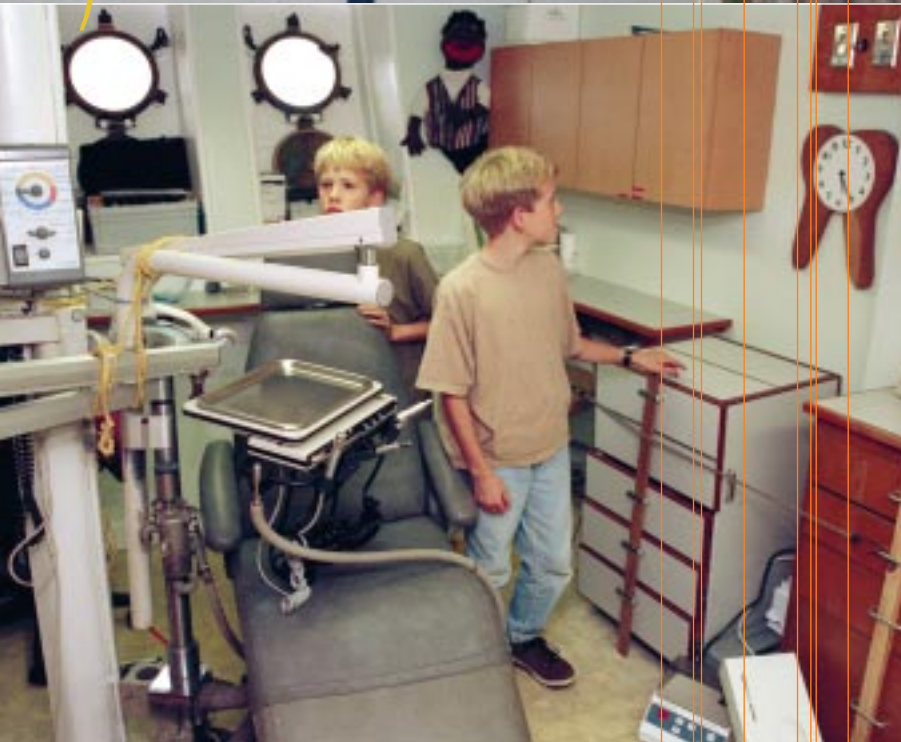
Wouter: Daar ben ik het niet mee eens. Het is nu nog veel te vroeg om te zeggen dat de 'nieuwe' politiek gefaald heeft. We zijn net van start gegaan. Verschillende dingen zijn in gang gezet. Het terugdringen van bureaucratie is het onderwerp van de dag, terwijl dit voorheen door geen enkele andere partij naar voren werd gebracht. Het kost even tijd om in Den Haag de boel schoon te vegen, maar er is een start gemaakt en er moet nog heel veel gebeuren. We zullen over 4 jaar kunnen evalueren of het gewerkt heeft of niet.

Marcel: Nogmaals, ik ben blij met de inzet van de LPF op het punt van de bestrijding van overbodige bureaucratie. De ChristenUnie had dat al in het programma staan toen de LPF nog niet eens bestond, dus laten we naast elkaar strijden voor het terugdringen van onnodige regels. Het springende punt is, dat kiezers zich in januari al niet meer aangesproken voelden door de 'nieuwe' politiek. De vlucht van het LPF via de SP naar de PvdA toonde dit aan. Het vertrouwen is zoek en de 'nieuwe' politiek heeft hierin gefaald.

Een varend ziekenhuis voor de kust van Afrika

Mercy Ships is een unieke christelijke organisatie die zeewaardige hospitaalschepen gebruikt voor hulpverlening en ontwikkelings samenwerking in gebieden waar de armsten van de wereld in diepe nood verkeren door armoede en / of rampen. De missie van Mercy Ships is het voorbeeld van Jezus Christus volgen zoals verwoord in Mattheüs 11: de twee handen van het evangelie lichamenlijk en geestelijk.

Door Karla Derks - Wolthuizen

Mercy Ships vaart over de hele wereld om hulp te verlenen aan de allerarmsten. De organisatie werkt met grote varende hospitaalschepen:

Anastasis, Africa Mercy en Caribbean Mercy. De Anastasis, het grootste schip, is al sinds 1983 in de vaart. De schepen beschikken onder andere over operatiekamers, ziekenzalen, röntgenapparatuur en tandartspraktijken. Op jaarbasis worden er ongeveer 1400 operaties uitgevoerd en worden er een paar honderdduizend mensen bereikt door de projecten. Het doel om jaarlijks een miljoen mensen te helpen komt dichterbij.

De bemanning van een schip bestaat uit koks, scheepsofficieren, verpleegkundigen, schoonmakers, artsen en chirurgen, boordwerktuigkundigen, leraren, kortom alles wat een kleine stad nodig zou hebben om een tijdje zonder hulp van buitenaf rond te kunnen komen. En dat zijn het: kleine varende steden met een 'inwoneraantal' variërend van 400 op het grootste schip tot 160 op het kleinste schip.

De Anastasis vaart op Afrika. Het schip wordt, net als de andere schepen, bemand door vrijwilligers. Van kok tot chirurg. Het bijzondere aan deze bemanning is dat ze hun kost en inwoning op het schip zelf betalen. Bedragen die oplopen van ongeveer 300 tot 600 euro per maand, afhankelijk van de tijd die men aan boord is.

Op uitnodiging wordt de lokale bevolking gescreend voor een tandheelkundige behandeling en worden dan vervolgspraken gemaakt. In Sierra Leone werd met 150 mensen een vervolgspraak gemaakt. In die periode werd door het Dental

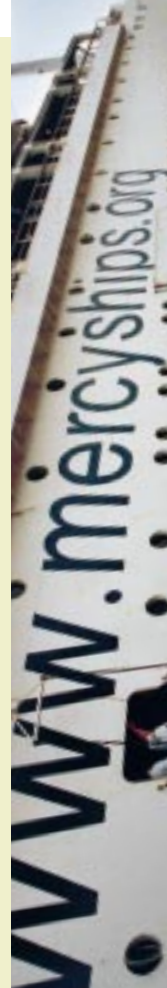
Team en de lokale tandarts de (kostenloze) tandheelkundige behandelingen verricht en aandacht besteed aan bijscholing, opleiding van tandartsassistenten en voorlichting aan patiënten en op scholen.

In veel landen is het voor de mensen niet mogelijk om operaties te ondergaan. In de meeste Europese landen kosten deze operaties vele duizenden euro's. Bij Mercy Ships kost eenzelfde operatie aan boord van een schip slechts 150 euro.

De medische hulpverlening wordt waar mogelijk gecombineerd met ontwikkeling en scholing. Er wordt samen met de lokale bevolking gewerkt aan projecten op het gebied van landbouw, medische verzorging, hygiëne, (bij)scholing en voorlichting. Zo werd in Sierra Leone een prothesekliniek opgericht, aangestuurd door Mercy Ships, maar zeker 80% van de arbeidskrachten is afkomstig uit de lokale bevolking. Binnen een jaar moet de kliniek zelfstandig verder kunnen draaien. Een ander voorbeeld is het inzetten van lokale chirurgen bij de operaties op het schip. Door hen mee te laten kijken en te laten opereren kan nieuwe kennis worden overgedragen.

Mercy Ships vervoert niet alleen mensen en materialen. In november vorig jaar nam de Anastasis 185 geiten en schapen mee aan boord. Geen Nederlandse geiten en schapen, want die kunnen niet overleven in het Afrikaanse klimaat. De dieren werden in het ene Afrikaanse land aan boord genomen en verplaatst naar Sierra Leone, die door de burgeroorlog een groot deel van de veestapel verloor. De dieren werden verdeeld onder 160 gezinnen, die door het Mercy Shipteam werden getraind in de verzorging van het vee.

Mercy Ships verkrijgt haar inkomsten uit giften. Die giften bestaan niet alleen maar uit geld, maar worden ook in natura geschonken. Je kunt dan denken aan medicijnen, computers, olie, voedsel, medische en technische apparatuur. Toen de heer Pronk, oud minister van ontwikkelingssamenwerking, hoorde van de organisatie, bezocht hij het schip een aantal keren in Afrika. Blijkbaar onder de indruk van wat hij daar zag, deed hij bij aankomst in Nederland direct een schenking. De organisatie wordt vrijwel overal door regeringen uitgenodigd. Het voordeel daarvan is dat bij een bezoek het gehele land betrokken is.

Mercy Ships kan alleen opereren in landen waar geen oorlog (meer) is. Afrikaanse landen zijn gebaat bij stabiele regeringen. Ghana is daar een goed voorbeeld van en daar gaat het nu goed. De directeur van de Nederlandse tak van Mercy Ships roept iedereen op om goed geïnformeerd te blijven over de problematiek in Afrika, maar ook in de rest van de wereld. Wij mogen leren van de motivatie en opgewektheid van de mensen in nood en hun drang tot leven. Afrika mag nooit bestempeld worden als opgegeven continent!

Welmoed Dijkstra (27) ging al twee keer mee op de Anastasis

“Via mijn studentenvereniging kwam ik in contact met iemand die mee geweest was op de Anastasis. Toen het schip voor een aantal weken in de haven van Den Helder lag, nodigde ze mij uit een bezoek aan het schip te brengen. Ik vond het allemaal wel leuk en aardig, maar het leek me niets voor mij. Tijdens mijn studie wilde ik wel eens iets anders doen, er even een poosje tussenuit. Ik zette mijn studie een half jaar stil om te kijken of het werk in de zending of de ontwikkelingshulp iets voor mij zou zijn. En toen kwam ik weer in contact met Mercy Ships. Ik ben toen voor vier maanden mee geweest als keukenhulp. En dat was geweldig.

Na mijn studie kreeg ik de kans om via de Anastasis als receptioniste bij een tandartspraktijk te werken. Dat trok mij erg omdat ik ook de kans kreeg om met de lokale bevolking te werken. Ik ben toen geld gaan inzamelen, omdat je de kost en inwoning zelf moet betalen. Dat was moeilijk. Je voelt je een bedelaar, maar aan de andere kant voelde ik dat God deze weg met mij wilde gaan. Toen ik aan

boord van het schip ging had ik genoeg om twee maanden aan boord te blijven, maar uiteindelijk heb ik zoveel van iedereen gekregen dat ik de volle acht maanden kon blijven. Het heeft mijn leven erg veranderd. Je leert in afhankelijkheid te leven. Om afhankelijk te zijn van giften, maar juist ook van God. Van de Afrikanen heb ik ook zoveel geleerd. Dat mensen 3 of 4 dagen in de rij staan voor de tandarts omdat ze pijn hebben... En ondanks alles blijven ze altijd vrolijk en optimistisch. Het was erg bijzonder om dat mee te maken.

Ik kijk nu anders tegen Nederland aan. Materialisme is niet meer belangrijk. Dat mensen zich druk maken om hun huis, hun auto, hun carrière; ik kan me er zo weinig bij voorstellen. Het heeft mijn geloof ook sterker gemaakt. Ik heb op de Anastasis ervaren hoeveel kracht er uitgaat van het gebed en ik voel me nu veel afhankelijker van God. Hij wil Zijn weg met mij gaan. In de toekomst zou ik graag weer in de zending willen werken, maar momenteel heb ik een baan in Nederland.”

Nederland en Europa kopen onrecht af

Door drs. Cors Visser

Het zal misschien verbazen, maar ieder jaar gaat er een netto geldstroom van de armste landen naar de rijke landen. Hoewel er vele miljarden aan hulpprojecten gegeven wordt, verdienen westerse economieën nog veel meer aan de relaties met Derde Wereldlanden.

Discussies over ontwikkelingssamenwerking of armoedebestrijding mogen dan ook niet verzanden in alleen gesteggel over percentages van het BNP voor ontwikkelingssamenwerking. Vandaar dat het wetenschappelijk instituut van de ChristenUnie een studie heeft gedaan naar armoedebestrijding. Dit denkwerk van beleidsmakers, politici en ontwikkelingswerkers uit en om de partij resulteerde in de publicatie *Gedeelde wereld, christelijke politiek en armoedebestrijding*. Het boekje is op 18 oktober vorig jaar aangeboden aan de staatssecretaris voor ontwikkelingssamenwerking, mw. A. van Ardenne.

Herstellen van onrecht

Centraal in het boek staat dat armoedebestrijding veel meer is dan alleen het uitdelen van voedsel en het bevorderen van landbouwprojecten e.d. Ontwikkelingssamenwerking, armoedebestrijding gaat in de eerste plaats om het herstellen van onrecht. Zo bestaan er nog veel structuren die arme landen arm houden. En wie houden die structuren in stand? Wij, in het rijke Westen. Door Europese subsidies op producten, met name landbouwproducten, kunnen deze onder de wereldmarktprijs gedumpt worden in Derde Wereldlanden. Daardoor hebben de plaatselijke producenten nauwelijks afzetmogelijkheden. Door het dumpen van gesubsidieerde melkpoeder is bijvoorbeeld een groot deel van de melkveehouderij op Jamaica ten gronde gegaan. Maar er zijn nog veel meer handelsbelemmeringen. Afschaffing van deze belemmeringen levert volgens het Landbouw Economisch Instituut jaarlijks 40 miljard dollar op voor de armste landen. NOVIB komt zelfs uit op 100 miljard dollar. Daar steekt de 4 miljard dollar van de Nederlandse regering aan ontwikkelingssamenwerking schril bij af.

Domweg eigenbelang

De belangrijkste reden om deze handelsbelemmeringen niet af te breken is domweg eigenbelang: het schaadt de binnenlandse economie. Overigens moeten we niet te naïef vertrouwen op liberalisering, daar moeten wel goede randvoorwaarden voor zijn (zie daarvoor het laatste nummer van *Denkwijzer*). Gerechtigheid, daar moeten de discussies om draaien. Juist vanwege die insteek kan de ChristenUnie haar profiel duidelijk maken. De voorstellen in *Gedeelde wereld* richten zich daar op. Niet alleen hulp geven, maar mensen de mogelijkheid bieden zichzelf te ontplooien. Door het opheffen van handelsbelemmeringen, door het bijstaan in het opbouwen van de economie, door geen hulp te geven aan corrupte landen en door meer nadruk te leggen op de rol van (levensbeschouwelijke) maatschappelijke organisaties, zowel de Nederlandse als die in Derde Wereldlanden. Armoedebestrijding is niet gebaat bij eigenbelang, maar ook niet bij politiek van de goede bedoelingen.

Cors Visser is beleidsmedewerker van de Mr. G. Groen van Prinsterer stichting, het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie.

Het boek *Gedeelde Wereld* is voor € 12,50 te koop bij het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie: 033- 422 69 64 / www.wi.christenunie.nl

BLIK OP...

Voor de provincies Utrecht, Gelderland, Drenthe, Limburg en Zeeland zoekt Perspectief **regionaal contactpersonen**

Als regionaal contactpersoon ben jij het aanspreekpunt voor (potentiële) leden die graag actief willen worden in een lokale afdeling. Je begeleidt de lokale afdelingen in de oprichting en bent het aanspreekpunt voor al hun vragen. Daarnaast maak je deel uit van de commissie Intern. In deze commissie wordt nagedacht over het beleid voor lokale afdelingen.

Wij zoeken enthousiaste Perspectief'ers die:

- het leuk vinden om te organiseren
- goed met jongeren om kunnen gaan
- enthousiast, doortastend en sociaal bewogen zijn
- makkelijk contacten kunnen leggen en deze kunnen onderhouden

Heb je interesse in deze of andere functies binnen Perspectief of wil je nog meer informatie, bel dan met Klaas Pieter Derks (050-5281055) of stuur een mail naar kpderks@hetnet.nl.

Altijd al actief willen zijn binnen Perspectief? Dan is dit je kans.

Politieke Verdieping zoekt

commissieleden

die hun kennis willen gebruiken om Perspectief meer inhoud te geven.

Je kunt bijvoorbeeld met enkele andere jongeren onderzoek doen op het gebied van jouw interesse. Dit zal op projectbasis worden gedaan. Zo heb je een duidelijk doel, en aan het eind van de rit een product in handen. Gevraagd wordt een voldoende hoog denkniveau en kennis op het bewuste terrein.

Mogelijkheden zijn:

- Werkgroep Economie
- Werkgroep Hoger onderwijs
- Werkgroep Bestuur

Maar heb je eigen ideeën? Die zijn ook van harte welkom. Je kunt op elk willekeurig onderdeel ons politiek programma HOUVAST.NL tegen het licht houden. Zo blijft het actueel en volledig.

Heb je interesse, mail of bel dan, met vermelding van je leeftijd, opleiding en een korte motivatie. Laat ook weten wat je zou willen doen. Mailen kan naar peterdekluyver@zonnet.nl. Of bellen naar 06 – 52 06 66 65.

...DE TOEKOMST!

CHRISTELIJK POLITIEK E-ZINE
WWW.EBATE.NL

EBATE IS EEN CHRISTELIJK POLITIEK E-ZINE DAT ELKE TWEE WEKEN VERSCHIJNT. BIJDAGEN IN EBATE WORDEN OP PERSOONLIJKE TITEL GESCHREVEN. OP DE SITE KAN WORDEN GEDEBATEERD OVER ARTIKELLEN EN STELLINGEN UIT EBATE EN NIEUWE DISCUSSIES KUNNEN WORDEN GESTART.

EBATE IS ER VOOR JOU: JIJ KUNT JOUW IDEEËN OVER (CHRISTELIJKE) POLITIEK EN DE SAMENLEVING OP EEN CONSTRUCTIEVE WIJZE VENTILEREN. EBATE WIL PRIKKELEN EN ONTWIJKT DAARBIJ GEEN POLITIEK GEVOELIGE ISSUES. EBATE RICHT ZICH OP DE ACTUALITEIT EN KIJKT OOK VOORUIT.

LOG IN, DOE MEE, DISCUSSIEER MEE
OP WWW.EBATE.NL

EBATE IS EEN UITGAVE VAN PERSPECTIEF, CHRISTENUNIE-JONGEREN EN WORDT VERZORGD DOOR EEN ONAFHANKELIJKE REDACTIE.

Het nieuwe blad van Perspectief, voor jongeren van 12 tot 16 jaar

Vind jij
SPEKTAKEL
ook zo'n spetterend blad?

BON En wil jij ook elk kwartaal >>>>>

- Ja**, ik word lid van Perspectief en ik ontvang **SPEKTAKEL** 4x per jaar
- Ik wil **meer info** ontvangen over **Perspectief-ChristenUnie jongeren**

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Tel: _____

E-mail: _____

Geboortedatum: _____

cool politiek
nieuws in je brievenbus?

Das een **makkie!**

FF invullen,
en het wordt voor je geregeld.

Perspectief

ChristenUnie-jongeren

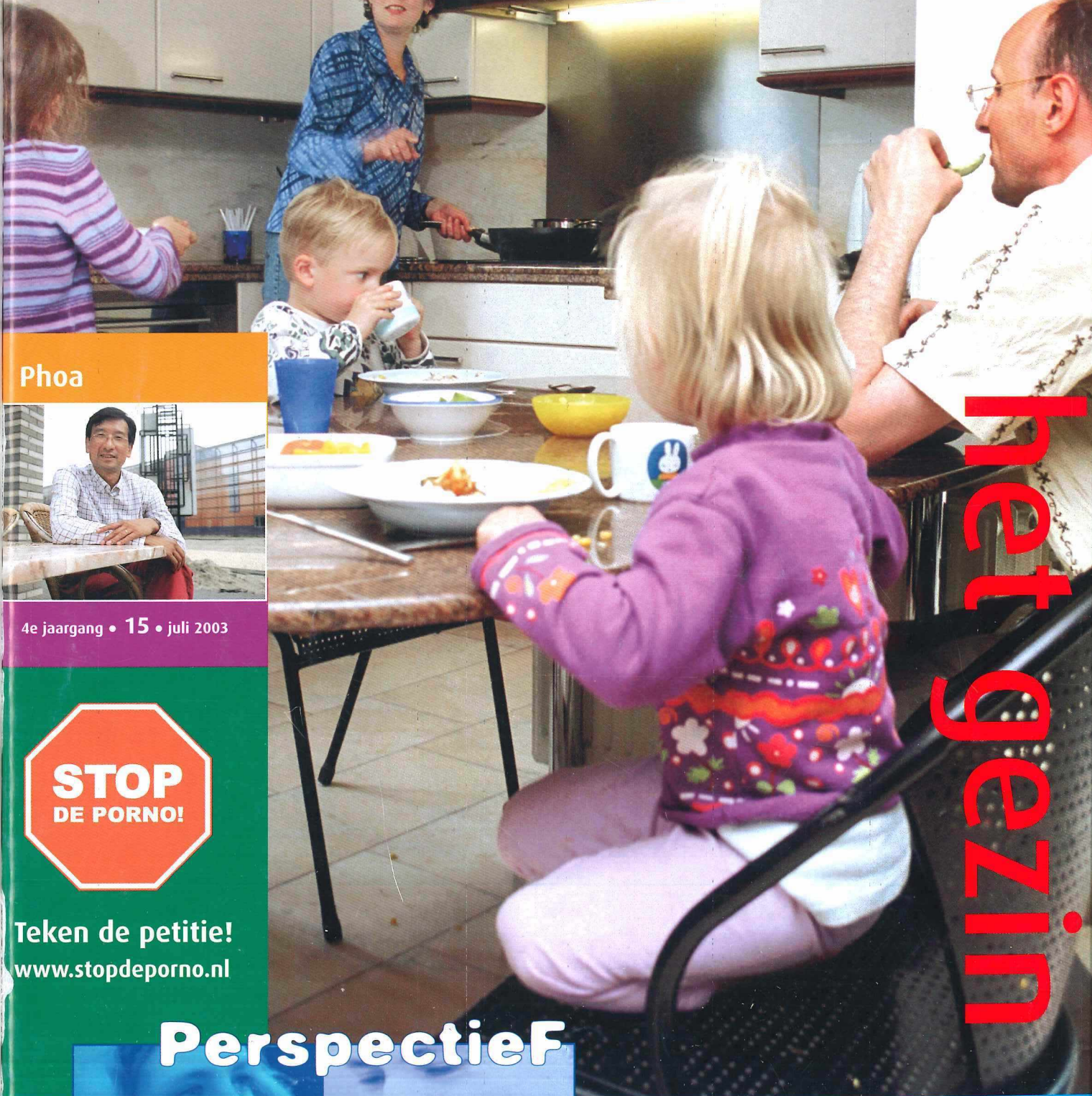
Stuur deze bon in een envelop naar Perspectief o.v.v.

SPEKTAKEL, Postbus 439 • 3800 AK Amersfoort

>>> >>>>> www.perspectief.nu

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Perspex

Phoa

4e jaargang • 15 • juli 2003

Teken de petitie!
www.stopdeporno.nl

Perspectief

ChristenUnie-jongeren

Uitgave van Perspectief, ChristenUnie-jongeren

het gezin

Prikbord

Perspectief biedt aan: Debattraining 'Cicero'

Een debattraining van hoog niveau die geleid wordt door professionele debaters van het Debatinstituut DCCC.

In deze cursus

- kom je meer te weten over debatvaardigheden
- word je daarin getraind en gecoacht
- treed je onder begeleiding in debat
- doe je mee aan een debatwedstrijd
- krijg je tips en trucs mee

De training is opgedeeld in drie avonden die plaatsvinden in september. De kosten zullen ongeveer € 20,- bedragen. Een koopje dus, vergeleken met andere professionele cursussen.

De cursus gaat alleen door bij voldoende aanmeldingen. Geef je dus gauw op bij Peter de Kluijver, via e-mail (peterdekluyver@zonnet.nl) of met een belletje naar 06 - 52 06 66 65.

We houden je op de hoogte. Mis het niet!

Summerschool 2003

Het zal je maar gebeuren. Je komt rood te staan op je bankrekening en er moeten nog veel, heel veel rekeningen betaald worden en je moet natuurlijk ook eten. Je kunt je huur, elektra en telefoon niet meer betalen...je wordt afgesloten...je wordt op straat gezet...je bent dakloos!

Zomaar een doorsneesituatie die vaker voorkomt in Nederland dan wij denken. Van 19 tot en met 22 augustus organiseert PerspectiefF weer de Summerschool in het Koetshuis Youth for Christ in Driebergen. De Summerschool is een vier dagen durende activiteit waarin we ons verdiepen in een thema met alles wat daar in politiek Nederland omheen hangt. Dit jaar willen we stil staan bij het thema "Als je net niet rond kunt komen..."

We willen kijken naar het ontstaan van nieuwe minimasituaties in Nederland: hoe wordt er geleefd en hoe wordt het beleefd? Aan het eind van de Summerschool willen we tot een voorstel of petitie komen met een praktische handreiking aan de verantwoordelijke beleidspersonen.

Om de Summerschool weer een succes te laten worden willen we jou uitnodigen om deel te nemen aan deze Summerschool. Kun je niet alle dagen? Niet getreurd, je kunt je ook opgeven voor de woensdag en / of de donderdag voor respectievelijk 20 en/of 30 euro. De kosten voor de volledige vier dagen bedragen 45 euro.

Geef je op bij Mark Smidt via msmidt@christenunie.nl of 033 - 422 6956.

Het programma van de Summerschool vind je in de folder die aangehecht is aan deze Perspex. Je kunt het ook nalezen op www.perspectief.nu.

Hoe up-to-date zijn jouw gegevens?!

Hé, jij daar! PerspectiefF wil contact met jou, maar helaas komt het voor dat de adresgegevens niet kloppen. Daarom wil PerspectiefF van jou graag weten of jouw gegevens kloppen. Dit kun je checken op het adreslabel op post van ons.

Daarnaast willen wij met de tijd mee gaan en graag jouw e-mailadres willen hebben. Zo kunnen wij je snel bereiken met actuele acties of activiteiten. Kortom, wil jij up-to-date in ons ledenbestand staan? Check dan je naam, adres, postcode en woonplaats. Kloppen de adresgegevens niet? Geef dan je oude adresgegevens, de juiste gegevens, je e-mailadres en telefoonnummer door aan Mark Smidt via msmidt@christenunie.nl. Zet indien mogelijk voor de goede verwerking het 5-cijferige lidmaatschapnummer in je e-mail. Bedankt en wij horen van elkaar!!

European Christian Political Movement

European Christian Political Movement is een christelijke politieke Europese beweging die tot stand kwam tijdens de conferentie van Lakitelek (Hongarije). De commissie Internationaal van PerspectiefF heeft, met dank aan Erik Hollander, voor een website gezorgd. Op de website vind je informatie en verwijzingen naar betrokken (jongeren)partijen uit meer dan tien verschillende landen. Op termijn zal de website gaan functioneren als debat-, nieuws- en informatiesite voor christelijke politiek. Benieuwd? Neem eens een kijkje op www.ecpm.tk.

Colofon:

Perspex wordt uitgegeven door
Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Redactie:

Simcha Looijen (Hoofdredactie)
Karla Derks-Wolthuizen (Eindredactie)
Wim Doddema
Bert Heuvelman
Beverly Joseph
Josha Sietsma

Fotografie:

Rufus de Vries

Cartoonist:

Christian Zomers

Columnist

Leon Meijer

Redactieadres Perspex:

Postbus 439
3800 AK Amersfoort
tel.: 06-137 741 34
e-mail: perspex@perspectief.nu

Lidmaatschap:

Tot 18 jaar: € 7,-
18 tot 27: € 12,-
27 tot 30: € 17,-

Opzegging van het lidmaatschap
dient schriftelijk te gebeuren, tenmin-
ste 4 weken voor het eind van het jaar

Informatie:

Perspectief, ChristenUnie-jongeren
Postadres:
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
Bezoekadres:
Puntenburgerlaan 91
3812 CC Amersfoort
tel: 033- 422 69 51
fax: 033- 422 69 68
info@perspectief.nu
www.perspectief.nu
www.ebate.nl

Bestuur Perspectief:

Voorzitter:
Marcel Benard
Anjerveld 11
2914 PA Nieuwerkerk a/d IJssel
tel: 06 - 14275167
e-mail: marcel.benard@12move.nl
Secretaris:
Pieter van Eijnsden
pveijnsden@hotmail.com
Penningmeester:
Wiebrand Cnossen
wiebrandcnossen@dolfijn.nl

Vormgeving en Druk:

Douglas Design, Ommen
BDU, Barneveld

Het gezin

Het onderwerp wat jij tuttig noemde. Truttig en oubollig. Een onaantrekkelijk en over-
tollig thema. Niks voor jongeren dus. Jouw mening is politiek correct en daar is hele-
maal niks mis mee.

Luister goed, met dit kort betoog wil ik jou overtuigen dat ons thema 'het gezin' van
essentieel belang is. Niet alleen voor jou maar ook voor de jongere lezers.

Zoals iedereen weet kampen veel gezinnen met moeilijkheden. En het toekomst beeld
is absoluut niet rooskleurig.

De vogelpest heeft ervoor gezorgd dat onze lieve kinderen geen eieren meer kunnen
eten bij het ontbijt. Wat een ramp! De prijzen van kinderopvang schieten omhoog.

Moeten onze kinderen nou echt naar onze lieve schoonmoeders? De prijs voor gezond-
heid wordt alsmar duurder. Dat wordt lenen. Alsof gezinnen niet genoeg schulden
hebben.

Het economisch beleid van Balkende II barst van gif voor de zwakkere in onze demo-
cratische samenleving. De tentakels van de kwal komen steeds dichterbij en veel
gezinnen zullen vergiftigd worden. De toxiciteit gehalte van dit kabinet is hoog.

Het onderwerp 'het gezin' is niet tuttig meer. Het leeft meer dan ooit.

Papa en mama die werkloos thuis komen. Of juist allebei negen uur per dag werken.

Maar Joel, maak je niet druk. We hebben ook nog tegengif. Laten we het advies volgen
van onze oud-staatssecretaris van 'liefdevolle aandacht'.

'It takes two to tango' vooral als je de zwijnendans danst van 'zelf en samen vormge-
ven'. Het zit in jezelf, laat die positieve krachtbundel maar vrolijk stralen.

Josha Sietsma

Phoa: Staatssecretaris van Liefdevolle Aandacht 4

Reactie van de fractie 8

Actie Stop de porno! 9

NIBUD: Over grote gezinnen en kleine beurzen 10

Neêrlands gezin in bange dagen 12

Leon Meijer: Holle vaten, lege flessen...? 14

Bestuursnieuws 15

Verscherpte regels voor gezinshereniging raken mensen harder dan gedacht 16

Actiedag lokale afdelingen 18

Kris Vleugels: Buitenbeentje in Belgische politiek 20

InDebat: Het budget voor ontwikkelingssamenwerking moet omhoog 22

Emancipatie in reformatorische kring 24

Overzicht lokale afdelingen 26

Staatssecretaris van Liefdevolle Aandacht

Tijd voor tijd voor elkaar

Door Bert Heuvelman en Simcha Looijen
Fotografie Rufus de Vries

Khee Liang Phoa was negen maanden staatssecretaris van Emancipatiezaken en Familiezaken, of zoals hij het zelf noemt 'staatssecretaris van liefdevolle aandacht'. Op het moment is hij huisman en geeft zo het goede voorbeeld aan de Nederlandse man die wat hem betreft nog teveel het werk voor het meisje laat gaan... De man moet aan het aanrecht!

In zijn functie probeerde hij een mentaliteitsverandering in gang te zetten, tegen individualisme en tegen materialisme, maar ook tegen een te grote afhankelijkheid van de overheid. Doe het zelf maar, regel zelf maar de kinderopvang in de buurt met zes andere gezinnen die in dezelfde fase zitten. "Emancipatie is de Z van Zelf verantwoordelijkheid nemen en de S van er Samen voor gaan"

Khee Liang Phoa is zoon van Chinees-Indonesische ouders. Immigranten in zowel Indonesië als later in Nederland. Zijn opa was één van de eerste predikanten in de Chinese gemeenschap in Indonesië, een eerdere voorvader was voorvechter voor het afschaffen van de verplichte staart van Chinese mannen. Een emancipatiegevecht. Een andere tijd, andere symbolen, maar eenzelfde strijd. Het bordje 'not allowed for dogs and Chinese' hing toen nog op talrijke plaatsen.

Na de Tweede Wereldoorlog kwamen zijn ouders naar Nederland. Zijn vader was doof en studeerde voor tandarts. Zijn moeder, zelf studierend voor verpleegkundige, vertaalde de dictaten en ondersteunde haar vader bij de studie. De rol

van zijn moeder was van enorm belang. "Een krachtige, eenvoudige en sterk gelovige vrouw". De eerste praktijk kwam in één van de arme wijken van Rotterdam te staan, waar een grote behoefte aan tandartsen was. Aan huis. Verdeling van werk en privé is voor Phoa dus eigenlijk nooit volgens de gebruikelijke rolpatronen verlopen. Zichzelf noemt hij een mengelmoes van invloeden: van zijn moederskant kreeg hij het christelijk geloof mee, van zijn vaders kant het Taoïsme, het geloof dat alles bestaat uit 'het grote geheel', waar we allemaal een deeltje van zijn.

"Ik heb vanaf het begin gezegd; 'Ik ben de staatssecretaris van liefdevolle aandacht'. Dat is luisteren naar elkaar, inle-

ven in elkaar en tijd voor elkaar. Daarnaast het besef dat we allemaal onderdeel zijn van het grote geheel en dat er plek voor ons allemaal moet zijn op dat wereldbolletje. Daarin zijn liefde en gerechtigheid de centrale beginselen voor mij, waarbij ik één hoofdregel heb: 'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet'. Liefde en gerechtigheid zijn in feite twee kanten van dezelfde medaille. Want als je de dingen werkelijk vanuit liefde benadert zul je ook gerechtigheid nastreven."

Als overheid kun je deze waarden wel uitdragen, maar je kunt ze niet opleggen...

"Nee dat klopt, het zijn universele waarden, maar ze moeten persoonlijk geïntegreerd zijn. Vanuit het perspectief van de overheid kun je dus alleen een ontwikkelingsgang beïnvloeden die weer geïnspireerd is op allerlei culturele en religieuze invloeden die ervoor lagen. Er zit een enorme kloof tussen praktijk en ideaal, kijk alleen maar naar de verdeling van de rijkdom in de wereld. Dat komt doordat het individualisme is doorgeslagen. Er is nu een sterke behoefte aan betrokkenheid op elkaar. Dat er in de wijken en de buurten weer samenbindende geheelen ontstaan.

Ik heb bij de eMANcipatiebeweging de man erbij gehaald. Heel lang ging het alleen over vrouwen, ik heb de 'mannen in de hoofdrol' geplaatst. Tegen hen zeg ik: 'Man, wat is

naaste? Als je daar niet bij stilstaat, krijg je de toestanden die we nu zien. Daarom wil ik met deze campagne een stuk ruimte voor contemplatie, reflectie en dialoog stimuleren.

'It takes two to tango'. Ik dans en tennis (gemengd dubbel) graag in mijn vrije tijd. In beide hobby's heb je je partner nodig. Je ziet dan dat er een bepaalde rolverdeling ontstaat die bij ons koppel past. Zo zal dat ook in huishoudens gebeuren. De aanwezige talenten worden zo goed mogelijk op elkaar afgesteld. Het is dus niet nodig dat de man altijd het zakje met geld binnenbrengt en de vrouw de typisch vrouwelijke dingen doet. En ik zie een grotere rol voor mannen in de zorg voor huishoudens en de kinderen. Het tegenovergestelde is niet zo: ik ga niet alle vrouwen de arbeidsmarkt opjagen. In de campagne 'Mannen in de

jouw rol thuis, in de verzorging en de liefdevolle aandacht voor je vrouw en kinderen, of laat je dat allemaal over aan je vrouw? Er is nu een enorme hoeveelheid jonge vrouwen overspannen en oververmoeid, omdat ze aan de ene kant mee moeten op de arbeidsmarkt en aan de andere kant verantwoordelijk blijven voor wat er thuis gebeurt. We moeten gaan inzien dat de enorme werkweken van mannen, soms oplopend tot zestig uur per week of meer, overspannen is. De samenleving als geheel is daardoor overspannen geraakt. Steeds meer gaan we daarvan de grenzen zien. We zien dat het onze kwaliteit van leven aantast, en dat het ons enorm veel geld in de gezondheidszorg kost."

It takes two to tango

Wat moeten we daar aan doen?

"Liefdevolle aandacht en tijd! De reclamecampagne 'Mannen in de hoofdrol' gaat er in eerste instantie over hoe je in een relatie tegenover elkaar staat. Wie wil je zijn voor de ander? Wie wil je zijn voor je kinderen, voor je

hoofdrol' wil ik een paar overwegingen geven. Mensen bepalen zelf hoe ze hun taken verdelen, dat moet de overheid niet doen. De overheid geeft alleen een paar overwegingen mee. Eén van die suggesties is: 'Zou het niet verstandig zijn om als vrouw financieel zelfredzaam te zijn?'. Het echtscheidingspercentage is hoog, veel alleenstaande vrouwen zitten in de bijstand. Dan is het dus handig om een goede opleiding te hebben en financieel zelfredzaam te zijn.

Laten we voorop stellen dat het veel beter is als mensen niet scheiden. Dat kun je bevorderen, door mensen beter te laten communiceren. Dat noem ik 'bewuster samenleven', één van mijn speerpunten. Het tweede speerpunt is 'een beter balans tussen werk en thuis'. In de echtscheidingspreventie, mensen beter leren samenleven, kan ongelofelijk veel winst zitten. Daaronder ligt de opvoeding. In mijn ogen wordt er veel te weinig tijd en middelen geïnvesteerd in de opvoeding, in het overdragen van normen en waarden en het leren samenleven. Het zou het mooiste zijn als mensen zelf, zonder overheid, verantwoordelijkheid

hiervoor kunnen nemen. Ik wil zo min mogelijk overheid en zo veel mogelijk betrokkenheid van mensen zelf. Daarom is ook één van mijn motto's: Nederland Zelf en Samen vormgeven." Hierbij maakt Phoa met zijn armen een Z- en een S- figuur naast zijn hoofd.

"Zo min mogelijk overheid kan in bijvoorbeeld de kinderopvang door met verschillende gezinnen in een wijk die allemaal een beetje in dezelfde fase zitten, elkaar op te zoeken en het onderling te regelen."

Als overheid kan je mensen alleen maar op hun verantwoordelijkheid aanspreken. Dan is de rol van de overheid dus heel beperkt?

"De overheid kan ook een stuk slanker. Mijn hoofdpunt is geweest om een mentaliteitsverandering voor elkaar te krijgen. De toekomst zit in liefdevolle aandacht en efficiëntere tijdsindelingen. De Tweede Kamer vond dit ontzettend abstract en vroeg alleen maar: 'Welke subsidies gaat u geven en welke wetten gaat u indienen?'. En dat mogen ze van mij vinden, maar ik heb veel liever dat mensen hier zelf mee aan de slag gaan.

We waren bezig met de verlofknip in de zin van een levensloopregeling. Deze was door Aart-Jan de Geus (minister Sociale Zaken en Werkgelegenheid) nog voor mijn aantreden gepresenteerd en meteen ook afgesloten. Want wil je een verlofregeling goed op poten zetten heb je veel meer geld nodig dan er nu beschikbaar is. Nu is er een paar honderd miljoen euro beschikbaar en dat is eigenlijk net niks. Dus in dit kabinet, onder deze omstan-

digheden, is een soortgelijke verlofregeling (in de zin van een levensloopregeling) gedoemd te mislukken. Maar het is ook niet nodig, want alle nodige verlofregelingen zijn er al. Denk maar aan de wet Aanpassing Arbeidsduur, of de wet Arbeid en Zorg, beide ingediend door Annelies Verstand. Heel veel mensen kennen die regels niet eens en logisch ook, want het is zo'n woud van regels, daar word je helemaal gek van!"

Mentaliteitsverandering

U bent een kleine negen maanden staatssecretaris geweest...

"Ik ben 26 dagen missionair geweest en in totaal een kleine negen maanden werkzaam geweest, maar na 26 dagen werden de stekkers eruit getrokken. Dat was echt een enorme desillusie. Ik weet nog goed dat ik bij Balkenende en de Geus zat en zij tegen mij zeiden: 'Wij gaan voor vier jaar'. Ik kijk Balkenende in de ogen en denk: 'Da's een serieuze vent. Die meent wat hij zegt!'"

"Negen maanden is niet kort. In negen maanden kan een heel mens ontstaan."

Had u Bomhoff en Heinsbroek ook niet beter in de ogen kunnen kijken?

"Dat hoorde niet tot de procedure. Maar dan nog, dan weet je nog niet hoe dat gaat. Ik heb twee bewindslieden overleggen met hen meegemaakt en toen viel het kabinet al, dus dan ben je nog nauwelijks ingewerkt. Ik had net mijn eigen begroting voor Prinsjesdag af kunnen maken en toen was de boel al gevallen. Het is naïef geweest van de LPF, inclusief mezelf, ook al was ik er nog maar net, dan

nog heb ik het ook verkwanseld. Want als ik werkelijk sturing had kunnen geven, dan had ik er wellicht voor kunnen zorgen dat we eruit kwamen. Nu hebben we Balkenende een aanleiding gegeven om te zeggen: 'Zo kan het niet langer'. Die mogelijkheid hebben we zelf voor Balkenende en Zalm gecreëerd."

....en heeft u in die negen maanden veel kunnen bereiken?

"Ik vind dat ik redelijk veel bereikt hebt voor wat er binnen die periode mogelijk was. Kijk in de eerste plaats maar naar de reclamecampagne 'mannen in de hoofdrol', kijk maar naar de grotere aandacht voor geweld achter de voordeur. Ik heb een notitie geschreven: 'Een veilig land waar vrouwen willen wonen', waarvan we gedeelten over wilden nemen in het Veiligheidsprogramma van Remkes (Binnenlandse Zaken) en Donner (Justitie). Daar hebben we hard voor moeten vechten. Maar nu is er ook een grotere aandacht voor de veiligheid van vrouwen en jonge meisjes.

Nu is het afwachten of dit ook inderdaad gaat werken. Daar zijn concretere zaken voor nodig en ook daar zijn we aan toegekomen. Concreet in voorbereiding is nu de Vrouwen-Veiligheids-Index. Dat wil zeggen dat er per gemeente een instantie of plek komt waar de vrouwveiligheid geregistreerd en gecoördineerd wordt.

Maar ook hierin kun je pas echt iets veranderen met een mentaliteitsverandering. Want als je de liefde en de gerechtigheid in het huisgezin wilt toepassen, dan heb je geen echtelijk geweld. Maar dan moet je eerst wel weten hoe je wel met elkaar kunt omgaan. Op dit moment is er zoveel frustratie en zoveel onmacht. Mensen die uit liefde bij elkaar gaan wonen zijn er niet op uit om elkaar pijn te

doen en toch gebeurt het... Het gaat vaak mis bij de dialoog en de tijd voor elkaar.

Daarnaast zijn we tegenwoordig ontzettend materialistisch ingesteld. Alles moet mooier, sneller en beter en dat is ook een beeld wat de media ons voorhoudt. We zijn erg ingesteld op directe behoeftebevrediging. 'I want it all and i want it now'. Dat is de huidige tijd. In heel veel gevallen kan dat, maar tegenwoordig wordt er vaak genomen, terwijl er nog niet wordt gegeven."

Maar als je het over een mentaliteitsverandering hebt, dan is vier jaar al kort. Hoe kun je dan echt wat bereiken in negen maanden?

"Negen maanden is niet kort, hoor. In negen maanden kan een heel mens ontstaan. En dan zit alles er op en eraan. In negen maanden kun je dus ook best een switch maken in wat emancipatie is. Ik heb die switch kunnen maken en daar direct familie zaken bij betrokken, door de man in de hoofdrol te plaatsen. Het is misschien ook wel juist goed geweest dat een man deze campagne gestart is, als vrouw zit je toch vrij snel in het hoekje van de feministen. En ik ben de eerste twaalf jaar van ons inmiddels vijftientig jarig huwelijk een man geweest die de halve week thuis was voor het gezin. Twaalf jaar lang was ik er 's ochtends voor mijn dochters en 's middags voor mijn patiënten.

Grote gezinnen

De hele samenleving is er op ingericht om een klein ideaalbeeld-gezin te hebben. De auto's zijn tegenwoordig gemaakt op maximaal vijf inzittenden. De huizen zijn gebouwd kleine gezinnen. We hebben een hele tijd, vanuit individualistisch idee, het kleine gezin als het basis gezien.

Allerlei voorzieningen zijn daarop ingericht. Ik persoonlijk zou het leuk vinden om later op een klein erf niet al te ver van mijn kinderen en kleinkinderen te kunnen wonen. Dat kun je zelf creëren, niemand belet je dat. Het zijn er maar weinigen die dat doen, omdat mensen nog helemaal vastzitten in dat oude individualistische paradigma van ikkuh, ikkuh. Maar op het moment dat je daar zelf de voordelen van ziet, kun je dat gewoon zelf creëren.

Zou de overheid hiervoor voorwaarden moeten creëren?

“We vergeten veel te veel dat wij die overheid zelf zijn. Als je leeft vanuit dat idee, met daarin voor ons allemaal een verantwoordelijk, dan ga je zeggen: hoe gaan wij die verantwoordelijk zelf organiseren, hoe gaan we die zeggenschap indelen, wat doen we collectief en wat doen we ieder voor zich. Vroeger werden veel van zulk soort processen gestuurd door charitatieve instellingen en kerken. De overheid heeft daar steeds meer van overgenomen in de verzorgingsstaat, maar dat is veel te veel doorgeschoten. Doordat de overheid alle verantwoordelijkheid naar zich-

“En ik blijf zeggen: zo min mogelijk overheid en zo veel mogelijk zelf de handen uit de mouwen.”

zelf heeft toegetrokken voelt niemand zich nog zelf verantwoordelijk. Mensen moeten dus zelf weer meer verantwoordelijkheid nemen.

Over de positie van grote gezinnen: de maatschappij is aan het vergrijzen, dus de wal zal zo meteen vanzelf het schip keren. Want als wij straks te weinig verjonging krijgen zal er weer een roep om immigratie ontstaan. Dus sowieso zal

het krijgen van kinderen, twee of meer of echt grote gezinnen, zo meteen weer meer ruimte gaan krijgen. Dat is een natuurlijk proces. Ik voorzie dat de overheid in de sociale zekerheid steeds

meer naar de mensen zelf toe zal laten gaan. Dus op het moment dat mensen een groot gezin willen stichten, zullen ze zich dat ook zelf moeten kunnen permitteren. Dan moeten mensen dus ook zelf een zodanig inkomen genereren dat ze een groot huis kunnen betalen. Wanneer je dat via de overheid laten gaan, moet iedereen mee betalen aan een persoonlijke wens.

En ik blijf zeggen: zo min mogelijk overheid en zo veel mogelijk zelf de handen uit de mouwen.”

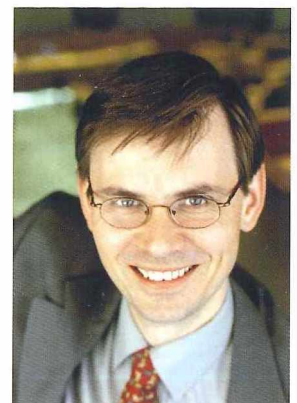
Reactie van de Fractie:

Derde keus op een rijdende trein

8) Met sommige bewindspersonen kruis je als parlementariër bijna wekelijks de degens. Andere ontmoet je nauwelijks of zelfs nooit. De heer Phoa is daar een voorbeeld van. Ik heb geen enkel debat met hem gevoerd, terwijl ik toch sinds januari woordvoerder Sociale Zaken voor de ChristenUnie ben. Simpelweg omdat er geen debatten met hem op de agenda stonden, met uitzondering van het debat over zijn notitie “Een veilig land waar vrouwen willen wonen”. Ik ben daar niet bij geweest, omdat ik toen andere verplichtingen had. Het heeft de heer Phoa in zijn politieke carrière in bijna alles tegen gezeten. Hij moest als derde keus op een rijdende trein springen, die bovendien op dat moment al voor een deel flink uit de rails liep en kort daarna helemaal ontspoorde. Daarnaast moest hij lijdzaam toezien hoe minister De Geus bij de belangrijkste dossiers van de staatssecretaris – kinderopvang en levensloopregeling - alle aandacht opeiste. Veel ruimte om zich te profileren als voorvechter voor een goede combinatie van arbeid en zorg was er niet. Phoa zat daar kennelijk ook niet zo mee, gelet op zijn opvatting dat alle nodige verlofregelingen er al zijn. De enkele keer dat hij mocht opdraven in de Kamer werd hij overladen met kritiek, bijvoorbeeld over de tarieven in de kinderopvang.

Ironisch genoeg kwam de felste kritiek van de groep met wie hij het als staatssecretaris van emancipatiezaken het beste voor had: de vrouwen. Phoa beschikte niet over de politieke handigheid van zijn collega-staatssecretaris op het departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Mark Rutte. Zelfs als zijn partij opnieuw aan de regering had deelgenomen, is het maar zeer de vraag of hij daarvan deel had uitgemaakt. Dit alles neemt niet weg dat de heer Phoa in enkele opzichten ideeën koestert die zeer dicht tegen die van de ChristenUnie aanliggen. Denk aan zijn opvattingen over de – beperkte – taak van de overheid op het terrein van kinderopvang, de door- geslagen individualisering, de overspannen samenleving en het belang van een goede opvoeding. Misschien zal hij, als hij het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie leest, zich nog eens achter zijn oren krabben.

André Rouvoet

“De maat is vol! Wij willen niet meer dat in kiosken, benzinestations, boekwinkels en supermarkten pornografie is uitgestald op een manier dat je er niet omheen kunt. Wij vinden het kwalijk dat deze bladen zelfs op ooghoogte van kinderen in de schappen liggen. Wij zijn de tv-reclames voor sekslijnen zat. We vinden het ongepast dat kinderen voorfilmpjes kunnen zien van ranzige tv-programma's die pas laat op de avond uitgezonden mogen worden.”

Actie Stop de porno!

Op zaterdag 14 juni is een grote landelijke actie van start gegaan tegen de toename van pornografie op straat, in winkels en op tv. De actie 'Stop de porno!' is een initiatief van Ebate, Christelijk Politiek E-zine (www.ebate.nl) en wordt gesteund door een groeiend aantal organisaties. Op de actie website www.stopdeporno.nl, staat een petitie en actueel nieuws over de actie. Bezoekers van de site kunnen online de petitie ondertekenen en anderen hiervoor uitnodigen. De komende weken gaan promotieteams in het land handtekeningen verzamelen.

Waarom deze actie?

In Nederland mag er weer gesproken worden over normen en waarden. 'Fatsoen moet je doen' werd een motto van Balkenende. In dit kader kun je er niet omheen te praten over de menselijke waardigheid. Wij zijn in Nederland langzamerhand gewend geraakt aan porno in winkels, op tv en op straat. Hiermee wordt seks als product neergezet waaraan verdiend kan worden. Dit past niet bij de menselijke waardigheid. Mensen zijn meer dan alleen hun lichaam. Bovendien is de seksuele verloedering slecht voor de samenleving. Kinderen krijgen een verwrongen beeld van seks, en pornografie maakt vaak letterlijk gezinnen kapot.

Wat willen de initiatiefnemers?

De actie is allereerst gestart uit ergernis over de openlijke verkoop van pornografische lectuur. Dat is niet normaal. En zeker niet als je bedenkt dat dit gebeurt op een manier dat kinderen er mee worden geconfronteerd. Er moeten daarom strengere regels komen. In het verlengde hiervan willen de initiatiefnemers graag twee dingen bereiken:

1. Dat winkeliers hun verantwoordelijkheid nemen en de verkoop van pornografische lectuur stoppen
2. Een nationaal debat over de overdaad aan seks op straat en op tv. De overheid moet haar verantwoordelijkheid nemen.

De actie wordt inmiddels gesteund door o.a. Perspectief, de stichting Kinderconsument, Schreeuw om leven, Christenen voor de waarheid (CFT), Jong GMV (vakbondsjongeren) en de Pinkster Jeugd Beweging.

Doe mee!

Je kunt op de site je handtekening zetten onder de petitie, maar je kunt ook zelf handtekeningen gaan verzamelen. Bijvoorbeeld door handtekeningenlijsten te downloaden en ze in je kerk of school op te hangen. Volle lijsten kun je helemaal gratis opsturen naar de organisators van de actie. Op de site kun je ook je familie, vrienden en kennissen uitnodigen om de petitie ook te tekenen. Surf vandaag nog naar www.stopdeporno.nl, doe mee en teken!

**STOP
DE PORNO!**

We zijn al over de 5.000, help ons naar de 10.000!

NIBUD: Over grote gezinnen en

Door Beverly Joseph en Josha Sietsma

Bijna de helft van de grote gezinnen in Nederland zegt niet rond te kunnen komen. Deze gezinnen geven zoveel uit aan de boodschappen en het huis dat er weinig over blijft voor andere uitgaven. Dit blijkt uit het 'Grote Gezinnen Onderzoek' van het NIBUD (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) van februari 2003. Het NIBUD deed onderzoek naar de financiële positie van gezinnen met vier of meer kinderen. We spraken hierover verder met Caroline Sodenkamp, persvoorlichter van NIBUD.

Er zijn in Nederland zo'n 450.000 grote gezinnen. Grote gezinnen komen meer voor in landelijke gebieden dan in de meer stedelijke gebieden. Tegenwoordig ontstaan grote gezinnen veel doordat men na een scheiding een nieuwe relatie aangaat met een partner die ook al kinderen heeft uit een eerdere relatie.

Daardoor ontstaan samengestelde gezinnen met veel kinderen.

Over het financiële reilen en zeilen van deze gezinnen is niet veel bekend omdat budgetonderzoeken meestal ophouden bij gezinnen met drie kinderen. Vandaar dat het NIBUD een onderzoek hield onder gezinnen met vier of meer kinderen. Deze cijfers zijn bijvoorbeeld van belang voor het berekenen van alimentatie. Doel van het onderzoek was om inzicht te krijgen in de financiële positie van grote gezinnen en specifiek de kosten van kinderen in deze gezinnen. Tevens werd de schuldenproblematiek van deze gezinnen behandeld.

Is het aantal grote gezinnen met schulden gestegen sinds de invoering van de euro?

Dat kunnen we niet precies aangeven omdat er nooit eer-

der een onderzoek is geweest naar grote gezinnen en dus kunnen we het niet vergelijken met andere jaren. Wat we wel weten is dat er 185.000 gezinnen meer in de schulden zijn gekomen door de komst van de euro en de suggestie is dat daar ook veel grote gezinnen onder vallen. Er is dus

wel een stijging te zien van het aantal huishoudens in z'n alge-

meenheid betreffende schuldenproblematiek.

Welke adviezen geeft het NIBUD aan gezinnen in schulden en wat zijn manieren om schulden te voorkomen?

De meeste adviezen die we geven zijn tevens ook adviezen om ze te voorkomen. We geven in de eerste plaats het advies om in de eerste instantie alles op een rijtje te zetten. Om alle, maar dan ook echt alle, schulden op te schrijven zodat men het overzicht heeft. Daarna adviseren we om de schuldeisers aan te schrijven om zoveel mogelijk te proberen een betaalregeling te treffen. Het is ook mogelijk om voordat men echt te diep in de schulden zit, de schuldhulpverlening van de gemeente in schakelen.

"We weten dat er 185.000 gezinnen meer in de schulden zijn gekomen door de euro."

Mensen worden er ook op gewezen dat het niet verstandig is om te lenen om zogenaamd een andere lening mee te betalen. Het is ook niet slim om klantenkaarten aan te schaffen, want daar zitten ontzettend veel haken en ogen aan.

Voor mensen die de verleiding maar niet kunnen weerstaan om iets te kopen is het een optie om de pinpas thuis te laten. De kinderen thuis laten is ook een advies omdat je vaak iets uitgeeft aan de kinderen. Je geeft dan telkens meer uit dan je van plan was toen je van huis ging.

Voor de kinderen is het belangrijk dat de ouders hen leren om goed met zakgeld om te gaan. Het is belangrijk omdat als deze kinderen ouder worden ze wel een goed financieel leven kunnen hebben. Dit geldt dan misschien wat meer voor grote gezinnen die geen schulden hebben. Je kunt wel een tendens zien in gezinnen in het algemeen die in

kleine beurzen

de schulden zitten, dat hun kinderen dan ook vaak schulden maken.

Verder geldt nog: controleer je verzekering goed. Goed checken dat je niet dubbel en dus oververzekerd bent. Algemeen geldt: bezuinig waar je kunt.

Grote gezinnen die alsmat maar blijven lenen bij de bank komt dat veel voor? Hoe gaat men daar mee om?

Het komt helaas veel voor. Men blijft maar lenen totdat het limiet bij de bank is overschreden. Op een gegeven moment wil de bank ook z'n geld terug. Raadzaam is dan om een regeling tot afbetaling te treffen bij de bank zelf. Wat mensen meestal doen is elders een andere lening afsluiten om die lening af te betalen. De leningen die op tv worden 'aangesmeerd' kunnen dan een optie zijn. Dit is echter een val. Er zitten ontzettend veel addertjes onder het gras. Er wordt bijvoorbeeld gesuggereerd dat de leningen laag zijn. In de kleine lettertjes staat echter dat de lage rente maar voor drie maanden is. Daarna betaalt men dus een zeer hoge rente.

Is ooit aangetoond dat gezinnen met schulden leidt tot bijvoorbeeld echtscheiding?

Jazeker, er is onderzoek naar gedaan. Het hebben van schulden heeft veel invloed, dat wil zeggen dat het vaak de oorzaak is van echtscheidingen. Het specifieke percentage heb ik nu niet paraat.

Wat is het effect voor de maatschappij voor gezinnen met schulden?

Het is absoluut niet goed voor de economie, dat moge duidelijk zijn. Het is wel lastig om veel concrete voorbeelden te noemen die direct waarneembaar zijn. Wat ik wel kan aangeven is dat je

ziet dat bedrijven agressiever zijn met het innen van geld. Bedrijven stappen veel sneller naar deurwaarders dan voorheen. Dit betekent dat zelfs bedrijven steeds minder financieel krachtig worden.

Wat gebeurt er als ouders overlijden? Gaat de schuldsom naar de kinderen? Wordt het kwijtgescholden?

Het is helemaal afhankelijk van de schuld en de leeftijd van de kinderen. Het is heel goed mogelijk dat de kinderen de schulden toch moeten afbetalen.

Is het verstandig cq. aantrekkelijk om een groot gezin te hebben?

Uiteraard heb je minder financiële armslag maar we gaan mensen niet adviseren in het aantal kinderen dat ze moeten krijgen! Nederland is geen China wat dat betreft. Het is echter wel gebleken dat naarmate men meer kinderen krijgt, het per kind goedkoper wordt. Een tweede kind is relatief goedkoper dan het eerste en het derde is nog wat goedkoper. Maar uiteindelijk slokken meer kinderen een groter deel van het gezinsbudget op. Eén kind kost volgens het CBS gemiddeld 18% van het gezinsinkomen. Twee kinderen kosten 26% en drie kinderen 33%. Uit het 'NIBUD Grote Gezinnenonderzoek' blijkt nu dat 4 kinderen gemiddeld 39% van het gezinsinkomen opslokken. Zijn er oudere kinderen bij dan zelfs 44%. Dit aandeel neemt per extra kind steeds met een iets aflopend percentage toe.

Aantal particuliere huishoudens met vijf of meer personen

Jaar	Huishouden
1995	440.615
1996	445.231
1997	445.484
1998	445.744
1999	444.132
2000	445.729
2001	449.530

Manieren om ondanks niet rond komen, toch alles te kunnen betalen

Er wordt geld gebruikt van de spaarrekening.	78%
Er wordt een lager bedrag besteed aan posten als: <i>Kleding • Afschrijving • Recreatie en vakantie Auto • Voeding • Telefoon • Onderhoud huis en tuin • Zakgeld • Inventaris • Energie</i>	49%
Een lager bedrag reserveren voor grote uitgaven	47%
Geld lenen	43%
Andere oplossing namelijk: <i>Kaasschaafmethode: steeds een beetje minder uitgeven • Bezuinigen op het eten • Meer werken door de moeder • Tweedehands kopen (Tijdelijk) roodstaan</i>	37%

Neêrlands gezin in bange dagen

Door Karla Derks - Wolthuizen

In de zestiende eeuw kende men het woord 'huysgezin'. Daarmee bedoelde men het samenwonen van ouders en kinderen. Het huwelijk, oneerbiedig gezegd 'aangevuld' met kinderen. Tussen de zestiende eeuw en anno tweeduidend-en-nu is er veel veranderd in de opvatting over het gezin. In 1996 werd namens het Paars I de notitie 'Gezin' opgesteld, waarin de volgende definitie werd gegeven: 'Elke leefeenheid van een of meer volwassenen die verantwoordelijkheid dragen voor de verzorging en opvoeding van een of meer kinderen.' In zijn boek *Familieband, geschiedenis van het gezin in Nederland* schetst Dirk Damsma de ontwikkeling van het gezin in de loop van de tijd, maar stelt dat er één ding altijd gelijk gebleven is: het is de beste plek voor de opvoeding van kinderen. De geschiedenis van Neêrlands gezin in vijf eeuwen.

De overheid hield zich in de zestiende eeuw al bezig met een soort gezinspolitiek. Bij 'Politieke Ordinantie' van de Staten van Holland kwam in 1580 een regeling van het huwelijksrecht tot stand, die ook in de andere gewesten van kracht werd. De overheid nam vervolgingen op zich van overspel, samenwonenden en homoseksuelen. De wetgever bepaalde dat overspel en 'kwaadwillige verlatting' als gronden voor echtscheiding strafbaar waren. Echtscheidingen, anders als scheiding van tafel en bed, kwamen dan ook zelden voor. Bij wet werd ook de 'gemeenschap van goederen' geregeld. De bij het huwelijk door man en vrouw ingebrachte goederen werden als gemeenschappelijk bezit beschouwd. Vrouwen waren niet rechteloos, hoewel ze niet dezelfde rechten hadden als mannen. Ze hadden bijvoorbeeld niet dezelfde rechten op het gebied van de voogdij over de kinderen of het beheer van bezittingen. Zij kon echter wel, als de man al het geld over de balk smeedt of op een andere manier zijn plichten als kostwinner verkwanselde, haar toevlucht zoeken bij andere instanties. Huwelijksruzies stonden regelmatig op de agenda van de kerkenraad en bij ernstige gevallen, zoals mishandeling, werd de wijkraad of de rechter in de arm genomen. De man kon dan worden beboet.

Rolverdeling

De vrouw was in de rolverdeling in het gezin niet minder dan de man. Haar werk als huisvrouw was even onmisbaar als dat van de man, de kostwinner. Het huishouden was niet te vergelijken met het huidige huishouden. De taken van de vrouw lagen bij haar kinderen, het huis en bij de tuin. De eigen groenten, kippen, koeien en varkens waren van groot belang. Boerenbedrijven waren gezinsbedrijven, die bij de dood van de man, door de vrouw werd overgenomen. De groenten, kaas, melk en eieren werden bij de deur of op de markt verkocht. De vrouw combineerde dus het huishouden met werk.

Het kwetsbaarst waren weduwen met jonge kinderen die zelf wel uit werken móesten. Vaak werden ze bijgestaan door de 'armenkassen'. Het beleid van de armenbesturen was er op gericht om de gezinnen zoveel mogelijk bij elkaar te houden. Waar het kon probeerden de moeders de steun aan te vullen met werk dat met de zorg voor de kinderen te combineren was.

Modern

Het zeventiende-eeuwse gezin eeuw was al een heel modern gezin. Binnen het gezin was de vrouw gelijkwaardig aan de man. Kinderen waren welkom, maar niet

te vroeg en niet buiten het huwelijk. De kernpunten van de opvoeding waren liefde en aandacht. Kinderarbeid was geen taboe, maar een beroepsopleiding werd meer gewaardeerd. Werkende kinderen bleven lang thuis wonen en droegen bij aan het gezinsinkomen. Het gezin werd door de overheid aan zichzelf overgelaten.

Verval

De periode 1750 – 1850 stond in het teken van verval: economisch verval, maar ook zedelijk verval.

Een nieuwe wet verslechterde de positie van vrouwen. De man kreeg als hoofd van het gezin volledige zeggenschap over het gezin. Vrouwen mochten zonder toestemming van hun echtgenoot geen transacties verrichten en konden ook geen voogdij over de kinderen.

Tot ver in de 19e eeuw bemoeide de politiek zich niet zo met het gezin en de bemoeienis die er was had te maken met de regeling van het huwelijksrecht, het erfrecht en de organisatie van het onderwijs. In 1900 breidden de taken zich steeds meer uit. De arbeidsweek werd verkort tot 45 uur per week en men kon rekenen op veiligheidswetten. De ontheffing en zelfs ontzetting uit de ouderlijke macht werd mogelijk. Er werd een leerplichtwet in werking gesteld. Er werden kinderherstellingsorden en kruisverenigingen opgericht en in 1950 kwamen er nog bureaus voor schoolmaatschappelijk werk bij en de schoolpsychologische diensten.

Kostwinnersmodel

Ook op het gebied van verzekeringen bouwde de overheid haar zorg uit. Tot ver na de oorlog ging men uit van het kostwinnersmodel. In de jaren zestig werd het sociale stelsel met onder andere de WAO uitgebreid. De verzorgingsstaat kreeg zo langzamerhand vorm en maakte door middel van de sociale zekerheid, minimumlonen, kinderbijslag en ouderdomspensioen een eind aan de bestaansonzekerheid waarin gezinnen tot dan toe leefden. En de kostwinner was in staat zijn gezin te onderhouden.

Geboortebeperking

De plaats van het gezin had een vooraanstaande plek in de jaren vijftig en zestig. Het gezin was veel zelfstandiger en meer afgeschermd ten opzichte van de rest van de familie, de buurt en de kerk. De rolverdeling was als volgt: de man zorgde voor de kost en de vrouw voor kinderen en huishouden. Ook vond in die tijd de introductie van geboortebeperking plaats: de pil kwam op de markt. Het gezin bevatte minder kinderen en daarom kwam er meer ruimte en aandacht voor het individu. In de jaren '60 introduceert de minister van Sociale Zaken het beginsel 'recht op zelfontplooiing'. Als mensen de ruimte kregen en de overheid voor de juiste faciliteiten zorgde, zoals goed onderwijs en goede sociale voorzieningen, kwam het allemaal wel goed.

Individualisme

In de jaren '70 veranderde dat. Er was geen ruimte meer voor de uitbouw van sociale voorzieningen. In plaats van optimisme over de ontplooiingskansen van mensen ontstond bezorgdheid over een doorgeschoten individualisme. Recht op ontplooiing werd namelijk ook door vrouwen opgeëist. In 1981 werd de Emancipatieraad ingesteld. Eén van de doelstellingen van de raad was de verbetering van de kinderopvang. Pas in 1990 werd kinderopvang erkend als een gemeenschappelijk belang van ouders, overheden en bedrijfsleven. In het beleid is te merken dat de overheid de twee andere partijen, de ouders en het bedrijfsleven, ook verantwoordelijkheid wil laten dragen. Die nadruk op plichten van de ouders is ook terug te vinden in andere overheidsmaatregelen. Het meest omstreden is de in 1996 ingevoerde arbeidsplicht voor vrouwen in de bijstand, ook als ze nog de zorg hebben voor jonge kinderen.

Combinatie

Het traditionele kostwinnersgezin wordt langzamerhand verdrongen door gezinssituaties waarin betaalde en onbetaalde activiteiten anders zijn verdeeld, zo schrijft Jan Westert in *Werken aan een rotsvast gezinsbeleid: gezin, arbeid, opvoeding en zorg in en een tijd van individualisering*, een uitgave van de ChristenUnie in samenwerking met het GMV. Daarvoor zijn twee redenen. In de eerste plaats is als gevolg van het individualiseringsproces het aantal leefvormen toegenomen. Het aantal burgers dat in een traditioneel gezin leeft is sterk gedaald. Veel partners kiezen voor samenwonen en veel huwelijken eindigen in een scheiding. De toegenomen keuzevrijheid en de ver-

scheidenheid in leefvormen is één van de redenen dat het kostwinnersmodel niet meer voldoet. Een tweede reden is de sterk toegenomen wens van vrouwen om te werken. Het overgrote deel van de huishou-

dens bestaat uit tweeverdieners met of zonder kinderen en uit alleenstaanden. Mensen willen arbeid en zorg combineren en daardoor is het overheidsbeleid meer gericht op die combinatie dan op financiële steun. Het beleid is gericht op economische zelfstandigheid en minder op het dragen van financiële verantwoordelijkheid voor elkaar binnen het gezin. De keuzevrijheid voor een alleenverdienschap levert nu problemen op omdat het kostwinnersmodel vrijwel afgebroken is. Een tweede inkomen is dus noodzaak. Jan Westert verwacht in zijn bijdrage aan de uitgave dat de overheid dat zij de verantwoordelijkheid voor zorg en arbeid aan de ouders over laat en het inkomens- en financieel beleid zo inricht dat er rekening wordt gehouden met de draagkracht van het gezin.

Meer lezen? De uitgave **Werken aan een rotsvast gezinsbeleid: gezin, arbeid, opvoeding en zorg in en een tijd van individualisering** is te bestellen bij het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie via www.wi.christenunie.nl.

Het gezin in de zeventiende eeuw was eigenlijk al een heel modern gezin.

Leon Meijer is chef de bureau en beleidsmedewerker van de Eurofractie ChristenUnie-SGP op de terreinen landbouw en plattelandsontwikkeling en visserij.

foto Rufus de Vries

Holle vaten, lege flessen...?

Norma McCorvey, beter bekend als Jane Roe, is van mening veranderd. In 1973 deed het Amerikaanse Hooggerechtshof een uitspraak in haar voordeel waarmee abortus in de VS gelegaliseerd werd. Met nieuwe informatie van wetenschappers en ervaringsdeskundigen die aantoonde dat abortus schadelijk is voor de vrouw, vraagt 'Roe' om een herziening van de uitspraak. In Nederland zijn we niet zover, hier moet de Hoge Raad zich buigen over de vraag of een kind ook recht heeft om niet geboren te mogen worden. Dit naar aanleiding van een gehandicapt meisje die volgens haar ouders niet geboren had hoeven worden als de verloskundige tijdig had ingestemd met een genetisch onderzoek.

Aan de andere zijde van het levensspectrum is Nederland koploper van Europa. Euthanasie komt hier tot 60 keer meer voor dan in andere Europese landen. Op grond van deze gegevens zou je denken

dat het leven in Nederland ondraaglijk en uitzichtloos is geworden.

In een land met zoveel aanhangers van de doodscultuur, kiest de ChristenUnie voor het leven. 'Roe' mag zich bij ons aansluiten, ons standpunt is duidelijk, wij zijn tegen Abortus en Euthanasie. En zolang we dit maar hard genoeg roepen in de Tweede Kamer, het Europees Parlement en de media zijn we op de goede weg. Toch?

Of toch niet, want wat schieten de ouders van een gehandicapt kind daarmee op. Zij kozen voor het leven en dragen de consequentie van die keuze hun hele leven lang mee. Genoeg Pro-life mensen in Nederland, maar niemand die tijd heeft om de zorg voor hun kind een avond of een weekend over te nemen. Wat te denken van die dementrende opa in het verzorgingstehuis. Welke pro-lifer gaat er op bezoek bij iemand die geen zinnig woord meer uitbrengt? Vet cool is anders. Mooi die principiële standpunten, maar zolang we niet de consequenties van onze pro-life standpunten dragen of helpen dragen zijn we goedkoop bezig, holle vaten, lege flessen.

We zijn het onze naam, Unie van de volgers van de Gezalfde, verplicht om de daad bij het woord te voegen. Hoogste tijd dat we die handjes van de ChristenUnie eens laten wapperen. Unieke buiten-parlementaire acties: Sit-in acties in het gezinsvervangend tehuis, bezetting van alle bezoekersstoelen in het verzorgingstehuis, genoeg te bedenken.

Al was het dat ik principieel tot op het bot was, maar had de liefde niet, ik ware schallend koper, een kerkklok. Tijd voor pro-leven in actie.

Van het bestuur...

Door Marcel Benard, voorzitter Perspectief

De zomerperiode breekt weer aan. Een tijd van uitrusten van de werkzaamheden in school, studie of werk. Ook bij Perspectief staan de werkzaamheden dan op een iets lager pitje, maar ze gaan wel door! Een belangrijk evenement is de Summerschool die van 19 tot 22 augustus gehouden wordt. Een fantastische gelegenheid om je te verdiepen in een politiek-inhoudelijk thema, dit jaar armoede. Naast interessant is het ook ontzettend gezellig. Het is een goede kans om andere Perspectief-ers te ontmoeten, die net als jij willen gaan voor christelijke politiek!

Christelijke politiek

Het thema van de Summerschool is nog actueler geworden door de regeringsverklaring van het kabinet van CDA, VVD en D66. Er zijn veel punten van kritiek te leveren op die verklaring vanuit een christelijk-sociaal oogpunt. Het bestuur heeft die kritiek ook geleverd, zoals jullie wellicht in het Nederlands Dagblad of het Reformatorisch Dagblad hebben kunnen lezen. De verhoging van de eigen bijdrage in de ziektekostenverzekeringen, de verkleining van het ziekenfondspakket en de vervuiling van het budget voor ontwikkelingssamenwerking (zie ook elders in deze Perspex) zijn een aantal punten waarop het kabinet volgens ons steken laat vallen. We zullen op deze en andere punten ook (samen met de ChristenUnie) proberen om het beleid in positieve zin te beïnvloeden. Waar we maar kunnen, zullen we duidelijk maken wat de inzet is van de christelijke politiek.

Bestuur

Tenslotte nog een mededeling over het bestuur zelf. Secretaris en vice-voorzitter Pieter van Eijsden heeft aangegeven na de zomer uit het bestuur te gaan, omdat hij de werkzaamheden voor Perspectief niet meer kan combineren met zijn studie- en amoureuze verplichtingen. Dit betekent dat er weer een bestuurspost vacant wordt. Inmiddels heeft het bestuur besloten om bestuurslid Extern Jurgen van Houdt met onmiddellijke ingang tot vice-voorzitter te benoemen en bestuurslid Intern Klaas Pieter Derks na de zomer tot secretaris. Dat betekent dat de bestuurspost op Intern vrijkomt. Daarvoor zal een sollicitatieprocedure worden gestart. Inmiddels is de vacature op Mediazaken ingevuld. Op de Algemene Vergadering in november zal Constantijn Heemskerk worden voorgedragen op die post. Daarover zullen jullie te zijner tijd meer horen. Rest ons niets meer dan jullie een goede zomer toe te wensen! Hopelijk tot ziens op de Summerschool of op een van onze andere activiteiten.

DURF TE KIEZEN...

Perspectief wil zich in een vernieuwend politiek landschap profileren als jongerenorganisatie die met een ruime blik op de toekomst het debat wil aangaan. Voor de interne organisatie en communicatie zoeken wij per september 2003 een

Bestuurslid interne organisatie & communicatie v/m

Het bestuurslid interne organisatie & communicatie verzorgt de communicatie tussen de organen van de vereniging en tussen het bestuur en (nieuwe) leden. Het bestuurslid enthousiasmeert en mobiliseert jongeren, zodat er altijd voldoende leden zijn voor functies binnen de vereniging (lokaal en landelijk). Het bestuurslid werkt veel samen met de jongerenwerker van Perspectief en verzorgt diverse activiteiten zoals kaderdagen en de actiedag lokale werkgroepen.

We zoeken iemand die

- zich verbonden voelt met het gedachtegoed van de ChristenUnie en Perspectief
- enthousiast is en goed kan motiveren
- organisatietalenten bezit
- goede communicatieve vaardigheden bezit
- goed zelfstandig maar ook in teamverband kan werken

In verband met een evenwichtige verdeling in het bestuur nodigen we vooral vrouwelijke Perspectief-leden uit om te reageren. Schriftelijke reacties naar Klaas Pieter Derks, Huygensstraat 103, 9727 JB in Groningen of per e-mail: intern@perspectief.nu of voor meer informatie 050-5281055.

Ben jij het organisatietalent dat wij zoeken om het bestuur te versterken? Zet je dan in voor Perspectief, zet je in...

...VOOR DE TOEKOMST!

(15)

Verscherpte regels voor gezinshereniging raken mensen harder dan gedacht

Terwijl het aantal asielaanvragen terugloopt, komen er steeds meer mensen Nederland binnen voor gezinsvorming of -hereniging. In 2001 kwam 44% van de immigranten binnen met dit oogmerk. In 2002 steeg het aantal aanvragen voor deze vorm van immigratie met 21%. In dat jaar kwamen er 41.000 mensen naar Nederland voor gezinshereniging. Daarvan werden 24.000 verzoeken om te mogen blijven ingewilligd door de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND).

Door Corina van den Hoofdakker

De partners die uit het buitenland komen, beheersen vaak nog niet de Nederlandse taal, waardoor de kinderen thuis weinig Nederlands horen. De taalachterstand die de kinderen hierdoor oplopen heeft een grote invloed op hun verdere schoolprestaties. De verscherping van de regels door de overheid heeft dus wel een reden. Maar de aangekondigde maatregelen hebben grote gevolgen, zowel voor de beoogde groepen mensen, als voor andere groepen die men niet meende te zullen raken.

Maatregelen

De Europese ministers van Justitie en Buitenlandse zaken hebben op 27 februari 2003 in Brussel afgesproken dat de leeftijdsgrens voor burgers die een partner van buiten de Europese Unie willen laten overkomen, minimaal 21 jaar is. Nederland wil, net als Duitsland de huidige grens van 18 jaar verhogen naar 21 jaar, conform de regel van de Europese Unie (EU). Denemarken had de leeftijdsgrens al eerder verhoogd naar 24 jaar, maar zal dit nu moeten terugdraaien. Als het huwelijk binnen een termijn van drie jaar wordt ontbonden, moet de partner die uit het buitenland gehaald werd, weer vertrekken.

Degene die zijn/haar partner wil laten overkomen, moet minstens 130 procent van de uitkeringsnorm voor gezinnen verdienen, tegenover 70 tot 100 procent eerst. Daarbij komt dat hij/zij zelf de kosten voor de inburgering van de partner moet betalen aan de Nederlandse staat. Als het inburgeringstraject met succes is doorlopen, ontvangen de partners de helft van het betaalde bedrag terug.

Ook het naar Nederland halen van kinderen is aan banden gelegd. Kinderen van twaalf jaar en ouder mogen niet zomaar bij hun ouders hier gaan wonen. Eerst moeten immigratiediensten beoordelen of de kinderen wel in staat zijn om te

integreren. Veel van die kinderen zijn door familie in hun eigen land opgevangen. Volgens oud-minister Hilbrand Nawijn is het heel moeilijk om die kinderen uit hun omgeving weg te halen en hier te laten integreren en de taal nog te leren. Kinderen van zestien jaar en ouder mogen straks waarschijnlijk helemaal niet meer komen. Bovendien moet het recht op gezinshereniging snel worden uitgeoefend, namelijk binnen een half jaar nadat de immigrant vooruit gereisd is. Deze regel zal straks alleen gelden voor 'nieuwe immigranten'.

Als vluchtelingen van buiten de Europese Unie hun huwelijkspartner willen laten overkomen, hebben ze daar drie maanden de tijd voor. Na die periode zal ook de partner aan moeten kunnen tonen dat hij/zij over voldoende middelen beschikt.

Gezinsvorming

Voor een jongen of meisje uit Turkije of Marokko betekent het een grote verbetering van de maatschappelijke positie om met een Turk of Marokkaan in Nederland te trouwen. Dat is vaak de enige manier om aan de armoede te ontsnappen. De leefomstandigheden hier, ondanks dat ze hier bij de maatschappelijke onderlaag behoren, zijn zoveel beter dan in hun geboorteland, dat het dat toch de moeite waard maakt.

Meestal wordt er een vrouw gehaald uit het land waar de man vandaan kwam. Deze vrouwen zouden teruggestuurd worden als ze binnen drie jaar scheiden. Dit maakt dat ze erg afhankelijk zijn van hun echtgenoten. Als die ze slecht behandelen, kunnen ze daar weinig tegen doen. Als ze aangifte doen, zullen ze teruggestuurd worden. Ook de taallessen vormen voor sommige nieuwkomers een probleem. Vrouwen die nog nooit naar school zijn geweest, moeten dat nu ineens wel. De meesten denken dat ze dat toch niet meer kunnen leren. Veel van hen kunnen in hun eigen taal niet schrijven of lezen. Ze weten niet

Kinderen van twaalf jaar en ouder mogen niet zomaar bij hun ouders hier gaan wonen

hoe ze bij de cursus Nederlands moeten komen. Sommigen mogen niet van hun echtgenoot of familie. Ze zijn gekomen om het huis schoon te houden, voor de kinderen te zorgen en het eten voor het gezin te bereiden. In Rotterdam is er een initiatief gestart van een aantal vrouwen die allochtone vrouwen bij hen thuis lesgeeft. Ook in andere steden zijn er dergelijke projecten. Na één tot anderhalf jaar les krijgen de deelnemers een certificaat. Daarna kunnen ze naar lees- en schrijfles in het buurthuis en dan naar de 'echte' taalcursus van het regionaal opleidingscentrum.

Wie treffen?

"Meestal denken we bij gezinsvorming en gezinshereniging aan Turken en Marokkanen, maar in 40% van de gevallen gaat het om Nederlanders met een buitenlandse geliefde", zegt rechtssociologe Betty de Hart in haar proefschrift 'Vreemdelingenrecht beter afstemmen op internationalisering'. Er worden dus ook veel mensen door de verscherping van de regels getroffen, die men niet dacht te zullen treffen. Het is onmogelijk de regels te beperken tot bijvoorbeeld Turken en Marokkanen, dat zou discriminatie naar nationaliteit zijn met betrekking tot hun mensenrecht op respectering van hun gezinsleven. Deze hele regelgeving riekt naar belemmering van de vrije partnerkeuze. In het Reformatorisch Dagblad van 28 februari 2003 schrijft men: "Die conclusie gaat te ver. Men mag trouwen met wie men wil, maar dat betekent niet dat het echtpaar zich altijd in Nederland kan vestigen. De massale toestroom van huwelijkspartners van buiten de EU-landen levert zo veel maatschappelijke problemen op dat het goed te verdedigen is om bepaalde belemmeringen op te werpen".

Gezinshereniging

De verscherpte regels voor gezinshereniging hebben gevolgen die meer mensen raken dan gedacht.

Multinationale bedrijven kunnen immers problemen krijgen met het overplaatsen van personeel naar Nederland omdat één of meer van hun kinderen ouder dan 12 of 16 niet mee mogen. Dat brengt het verhaal ineens dicht bij huis.

De pijnlijke kanten

M. Kruyswijk schreef in het Algemeen Dagblad de geschiedenis van een familie van Marokkaanse afkomst, de familie Berri, die al 32 jaar woont en werkt in Rotterdam. Deze mensen hebben snel de taal geleerd en hun drie dochters zijn hier geboren. Omdat het echter moeilijk bleek voor de ouders om voor hun kinderen te zorgen en beiden hard te werken, en ook kinderopvang veel te duur bleek, hebben de ouders besloten hun kinderen bij hun oma in Marokko op te laten voeden, hoewel met pijn in het hart. Intussen zijn ze 25, 24 en 17 jaar oud. In 1998 wilden de ouders de kinderen voor een vakantie naar Rotterdam halen, om ze alvast weer aan Nederland te laten wennen. Zijn kregen echter van het Nederlandse consulaat in Rabat te horen dat de dochters geen visum kregen, omdat 'niet voldoende zou zijn aangetoond dat ze tijdig zouden terugkeren naar het land van herkomst'. En dat terwijl de meisjes in Nederland geboren zijn. Het grote probleem is dat de ouders noch de dochters beschikken over een Nederlands paspoort. Het is hen nooit verteld dat ze daarvoor in aanmerking konden komen. Nu zal er nog veel tijd verstrijken voor ze officieel de Nederlandse nationaliteit hebben aangevraagd en gekregen, voor ze hun kinderen kunnen terugzien. De Iraanse Achmed (66) kwam tien jaar geleden uit Iran naar

Nederland. Sinds een jaar is zijn vrouw Maria (58) bij hem, maar hun dochters zijn nog in Iran. Ze zijn beiden christen geworden in een moslimbuurt en waren daar hun leven niet zeker. Een van de dochters werd gedwongen te trouwen met een moslim, hoewel zij direct weer mocht scheiden en thuis mocht blijven wonen. Hier beschikt men echter over de trouwakte, waardoor aangenomen wordt dat zij niet meer thuis woonde en daarom niet mag komen. De zusters zijn niet verstooken van sociale contacten, want ze hebben elkaar nog, zo redeneert het ministerie. Hoe moeilijk ze het ook hebben in hun eigen land, waar ze geen onderwijs mogen volgen en alleen zwaar onderbetaalde baantjes kunnen doen. Maria wil erg graag terug naar haar dochters, hoewel er dan gevreesd moet worden voor haar leven. Achmed weet zeker dat hij zal sterven als hij teruggaat, dus blijft hij hier.

Natuurlijk zullen er bij elke wet over immigranten, gezinsvorming en gezinshereniging mensen buiten de boot vallen. Maar met name als het gaat om gezinshereniging zijn er veel schrijnende gevallen, van kinderen die zonder hun ouders opgroeien en ouders die hun kinderen nooit meer terugzien. Er zou meer ruimte in de wet moeten zijn om besluiten af te laten hangen van het gezin op zichzelf. Het is praktisch misschien moeilijk uit te voeren bij zoveel gevallen, maar het zou mogelijk moeten zijn daar tijdelijk veel mensen op te zetten. Dan kunnen zaken die al jaren spelen eindelijk tot een bevredigende oplossing gebracht worden. Daarna zijn er minder mensen nodig om de nieuwe zaken te regelen.

Deze vrouwen zouden teruggestuurd worden als ze binnen drie jaar scheiden

Er zou meer ruimte in de wet moeten zijn om besluiten af te laten hangen van het gezin op zichzelf

Verslag Actiedag lokale werkgroepen: "Yes, hier heb ik wat aan!!"

Door Mark Smidt

Perspectief-lid:

Hoe richt ik nu een lokale werkgroep van Perspectief op?

Wat kan ik doen met mijn lokale werkgroep?

Hoe werk ik samen met fracties en kiesverenigingen?

Kiesvereniging:

Onze kiesvereniging wil meer jongeren betrekken

bij de ChristenUnie, hoe kunnen wij dat doen?

Kan Perspectief een rol spelen in dat proces?

Zomaar een aantal vragen die aanleiding zijn geweest tot de Actiedag Lokale Werkgroepen van Perspectief op zaterdag 21 juni jl. Deze dag werd georganiseerd voor bestaande lokale werkgroepen, Perspectief-ers die een lokale werkgroep willen oprichten en voor kiesverenigingen die met Perspectief willen samenwerken. De opkomst bestond uit een gevulde zaal vol lokale werkgroepen, afgevaardigden van kiesverenigingen en andere enthousiastelingen. Reden genoeg om in deze Perspex allen die er niet waren jaloers te maken. Wat is er allemaal gebeurd op die Actiedag Lokale Werkgroepen?

Er is in de eerste plaats een nieuwe scripta 'Lokale Werkgroepen' gemaakt ter ondersteuning van Perspectief-leden en kiesverenigingen die een Lokale Werkgroep Perspectief willen oprichten en draaien. De Scripta-serie is een publicatiereeks waarin politieke onderwerpen onderzocht en uitgediept worden. Op de Actiedag Lokale Werkgroepen is deze scripta uitgedeeld om reacties te vragen van de lokale werkgroepen. Die zullen vervolgens verwerkt worden in een definitieve scripta. In de scripta staan zaken over de organisatorische kant, welke ondersteuning je van het landelijk bureau kunt verwachten en hoe een lokale werkgroep aan zijn financiële middelen kan komen. Ook is de inhoud van de workshop 'Creatieve Werkvormen' opgenomen in de scripta.

In de ochtend waren er twee rondes workshops: 'Basisprincipes van de ChristenUnie' en 'Hoe richt ik een lokale werkgroep op?' In de middag waren er weer twee rondes met drie workshops namelijk

'Gemeentepolitiek', 'Creatieve Werkvormen' en een 'Mediatraining'. Hieronder een weergave van de workshops.

'Basisprincipes ChristenUnie'

Wat is nu zo kenmerkend aan de ChristenUnie? Waar komen de standpunten van de Christenunie vandaan? Actuele vragen die leven bij hen die niet zo bekend zijn met de ChristenUnie. Maar wel belangrijk om te weten als je een lokale werkgroep van Perspectief wilt oprichten of zijn. Wat je ook moet weten is de stijl waarin je de boodschap en de standpunten naar buiten brengt. Dit heeft te maken met de visie die je kunt hebben op christelijke politiek. In de workshop werd er goed gepraat en nagedacht over bovenstaande vragen. Deze workshop werd als waardevol ervaren en als goede basis om verder te gaan met een lokale werkgroep.

'Hoe zet ik een afdeling op?'

In deze workshop werden de deelnemers stap voor stap door de organisatie van een lokale werkgroep meegenomen. Belangrijk bij het begin van de organisatie is de doelstelling. Wat wil je met een afdeling bereiken? Vraag vrienden en vriendinnen of zij het leuk vinden om iets met politiek te doen in je eigen woonplaats. Heb je een aantal actievelingen om je heen, ga dan gewoon aan de slag. Zoek uit wat er leeft in je omgeving en organiseer bijvoorbeeld een politiek café. Dit kun je bijvoorbeeld doen in samenwerking met een vereniging van een kerk of een soos. Zo ga je naar de jongeren toe. Dat is belangrijk, want zij komen niet zo gauw naar jou toe. Nodig voor een eerste (en volgende) activiteit de lokale pers uit. Dit kan in

samenwerking met de gemeentefractie. Zij weten vaak hoe je de pers kunt bereiken. Laat ook de jongerenwerker op het landelijk bureau weten dat je een activiteit organiseert. Hij kan je helpen en adviseren en de activiteit op de website vermelden.

'Gemeentepolitiek'

Hoe kun je als Lokale Werkgroep nu zo veel mogelijk invloed uitoefenen op de plaatselijke politiek? Dat is de centrale vraag waar de workshop 'Gemeentepolitiek' om draaide. De voorwaarde om dit te weten te komen is dat je als Lokale Werkgroep kennis hebt over hoe de politiek in jouw gemeente werkt en wat alles inhoudt. In de workshop is een bespreking gehouden over de organisatie van een gemeente. Er is uitgebreid stilgestaan bij de besluitvorming en discussiemogelijkheden in de gemeentelijke politiek. De plaatselijke commissies, de fracties, steunfracties en natuurlijk de gemeenteraad zelf werden uitgelegd en verteld hoe je daarin kunt participeren. Wat in ieder geval belangrijk is: laat je gezicht zien!

'Creatieve Werkvormen'

De invulling van een activiteit is niet altijd even makkelijk. Natuurlijk willen we origineel, creatief en ludiek zijn. Dat lukt niet altijd. Perspectief heeft daarom een aparte uitgave van 'Creatieve werkvormen' gepubliceerd. In de workshop is de discussievorm deels geprobeerd aan de hand van een krantenartikel. Dit is een van de vele manieren om te discussiëren over actuele onderwerpen. De werkvormen zijn opgedeeld in de categorieën: mening peilen, gesprek en discussie, politieke kennis vergroten, politieke betrokkenheid vergroten en de jeugd van tegenwoordig.

Zo zie je maar dat er vele werkvormen zijn om een avond te vullen. In de scripta 'Lokale werkgroepen' is een gedeelte opgenomen van de mogelijkheden die er zijn. Naast de scripta is er een additieve scripta "Lokale Werkgroepen" met daarin nog meer werkvormen om een avond te organiseren en in te vullen.

'Mediatraining'

"Nou is mijn persbericht weer niet opgenomen" en "Ze blijven telkens steken in oude vooroordelen". Dat zijn veelgehoorde klachten bij publiciteitsmensen van kies-

verenigingen. Het zou mooi zijn als je daar wat aan kunt doen. Het probleem met interviews en persberichten zit vaak in het onvoldoende doordenken van wat je naar buiten wilt brengen en hoe de pers daarop zal reageren. Henk van Rhee, directeur Landelijk Bureau ChristenUnie, maakte dat duidelijk aan de hand van de actie 'Stop de porno'. Zo'n actie van ChristenUnie-jongeren is voor de media geen grote verrassing. Maar als je het giet in de vorm van het inpakken van blootbladen in de plaatselijke kiosk ontstaat er ineens nog meer nieuwswaarde. Verder is het van belang dat je altijd met een pakkende en korte opening komt in een interview, of met een spannende kop en een duidelijke, kort-en-krachtige inleiding in het persbericht. Al gauw bleek de drie kwartier voor de workshop veel te kort te zijn. We gaan daarom werken aan meer mediatrainingen. Intussen kan iedereen ervaring opdoen in het doordenken van eigen mediaplannetjes en het samen oefenen of 'sparren' (net als boksers elkaar neklappen geven) van interviews.

'Aanmoedigingspeech'

Dick Stellingwerf kwam na de workshop de deelnemers een hart onder de riem steken met een aanmoedigingspeech. In zijn speech greep Dick terug op zijn begin in de politiek, 25 jaar geleden. Hij vertelde dat het soms erg onvoorspelbaar is binnen de politiek, maar juist ook heel wonderlijk. Op momenten denken we alles te kunnen, maar juist op het moment dat we denken dat we niets meer in te brengen hebben, is onze invloed soms groter dan ooit. Dick noemde het voorbeeld van de onderhandelingen omtrent Balkenende II. Juist nu de ChristenUnie kleiner was geworden werden we uitgenodigd. Hij riep de jongeren van Perspectief en de kiesverenigingen op door te gaan met activiteiten te organiseren, jongeren te interesseren voor christelijke politiek en ons niet te laten ontmoedigen door tegenslagen. We staan er niet alleen voor. Als christenen hebben we steun van onze God. Laten we daarop dan ook vertrouwen als jongeren en als kiesverenigingen.

Er is maar één conclusie: Volgend jaar weer een Actiedag Lokale Werkgroepen. Met nog meer lokale werkgroepen.

Door Simcha Looijen

“Er had een wonder moeten gebeuren, als ik was gekozen.” Woorden uit de mond van Kris Vleugels, Belgisch christen en senaatskandidaat bij de verkiezingen in mei voor CD&V, de Belgische CDA. Het wonder gebeurde niet. Toch kreeg Vleugels bijna drie-en-twintig-duizend voorkeurstemmen. En hij gaat door.

Kris Vleugels: Buitenbeentje in Belgisch politiek

“Ik ben opgegroeid in een degelijk Vlaams gezin. Mijn vader was politicus voor de Christelijke Volkspartij (CVP). Hij was politiek actief als Gedeputeerde, nadat hij al een aantal jaren in de Provincieraad zat en is uiteindelijk aan de top van het politieke spel in de provincie Antwerpen gekomen. Hij was eerste gedeputeerde toen hij afscheid nam van de politiek. Helaas is hij in zijn uitloopjaar voor de politiek overleden, op 62-jarige leeftijd. Dat is een groot gemis. Omdat in dat jaar, 1988, ik de politieke microben te pakken kreeg. Ik was er mee opgegroeid, maar ik had van tevoren me er helemaal niet bezig gehouden. Ik stond wel achter mijn vader. Hij was een sociaal bewogen, principieel politicus en dat mocht ik wel, maar echt actief was ik niet.”

Aanleiding

De aanleiding om zelf actief te worden was een vriend van Vleugels die deelnam aan de gemeenteraadsverkiezingen, een diaken uit een evangelische gemeente in Bilzen, waar hijzelf ook kerkt. “Ik ben op 16-jarige leeftijd tot bekering gekomen. Waar ik toen woonde ben ik in een evangelische gemeente terechtgekomen, ter gelijktijd ook in de Jesus-People-beweging. Politiek was niet echt aan mij besteed. Ik heb de Bijbelschool gedaan en ik was vooral bezig met gemeentestichting en evangelisatie. Nu nog, maar toen in 1988 vielen de dingen samen. Mijn vader was overleden, ik hielp mijn vriend met de campagne en dat was een succes. Het is jammer dat we politiek niet

op dezelfde lijn zitten. Hij ziet het meer als een gescheiden wereld, politiek en geloof hebben niks met elkaar te maken. Bij mij is de motivatie om aan politiek te doen mijn geloof. En het doel wat ik wil bereiken via politiek is dat er meer vrijheid en meer mogelijkheden komen

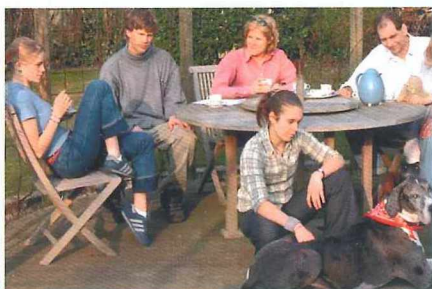
voor het evangelie in ons land. Anders is het tijdverlies. Als er geen zekere invloed vanuit het evangelie naar de samenleving overgaat, kan je het net zo goed aan anderen overlaten.”

Actief

“Of ik de enige christen ben in België die politiek actief is? Het zouden er meer kunnen zijn. Evangelische christenen niet zo, zeker niet met die ambitie die ik heb. Ik heb uiteindelijk nog niet veel bereikt. Ik ben twee keer kandidaat geweest voor de senaat, maar dat is twee keer niet gelukt, eigenlijk met de wetenschap op voorhand dat het menselijkerwijs onmogelijk was. De bedoeling was ook een signaal te geven waar conclusies uit getrokken moeten worden. De eerste keer had ik dertien duizend stemmen, nu bijna drie-en-twintig-duizend. Met een duidelijke boodschap zonder één minuut radio of tv, terwijl het een mediacampagne geweest is. Puur omwille van de inhoud omdat ik duidelijke taal spreek en de beginselen van de christendemocratie, die in het evangelie liggen, niet verloochenen. Ik schaam me daar niet voor, en daar heb ik wat moeite met mijn partij. Het moet allemaal niet te duidelijk, anders zouden we wel eens versleten kunnen worden voor kwezels en moraalridders.”

Buitenbeentje

“In dat opzicht ben ik een buitenbeentje. Heel duidelijk. Er zijn twee uitgangspunten die ik heb voorgehouden. Ik heb afgelopen week overleg gehad met de toekomstige voorzitter van het CD&V. Hij heeft gezegd dat hij zeker open staat voor mijn visie en mijn plannen. Ik heb hem gezegd: ‘Onze uitgangspunten zijn, ten eerste, je kan beter 80% van de bevolking tegen je hebben en 20% voor, dan 100% die het geen moer kan schelen wat je denkt en doet.’ Dat is een evangelisch principe; ‘Wie niet voor mij is, is tegen mij’. Dat is zo. Dat is direct toepasbaar in de praktijk. Het tweede uitgangspunt is dat wie zijn wortels afsnijdt, dood gaat.

Je kan niet blijven leven als je je levensbron verloochent. Jezus zegt: 'wie zich voor mij schaamt, ik zal me voor hem schamen.'

"Velen noemen zich christen-democraat uit pragmatisme of opportunisme. Het kwam goed uit in het verleden. Het was de grootste partij, ze hadden het voor het zeggen. Nu zijn er bij de laatste verkiezingen twee partijen die groter zijn dan het CD&V. De commentaren liegen er niet om. CD&V gaat krimpen. Het heeft geen natuurlijk electoraat, geen voedingsbodemp meer, omdat de kerksheid bij de mensen verschrompelt. Dus zal ook de partij verdwijnen...."

Vlaams Blok

Niet alleen vanuit socialistische en liberale hoek worden kiezers weggetrokken bij het CD&V. Ook het racistische Vlaams Blok trekt kiezers weg. "Juist omwille van die lauwheid die toeslaat bij de christen-democratie zijn het nu meer en meer mensen die helemaal geen racistische neigingen hebben of onverdraagzaam zijn, maar die zeggen: 'Luister eens, er gaat niks meer van jullie uit. We gaan naar een partij die wel duidelijke taal spreekt', en stemmen dan Vlaams Blok. Ze maken de fout dat aan slogans en duidelijke taal ook een inhoud verbonden moet zijn, die bij het Vlaams Blok niet aanwezig is.

De kans is heel groot dat na de volgende gemeenteraadsverkiezingen, want daar zijn ze al met kop en schouders de grootste partij, dat niemand meer een meerderheid kan vormen zonder het Vlaams Blok. Ik denk niet dat het erg zou zijn als het cordon sanitaire, de afspraak dat niemand samenwerkt met het Vlaams Blok, doorbroken wordt, want dat is zo'n mysterie waar niemand aan durft raken en de eerste die het wel doet, zal alle banbliksems van de ander op zich krijgen, maar het is niet te vermijden op sommige plaatsen. Men had het al veel eerder moeten opheffen, zodat een ieder kon zien wat ze waard waren. Nu is het politiek personeel van het Vlaams Blok van een veel hogere kwaliteit en hebben we wel reden om bang te zijn. Ook omdat er een rechtstreekse burgemeesterverkiezing is ingevoerd voor de volgende gemeenteraadsverkiezingen in 2006 en zoals het er nu voor staat zal Fillip De Winter, leider van het Vlaams Blok, burgemeester in Antwerpen worden. Dat is heel duidelijk. Men heeft de wet gewijzigd, maar dan moet men de gevolgen ook maar dragen."

Onafhankelijk België

Eén van de paradepaardjes van het Vlaams Blok is om Vlaanderen onafhankelijk te maken. Bestaat er een reële kans? "Nee, er is geen meerderheid om Vlaanderen afhankelijk te krijgen. Ik denk dat het

Vlaams Blok daarin geïsoleerd staat. Ik geloof wel in een hoge mate van zelfbestuur, omdat het toch om 2 volkeren gaat. Ik kan dat niet ontkennen. Door de internationale politiek van de 19e eeuw zijn ze bij elkaar geklutst. Dat heeft nooit echt heel goed gewerkt. Het was zelfs een eeuw lang een kolonisatieverhaal van de Franstalige die de Nederlandstalige als slaafjes behandelden. De Vlaamse bewustwording is in de jaren '60' versneld en het is allemaal iets veranderd, maar in het regeerakkoord dat nu geschreven wordt is nauwelijks aandacht over voor dialoog tussen de gemeenschappen. Ik hoop maar dat het niet tot een conflict komt. Door een dialoog te verhinderen, komt een conflict meer in zicht..."

Toekomst

Naast de donkere wolken aan de Belgische horizon, hoe ziet de toekomst er voor Vleugels persoonlijk uit? "Als het CD&V haar C verloochent, dan heb ik daar weinig te zoeken. De vraag is wat ik dan ga doen. Ik zie

mij niet functioneren in een andere partij. Wat is het alternatief? Ik hoop dat het niet zover komt."

Vleugels heeft aan de voorzitter van het CD&V een plan voorgesteld om een C-

accentgroep te starten. "Hij stond daar welwillend tegenover, alleen naar de financiën moest hij nog op zoek. Als zo'n groep er komt, dan wil ik er voor worden vrijgesteld. Ik heb al veel te doen en als het er als een soort hobby bijkomt voor en na, dan schiet het er bij in."

Het CD&V was voor het homohuwelijk. Er was verdeeldheid, maar het grootste deel was voor, op voorwaarde dat er geen afstammingsrecht of adoptie zou komen. Dat is niet echt consequent.

Er is in de Senaat een juridisch advies geweest om duidelijk te maken of het mogelijk is het homohuwelijk uit te werken, zonder dat de claim op adoptie kans krijgt. Dat is niet mogelijk. We moeten we ons congresstandpunt herzien. Als er hierdoor binnen het CD&V een groot verschil van mening ontstaat, dan zal ik die in de verf zetten. De vorige keer heb ik dat niet gedaan. Toen was er ook tweespalt. Ik heb binnen de partij een hele actie gevoerd tegen het homohuwelijk en zoveel mogelijk afgevaardigden een petitie voor gehouden om te tekenen tegen het congresstandpunt. Ik heb dat toen niet in de pers gebracht, niet het conflictmodel gehanteerd, maar dat zal ik de volgende keer wel doen. De waarheid heeft haar recht. Dat kan ertoe leiden dat men zegt: 'We kunnen niet meer met je samenwerken' En dan is de vraag of ik de enige ben die de partij verlaat..."

"Je kunt beter 80% van de bevolking tegen je hebben en 20% voor, dan 100% die het geen moer kan schelen wat je denkt en doet."

In deze rubriek gaat Perspectief-voorzitter Marcel Benard in debat met de voorzitter van een andere politieke jongerenorganisatie. De beurt is aan Ferdi de Lange, voorzitter van de JOVD, de jongerenorganisatie van de VVD.

Ferdi: "Hoewel ontwikkelingssamenwerking een hoop discussie teweeg brengt, kan deze discussie altijd worden teruggebracht tot verschil van mening over de hoogte van het budget en de personele invulling (minister of staatssecretaris). Helaas gaat het daar juist niet om. Het dient te gaan om de invulling van ontwikkelingssamenwerking. Los van noodhulp is de grootste vorm van ontwikkelingssamenwerking de opening van de markten om te komen tot mondiale vrijhandel. Alleen dan kunnen ontwikkelingslanden hun eigen bestaan opbouwen en zullen ze niet continu stranden

foto's: Rufus de Vries

Het budget voor ontwikkelingssamenwerking moet omhoog

op de importtoeslagen en -quota van onder andere de VS en de Europese Unie. Het uitgeven van geld aan ontwikkeling zonder vrije handel is ineffectief en paternalistisch. Vrije handel dient het startpunt te zijn."

Marcel: "Het is mij te gemakkelijk om ontwikkelingshulp hiertoe te beperken. Als je praat over ontwikkelingshulp heb je het niet alleen over handel door de ontwikkelingslanden (hoewel dat zeker een belangrijk onderdeel is), maar dan gaat het met name om de mensen die nu elke dag sterven omdat ze geen voedsel hebben. Een langetermijninvestering die op korte termijn niets doet, is daarom geen oplossing."

Ferdi: "Het openstellen van de markt staat los van de noodhulp die gewoon geboden dient te worden. Het gaat er om structurele oplossingen te bieden. Het geven van ontwikkelingsgeld en dit vervolgens te vernietigen door dumping van hulpgoederen alsmede het tegenhouden van hun producten is geen oplossing. Daar zitten die mensen niet op te wachten. Ik ben zelf op uitnodiging van ICCO en Solidaridad naar Peru geweest en heb daar gesproken met de mensen waar het om gaat. Die mensen zitten niet te wachten op een hand-out, maar op de mogelijkheid om zelf een bestaan op te bouwen. Dat kan alleen wanneer je de markten opengooit."

Marcel: "We zijn het met elkaar eens dat er een structurele oplossing moet komen voor ontwikkelingslanden. Wat mij alleen stoort, is dat dit kabinet ontzettend weinig geld uittrekt voor het aanpakken van acute nood. Het lijkt erop dat we hier het huishoud-

boekje op orde willen hebben ten koste van de armen. Om maar op de norm van 0,8 % van het Bruto Binnenlands Product uit te komen boeken we hier zelfs vredesmissies in als ontwikkelingshulp. Ik vind dat echt belachelijk en schandelijk. Het valt in landen als Ethiopië en Eritrea niet uit te leggen dat we best bereid zijn de vrede te komen handhaven, maar dat we ze dan wel minder geld geven om eten te kopen."

Ferdi: "Juist de fixatie op de 0,8% is een vorm van korte termijndenken. Wanneer de Nederlandse economie weer gezond moet worden gemaakt, zijn harde maatregelen onontbeerlijk. Ook de post ontwikkelingssamenwerking kan niet worden ontzien. Het resultaat daarvan is dat een op het oog lagere 0,7% Bruto Binnenlands Product nog altijd 0,7% van een gezonde economie is dan de 0,8% van een economie in recessie. Ook de ontwikkelingslanden hebben er baat bij dat de economische crisis snel en structureel wordt opgelost. Ten aanzien van het inboeken van vredesmissies als ontwikkelingshulp: wanneer defensie jaar na jaar al bezuinigd heeft, dient het geld ergens vandaan te komen. Daarnaast zijn landen als Ethiopië en Eritrea er juist bij gebaat dat er eerst een bepaalde vorm van

vrede en stabiliteit bestaat. Is dat er niet dan is ontwikkelingsgeld een lose geste. Het komt dan niet bij

Marcel: "Het valt niet uit te leggen dat we best bereid zijn de vrede te komen handhaven, maar dat we ze dan wel minder geld geven om eten te kopen."

de mensen die het nodig hebben. Bij ontwikkelingsgeld moet er juist zeer goed gekeken worden of het op de goede plek terecht komt. Daar dienen dus maatregelen voor getroffen te worden."

Marcel: "Natuurlijk hebben vredesmissies en ontwikkelingshulp met elkaar te maken, maar vredesmissies worden daarmee nog geen ontwikkelingshulp. We moeten het een doen en het ander niet laten. Vredesmissies vallen onder Defensie en het budget mag daarvoor aangepast worden. We kunnen echter beter bezuinigen door de Onroerend Zaakbelasting (OZB) helemaal niet af te schaffen en meer te doen aan de hypotheekrenteaftrek (voor nieuwe hypotheek), dan door te bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking. Ik ben het met je eens dat ontwikkelingsgeld op de juiste plekken terecht moet komen. Daarom ben ik eigenlijk wel benieuwd naar wat je vind van het standpunt van de ChristenUnie om het budget voor ontwikkelingshulp te verdelen door het bedrag dat organisaties van het publiek krijgen te verdubbelen. Ontwikkelingshulporganisaties zoals ZOA en

maatregelen. Daarmee doe je ook recht aan het feit dat burgers ook zelf kunnen bijdragen aan zaken die hen aan het hart gaan. Ikzelf maak ook geld over naar dit soort instanties, omdat ik weet dat het meteen goed terecht komt."

Marcel: "Ik ben er van overtuigd dat van het verdubbelen van giften door de overheid een stimulans uitgaat om meer te geven. Nu voel ik me vaak niet prettig als ik € 10,- geef, omdat dat me zo weinig lijkt. Als ik weet dat mijn gift verdubbeld wordt, prikkelt dat me ook om meer te geven. Er kan meer gedaan worden! Je pleidooi voor de kaasschaafmethode bij de bezuinigingen zou ik niet willen ondersteunen. Bezuinigen vraagt visie en leiderschap. Je moet soms drastische maatregelen nemen, bijvoorbeeld in het terugdringen van bureaucratie. Overheidsbeleid moet duidelijk maken wat echt

Ferdi: "De kernwoorden zijn wat mij betreft: vrije wereldhandel, kennisoverdracht, effectieve (nood)hulp en eigen verantwoordelijkheid."

Novib hebben een goed overzicht van waar het geld ingezet kan worden en kunnen daardoor veel goeds doen met het extra budget."

Ferdi: "Het klinkt natuurlijk heel makkelijk om te stellen dat je extra geld of het voorkomen van bezuinigingen kunt weghalen bij andere beleidsterreinen. Echter moet duidelijk zijn dat in tijden van recessie alle posten moeten inleveren. Zo doe je niet alleen specifieke groepen onrecht. Zeker gezien het feit dat veel maatregelen ook worden genomen ter compensatie van andere bezuinigingen. Het standpunt van de ChristenUnie klinkt sympathiek. Ik zou het echter over een andere boeg gooien: zorg dat mensen ook zelf geld storten richting ontwikkelingsorganisaties. Bijvoorbeeld door uitgebreide stimuleringsmiddelen in de fiscale sfeer. Dat gebeurt al op kleine schaal, maar zou verder uitgebreid kunnen worden en meer bekendheid kunnen genieten. In de VS is liefdadigheid buitengewoon normaal vanwege dit soort

belangrijk is. Voor mij hoort ontwikkelingssamenwerking daarbij."

Ferdi: "In het begin zal dit best leiden tot meer donaties van mensen, maar vergeet niet dat wanneer het normaal is dat de overheid verdubbelt, de stimulans om extra te geven net zo hard weer verdwijnt. Daarbij heb ik liever dat mensen uit overtuiging geld storten dan door zo'n paardenmiddel. Ik vind het dus een rare motivatie om daarom meer geld te geven. Je geeft geld, hoe weinig ook, om te helpen! Ten aanzien van bezuinigingen is er geen sprake van een kaasschaafmethode. Wanneer er zo extreem bezuinigd wordt moeten alle facetten van de overheid tegen het licht worden gehouden om structurele verbeteringen mogelijk te maken. De kaasschaafmethode is iets compleet anders. Duidelijk is wat mij betreft dat de kernwoorden ten aanzien van ontwikkelingssamenwerking zijn: vrije wereldhandel, kennisoverdracht, effectieve (nood)hulp en eigen verantwoordelijkheid. Alleen dan kan worden voldaan aan het doel van ontwikkelingssamenwerking: het overbodig maken ervan!"

Marcel: "Inderdaad moet de betrokkenheid bij de mensen in ontwikkelingshulpgebieden de belangrijkste drijfveer zijn en blijven om geld te geven. De overheid kan hier in mijn ogen wel een stimulerende rol vervullen. Dat kan door stimulerende middelen in de fiscale sfeer, maar ook door het goede voorbeeld te geven. Het doel van ontwikkelingssamenwerking is om het overbodig te maken, maar daarvoor is meer geld nodig dan door dit kabinet is uitgetrokken. Het doel kan het beste bereikt worden door organisaties te steunen die in dat gebied werken. Een goed voorbeeld daarvan is de hulp die bijvoorbeeld De Verre Naasten geeft aan dorpen door opleidingen te geven over landbouwmethoden. Zo leren ze zelfvoorzienend te zijn. De overheid moet die hulp krachtig stimuleren en daarom moet het budget voor ontwikkelingssamenwerking omhoog!"

Emancipatie in reformatorische kring

Door Wim Doddema

De 'emancipatie' rukt ook in reformatorische kring steeds meer op. Hoe is dat te verklaren zou je denken in een gemeenschap die toch als nog vrij gesloten bekend staat? Rukt het moderne individualistische leven ook hier steeds meer op? Wat zijn de gevolgen hierdoor eigenlijk voor het gezin, wat in deze kring centraal staat. En heeft dit ook invloed op de rol van de vrouw in de SGP? Door het Reformatorisch Dagblad werd onlangs uitgebreid onderzoek gedaan.

In reformatorische kring vormde de verhouding tussen man en vrouw nooit een punt van discussie. Het uitgangspunt is en was het bijbelse beginsel dat de man het hoofd van de vrouw is. Ze zijn wel gelijkwaardig maar niet gelijk, ze hebben onderscheidende verantwoordelijkheden. Voor de taakverdeling binnen het gezin houdt dat in dat de man zorgde voor het inkomen en dat de vrouw de zorg op zich nam voor de kinderen en het huishouden. Dit was en is in die kringen nog steeds het traditionele patroon. Als je naar Nederland in zijn geheel kijkt is dat patroon behoorlijk veranderd. De meerderheid van de Nederlandse vrouwen heeft inmiddels een baan of werkt in deeltijd.

Werkende vrouw

Deze ontwikkeling heeft zich nu ook doorgezet in de reformatorische gezindte. Vier op de tien vrouwen heeft

inmiddels een betaalde baan. Het gaat hierbij dus niet enkel om ongehuwde vrouwen of vrouwen waarvan de kinderen allang de deur uit zijn. Van de moeders met thuiswonende kinderen werkt inmiddels 35%. Het overgrote deel van de vrouwen werkt trouwens wel in deeltijd. Dat betekent dat de vrouw nog steeds het grootste deel van de zorg van de kinderen en het huishouden op zich neemt. Van de werkende moeders werkt

Zonder deze categorie vrouwen zou het tekort in onderwijs en zorg nog groter zijn

een derde maximaal één dag in de week, 40% werkt twee dagen en een kwart drie dagen of meer. De sectoren waar vrouwen vooral werkzaam zijn, zijn het onderwijs en de gezondheidszorg. Zonder deze categorie vrouwen zou het tekort in die sectoren, dat toch al groot is, nog groter zijn.

De vraag blijft in hoeverre men in reformatorische kring nog een probleem heeft met de 'werkende vrouw'. Uit de enquête die gehouden is door het RD blijkt dat een overgrote meerderheid (81%) hier geen problemen meer mee heeft. Wel maakt het uit of het een deeltijdbaan is of een voltijds. Van de ondervraagden heeft overigens 13% er nog wel een principiële bezwaar tegen dat een vrouw met schoolgaande kinderen ook een deeltijdbaan neemt. Bij jongeren is dat slechts 2%. Een overgrote meerderheid van 85% heeft er dus weinig bezwaar meer tegen, al blijven de meeste ondervraagden het wel belangrijk vinden dat vader, moeder of een andere bekende thuis is als de kinderen uit school komen.

Een volledige baan ligt nog weer een stuk gevoeliger, maar toch vindt de meerderheid (59%) het goed dat moeders een volledige baan heeft. Van de jongeren is daar driekwart voor. Ook hier geldt weer het voorbehoud bij zowel oud als jong dat één van de beide ouders thuis moet zijn om schoolgaande kinderen op te vangen. Nog 37% heeft principiële bezwaren tegen een volledige baan en bij de jongeren is dat 17%. Overigens is het wel opvallend dat bij zowel jong als oud de grote meerderheid vindt dat ouders zelf de kinderen moeten opvangen, zeker in de periode tussen 0 en 12 jaar. Dus voor buitenschoolse opvang of crèches is weinig animo.

Redenen

Wat zijn nu eigenlijk de voornaamste redenen dat de vrouw gaat werken in deze kring? Er komen een aantal opvallende resultaten uit het onderzoek van het RD. Het argument van het opdoen van sociale contacten scoort het hoogst. Als tweede argument wordt genoemd de ontplooiing en ontwikkeling van talenten. De derde reden die genoemd wordt om te gaan werken is het behoud van werkervaring.

Het vierde argument is van financiële aard. Om aan de financiële verplichtingen van het gezin te kunnen voldoen, is een tweeverdienschap noodzakelijk. Onderaan de scorelijst staat het argument dat vrouwen op grond van de bijbel ook een taak hebben om voor het inkomen te zorgen. Als je dus naar de argumenten kijkt dan blijkt dus voornamelijk dat de vrouw gaat werken voor haar eigen omgang, ontwikkeling en ontplooiing. Niet zozeer dus, zoals wel eens als belangrijkste oorzaak wordt gezien, voor het sparen van speciale uitgaven en het meebetalen aan de hypotheek of andere verplichtingen. Dat is een reden die wel vaak genoemd wordt, maar uit onderzoek blijkt dat niet de voornaamste reden te zijn.

SGP

Deze verschuivingen hebben ook invloed op de SGP, die haar achterban vooral vindt in de reformatorische

gezindte (de ChristenUnie in mindere mate). De SGP heeft al jaren het standpunt dat de vrouw geen passief kiesrecht heeft. Dat betekent dat de vrouw niet het recht toekomt om gekozen te worden, om politiek actief te zijn. Begin jaren negentig woedde al een heftige discussie hierover. Uit het onderzoek blijkt nu een nipte meerderheid (51%) het standpunt niet langer meer te delen. Bij de jongeren is dat zelfs 76%. Als we alleen kijken naar de cijfers van traditionele SGP-stemmers, dan is 41% voor het lidmaatschap van vrouwen. Onder de jongeren is dat percentage 63%.

SGP-voorzitter Kolijn is niet direct verrast door de uitkomsten: "Als je ziet hoe snel de ontwikkelingen gaan... In de jaren '60 vonden zelfs de sociaal-democraten het nog een zegen dat de vrouw thuis voor de kinderen zorgde. Dan denk je toch: heeft men het in het verleden dan zo verkeerd gezien? Of laten we ons nu te gemakkelijk meenemen in dat moderne denkklimaat?"

Het allerbontst maakte presentator Jeroen Pauw het met zijn opmerking

Mevrouw Grabbijn-Putten, zelf ooit aanvoester van de dis-

cussie over het vrouwenstandpunt van de SGP, vindt 'de uitkomsten vrij logisch. Dat mensen zo denken, kun je om je heen merken'. Ze ergert zich alleen wel aan de manier waarop de media zich erop storen. Het gaat hen helemaal niet om dit specifieke punt, zo zegt zij. "De buitenwacht heeft het sowieso al moeilijk genoeg met een christelijke bijbelse partij met principiële afwijkende standpunten. Het allerbontst maakte presentator Jeroen Pauw het door op te merken dat 'Nederland rijp was voor ontwikkelingshulp als de SGP aan de macht komt'. Dat toont de kloof tussen de bevolkingsgroepen, men herkent elkaar niet meer."

Debora

Een SGP wethouder in Katwijk zit op dezelfde lijn als Grabbijn-Putten. Volgens hem is het vrouwenstandpunt schadelijk voor het totale politieke bezig zijn van de SGP. Hij betreurt het dat de mogelijkheid om iets van de overtuiging in regeringsbeleid vorm te geven, blijkbaar onmogelijk is door het vrouwenstandpunt. Zelf verwijst hij naar Debora die als richteres in het landsbestuur van Israël zat. Hij kan in het algemeen niet zien hoe je op bijbelse gronden het lidmaatschap van een politieke partij door vrouwen zou kunnen afwijzen.

Wel is het zo dat voorstanders hier ook geen strijd van willen maken. Het is misschien iets wat de tijd zal leren. Bovendien, zo zeggen de voorstanders, dat het geen hoofdpunt is. De SGP staat toch voor meer zaken? Zoniet belangrijkere zaken als dit. Laten we die zaken ook vooral benadrukken, wordt er door de voorstanders gezegd. Het is wel een bezinning waard of we nu niet weer in een zelfde tijd zitten als toen Debora richteres in Israël was.

Lokale afdelingen

Op lokaal en regionaal niveau zijn er in verschillende plaatsen lokale werkgroepen die allerlei activiteiten organiseren zoals discussieavonden, gastlessen over politiek op middelbare scholen en workshops op jeugdverenigingen. Lijkt het je leuk om actief te worden in een afdeling bij jou in de buurt? Neem dan contact op met de contactpersoon van de betreffende afdeling. Geen afdeling bij jou in de buurt? Geen probleem. Neem dan contact op met de provinciaal contactpersoon.

Lokale afdelingen

Apeldoorn

Jonathan van Tongeren
Tongeren115@zonnet.nl

Assen

Arnout Brinks
atnbrinks@hotmail.com

Den Haag

Beverly Joseph
06 - 25246496
faithfuljoseph@yahoo.com

Deventer

Jacob Bosma
06- 51798994
j.h.bosma@mail.com

Dronten

Bert van Renselaar
0320 - 288306
bertvanrenselaar@easyschool.nl

Ede-Barneveld

Simcha Looijen
06 - 13774134
sjlooijen@hotmail.com

Enschede

Bram Kievit
06 - 45382695
brombram@hotmail.com

Groningen

Jan Maarten van Faassen
06 - 23528891
j.m.van.faassen@student.rug.nl

Hatterm

Bert Douma
06 - 21984573
bert1982@vizzavi.nl

Kampen

Johannes de Jong
06 - 10763632
j djong@mail.thuk.nl

Leeuwarden

Gert Prins
06 - 40166750
gprins@hotmail.com

Middelburg

Wilco Meijer
0118 - 640313
wilcomeijer@hotmail.com

Noord-Brabant

Ronald Sonnemand
perspectief@noordbrabant.christen-
unie.nl

Staphorst

Dick Lassche
06 - 15095381
dicklassche@hetnet.nl

Noord Groningen

Durk Bloemhof
050 - 3024035

Ureterp

Gerrit Wiersema
0512 - 303004
gerritwiersema@hotmail.com

Urk

Jan Markus de Ridder
0527 - 683943
jmderridder@solcon.nl

Boskoop Waddinxveen

Teunis de Gelder
06- 53533032
teunisdeg@hotmail.com

Zutphen/Dieren

Jasper Maas
0313 - 415985
jasper_maas_dieren@hotmail.com

Zwolle

Paul Talens
038 - 4233773
kappa@home.nl

Regionaal Contactpersonen

Regio Friesland

Gert Prins
Voor gegevens: zie boven

Regio Groningen en plv. Drenthe

Matthijs de Vries
050- 5264881
mcddevries@hotmail.com

Regio Overijssel en plv. Gelderland

Johannes de Jong
Voor gegevens: zie boven

Regio Noord-Holland

Mirjam Metting
020 - 4411213
me.metting@tiscali.nl

Regio Noord-Brabant en plv. Limburg

Ronald Sonnemans
Gegevens: zie boven

Regio Zeeland

Marieke Arutjnian - van Dijke
06 - 51428314
0118 - 639897

De overige regio's zijn vacant. Voor meer informatie kun je contact opnemen met Klaas Pieter Derks; 06- 218 77 071, intern@perspectief.nu.

BLIK OP...

Perspectief is lid van de Nationale Jeugdraad. De Nationale Jeugdraad wil bereiken dat jongeren in Nederland actief betrokken worden bij zaken die ons direct of indirect aangaan. De Jeugdraad werkt met zes verschillende programma's (thema's). Ieder programma heeft een eigen commissie met vrijwilligers en medewerkers.

Wil jij voor Perspectief actief worden binnen de Jeugdraad?

Meld je dan vandaag nog aan. Je kunt ook namens Perspectief actief worden in een van de commissies op de volgende terreinen:

- Onderwijs & sociale zaken
- Duurzame ontwikkeling
- Politieke jongerenparticipatie
- Internationale jongerenparticipatie
- Algemene jeugdparticipatie en jeugdbeleid
- Jeugdcultuur en vrije tijd

Voor meer informatie over de thema's kun je kijken op www.jeugdraad.nl

Wil je namens Perspectief deelnemen in de Nationale Jeugdraad of lijkt het je leuk om een plekje in te nemen in één van de commissies? Neem dan eens contact op met Jurgen van Houdt, via mail: promotie@perspectief.nu / J.C.R.vanHoudt@student.utwente.nl of telefonisch: tel. 06-51926149 of 053-4350951

Perspectief is op zoek naar een

voorzitter promotiecommissie

De promotiecommissie houdt zich bezig met het werven van nieuwe leden. Omdat de commissie momenteel onderbezet is gaat dat ten koste van de kwaliteit en kwantiteit van het promoten. We zijn dusop zoek naar iemand die bereid is om tijd en energie te steken in het draaiende houden en uitbouwen van de commissie.

Als voorzitter van de promotiecommissie ben je verantwoordelijk voor het reilen en zeilen binnen de commissie. Dat betekent dat je goed met mensen om kunt gaan, lid bent, of wilt worden van Perspectief, een commerciële instelling hebt en een doorzetter bent.

Dus: ben jij een jongere met frisse ideeën, voldoende tijd en ben je in staat leiding te geven aan de promotiecommissie? Neem dan contact op met Els ter Haar. Met een mailtje (els@myself.com) of een telefoontje (06-28711303).

...DE TOEKOMST!

Het nieuwe blad van Perspectief, voor jongeren van 12 tot 17

Vind jij SPEKTAKEL

ook zo'n spetterend blad?

BON

En wil jij ook elk kwartaal >>>>>

Ja, ik word lid van Perspectief en ik ontvang **SPEKTAKEL** 4x per jaar

Ik wil meer info ontvangen over Perspectief-ChristenUnie jongeren

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Tel.: _____

E-mail: _____

Geboortedatum: _____

cool politiek
nieuws in je brievenbus?

Das een **makkie!**

FF invullen,
en het wordt voor je geregeld.

ChristenUnie-jongeren

Stuur deze bon in een envelop naar Perspectief o.v.v.

SPEKTAKEL, Postbus 439 • 3800 AK Amersfoort

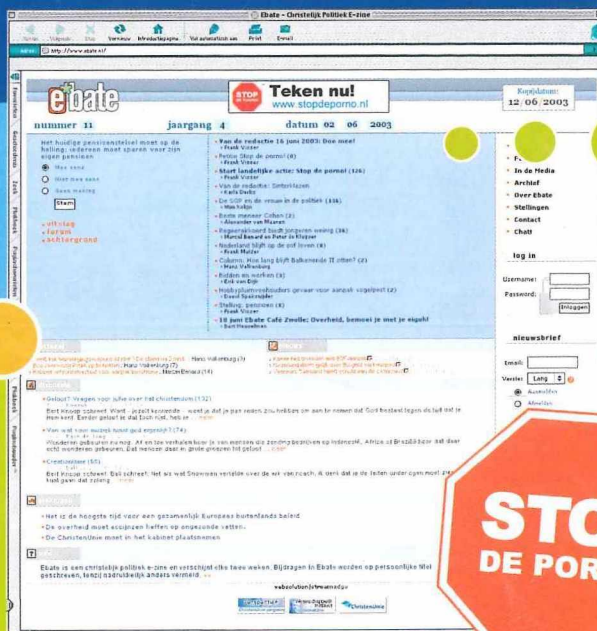
>>> >>>>> www.perspectief.nu

ebate

CHRISTELIJK POLITIEK E-ZINE

EBATE IS EEN CHRISTELIJK POLITIEK E-ZINE DAT ELKE TWEE WEKEN VERSCHIJNT. BIJDAGEN IN EBATE WORDEN OP PERSOONLIJKE TITEL GESCHREVEN. OP DE SITE KAN WORDEN GEDEBATTEERD OVER ARTIKELLEN EN STELLINGEN UIT EBATE EN NIEUWE DISCUSSIES KUNNEN WORDEN GESTART.

EBATE IS ER VOOR JOU: JIJ KUNT JOUW IDEEËN OVER (CHRISTELIJKE) POLITIEK EN DE SAMENLEVING OP EEN CONSTRUCTIEVE WIJZE VENTILEREN. EBATE WIL PRIKKELEN EN ONTWIJKT DAARBIJ GEEN POLITIEK GEVOELIGE ISSUES. EBATE RICHT ZICH OP DE ACTUALITEIT EN KIJKT OOK VOORUIT.

TEKEN DE PETITIE! OP WWW.STOPDEPORNO.NL

LOG IN, DOE MEE, DISCUSSIEER MEE

EBATE IS EEN UITGAVE VAN PERSPECTIEF, CHRISTENUNIE-JONGEREN EN WORDT VERZORGD DOOR EEN ONAFHANKELIJKE REDACTIE.

OP WWW.EBATE.NL